

MOOI
SCHAGEN

Foto W.D. Niestadt.

MOOI SCHAGEN

Een wandeling door
het Schagen van toen

Harry Kooij

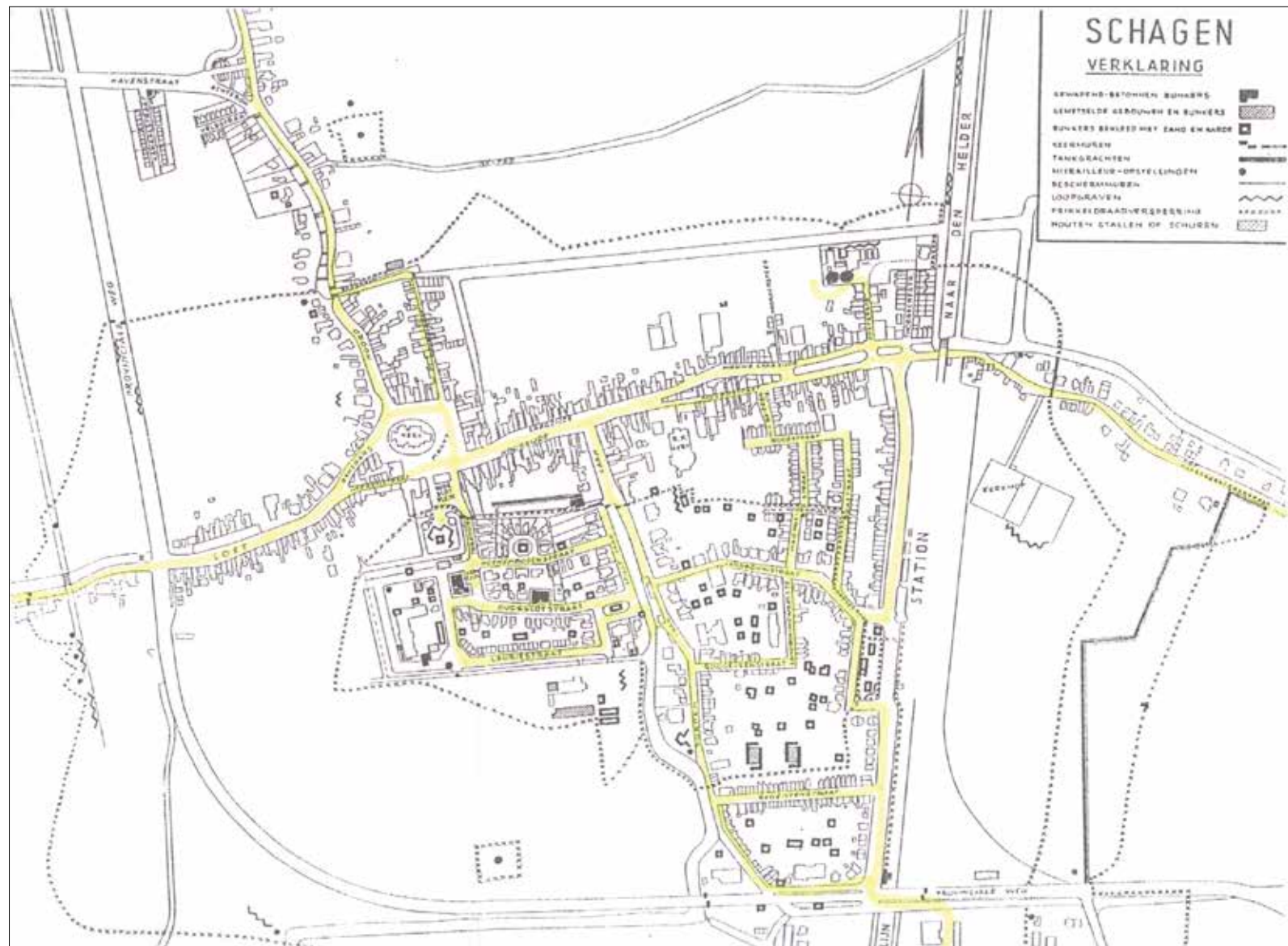
Stichting Uitgeverij Noord-Holland

Inhoud

6	Plattegrond met de wandeling	179	Landbouwstraat (Oostelijk deel)
7	Inleiding	183	Magnusstraat
8	Loet	185	Roosstraat
31	Heerenstraat	187	Cornelis Bokstraat
34	Rensgars	189	Plantsoen
36	Noord	191	Spoorlaan
48	Rapenpad	192	Witte Paal
50	Nieuwstraat	193	Zuiderweg
54	Markt	194	Regentenstraat
85	Slotplein	197	Dorpen (Zuidelijk deel)
90	Gedempte Gracht (Westelijk deel)	200	Landbouwdwarsstraat, nu Buiskoolstraat
110	Laan	201	Landbouwstraat (Westelijk deel)
131	Gedempte Gracht (Oostelijk deel)	205	Dorpen (Noordelijk deel)
140	Nieuwe Laagzijde	208	Laanplein
149	Oosterstraat	210	Lauriestraat
152	Molenstraat	211	Julianalaan
159	Willem van Beierenstraat	213	Oude Slotstraat
164	Hoep	215	Stille Laan
168	Snevert	217	Heerenboschstraat
172	Stationsweg	218	Torenplein

Een plattegrond met de wandeling

Inleiding

Na het maken van “Mooi Barsingerhorn” en “Mooi Kolhorn” moest er wel een opvolger komen: “Mooi Schagen”. Deze keer ben ik niet op pad gegaan om verhalen van oudere mensen op te tekenen. Krantenarchieven waren mijn bron, vele honderden berichtjes heb ik verzameld. Soms uren zoeken naar dat ene berichtje, maar ook vaak zoeken naar het ene, en het andere vinden. Van “Het nieuws van de dag” tot “Het Vliegend Blaadje”. Uiteraard komen de meeste berichten gewoon uit “de Schager Courant” en “Het Noordhollandsch Dagblad”. Deze berichtjes heb ik met de originele tekst, en in de oorspronkelijke spelling overgenomen. Ze zijn *cursief* weergegeven. Op een enkele uitzondering na komt het originele fotomateriaal uit mijn eigen collectie. In China wonen Chinezen, en in Schagen wonen Schagenaren, maar een oud Westfries gezegde luidt “D’r benne Hageneze, dus d’r benne ok Skageneze”. Dit brengt ons bij de discussie over wanneer je nu een echte Schagenaar bent. Ik zal het u verklaren. Volgens de kroniek van Schagen werd de Zype door de zee overspoeld. De niet verdrinken Zyprianen hebben zich daarna gevestigd op de zuidelijker gelegen hoogtes nabij de Cagen, het latere Schagen. Een echte Schagenaar is dus eigenlijk gewoon een Zijpenaar.

Wanneer we kijken naar een recenter verleden is de echte Schagenaar gewoon een Barsingerhorner, want neem nou bijvoorbeeld Wardenaar, Middelbeek, Plevier, ja zelfs Kossen van Blaauboer en Kossen, ze kwamen allemaal van “Barghorre”. Ik hoop dat mijn vette knipoog u niet is ontgaan... In het boekje Schimppnamen van Noord Holland staan vermeld als bijnamen voor inwoners van Schagen “Roodjes” naar een ouderwetse appelsoort waar Schagen vroeger om bekend stond. “Moppen” naar een bepaald soort nachtmutsje. Ook werden ze wel “Vreters” genoemd, maar wat ze vreten was de schrijver niet duidelijk geworden. Mogelijk dat u in dit boek het antwoord vindt. Jan Buisman jr. en Martin Plevier bedankt voor het nalezen op historische juistheid en Jeanine Kooij, als vertegenwoordiger van de jongste generatie, voor het nalezen op begrijpelijkheid en duidelijkheid. Goed, genoeg gepraat, tijd om iedereen die mij bij het maken van dit boek heeft geholpen enorm te bedanken, want helemaal in je uppie redt je dat nooit.

Harry Kooij

Oudesluis, najaar 2016

Loet

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Allemaal stevige schoenen aan, want we hebben een flinke wandeling voor de boeg. We zijn op de Loet en kijken in oostelijke richting. De Menisweg ligt juist achter ons. Iets meer naar links zouden we de kerktoeren kunnen zien. Dit was korenmolen "de Hoop".

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

De laatste molenaar was P. Meurs. Op 26 januari 1911 kocht hij de molen met woonhuis en weiland voor 3.722 Gulden. Het woonhuis was voorzien van een gasleiding en verdere gemakken, terwijl de molen was uitgerust met kunststenen, een lijnkoekenbreker en een bliksemafleider. Begin juni 1923 heeft Meurs het terrein met de oude molen verkocht voor 1.500 Gulden aan de heren Kuiper en van der Woude. Met het slopen van de molen werd snel begonnen, eind juni 1923 was de molen verdwenen. Overigens was Meurs eerder betrokken bij misschien wel een van de eerste ongelukken waar een auto bij betrokken was. Het was de auto van Notaris Backx uit Wieringerwaard.

31-05-1899 Door het schrikken van den automobiel van den heer Backx geraakten Dinsdag op het Wad het rijtuig en het paard van den heer P. Meurs alhier te water. De wagen, die beladen was met zaad en meel, bekwam eenige averij, terwijl vele zakken te water raakten. Het ongeluk wil men toeschrijven aan het niet seinen van den bestuurder van den stoomwagen, zoodat men bij den hoek plotseling voor elkaar stond.

N.V. Luchtfoto Nederland.

Coöp. Inkoopvereniging van Winkeliers in Koloniale Waren
„ANNA PAULOWNA” U.A.
 Aangesloten bij de C.C.G.V. „ENKABÉ” Rotterdam
 MOLENWEG 16 - SCHAGEN

We lopen even de Molenweg op waar we het kantoor en het magazijn van de Coöp Inkoopvereniging van Winkeliers in Koloniale Waren “Anna Paulowna” tegenkomen.

Zij waren aangesloten bij de “Enkabé” in Rotterdam. Later was dit pand van de Leeuw tapijt, het is nog niet heel lang geleden gesloopt.

We zijn terug op de Loet, zo rond het jaar 1900 en staan in het weiland tegenover de molen. Het meest rechtse pand is nu de achterzijde van het Esso tankstation.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto Atelier Laddé Amsterdam.

Vanaf de kant van de weg kijken we over het water. Eén van de beurtschippers gaat juist op weg. Naar Alkmaar, of misschien wel naar Amsterdam. Links zien we ook nog de kerk.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Wanneer we een jaar of 15 later nog eens kijken, zien we nu een brug over het water. Dit was de trambrug waarover de spoorlijn naar Warmenhuizen liep. Van het water is nu niets meer terug te vinden, het werd geheel gedempt. We zullen even de spoorlijn rechts tussen de huizen volgen om bij het station "de Loet" te kijken.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Dit was de halte "de Loet" van de stoomtram Schagen-Warmenhuizen. De lijn werd in gebruik genomen op 29 augustus 1913. Het gebouw staat er nog steeds, tussen de bomen, schuin tegenover het Esso tankstation.

Naast de stoomtram heeft er op deze lijn ook nog een zeer modern "oliemotorrijtuig", de C 911, gereden. Deze bij Allan in Rotterdam gebouwde wagen reed voor het eerst in de zomer van 1932. Het was de C 911 die de laatste rit op 7 oktober 1933 voor zijn rekening nam. De aandacht voor deze laatste rit was minimaal. Het zou me niet verbazen wanneer deze foto bij die gelegenheid gemaakt zou zijn. Het krantenartikeltje hierover eindigde met "Roest in Vrede"

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker.

We zijn weer terug op de Loet en staan hier juist naast de herberg "de Vlijt" later bekend als "La Strada". Ongeveer op deze plaats is nu het fietstunneltje onder de provinciale weg N 245. Het lijkt of de ruimte tot de volgende bebouwing leeg is. Dat is niet zo, want daar stond namelijk ook nog een herberg genaamd "De Liggende Os" die iets verder van de weg af lag. We lopen er straks langs.

Wanneer we iets verder lopen hebben we een goed zicht op de voorzijde van het pand. Op het bord boven de deur staat te lezen: "De Vlijt, Bierbottelarij en Mineraalwaterfabriek - J.Boon Uitspanning Voorheen Wed H Starke". Boon kocht het pand in 1901, het is gesloopt ten behoeve van de verbreding van de provinciale weg N 245.

Collectie Jan Buisman.

LOET

Collectie Jan Buisman.

Dit was de herberg "De Liggende Os". Het stond op de hoek van het Avendorper Laantje en de Loet. Het Avendorper Laantje is nu eigenlijk het stukje weg tussen de Loet en de Hofstraat. De herberg stond, vanuit het oosten gezien, ongeveer op het stukje groen links voor de ingang van het huidige fietstunneltje. In april 1880 zal door notaris Boonacker openbaar worden verkocht: *De vanouds bekende druk beklante uitspanning en herberg genaamd "de liggende Os" met ruime gelagkamer en woonvertrekken, stalling voor 12 stuks Hoornvee en 100 Paarden, met annex Woonhuis Erf en Tuin.* In 1921 werd de herberg gekocht door W van Erp die het begin jaren dertig aan de provincie heeft verkocht. Niet lang daarna is het pand gesloopt. Dit in verband met de aanleg van de toen nieuwe provinciale weg.

24-07-1936 *Het aanleggen van de aarden baan voor het gedeelte van den provincialen weg Alkmaar-Schagen tusschen den Haringhuizerweg en de Loet te Schagen is aanbesteed.*

22-05-1937 *Ingaande heden wordt het gedeelte van den nieuw aangelegden Provincialen weg tusschen Loet en den spoorwegovergang voor het verkeer opengesteld.*

Vanaf De Loet gezien maakte deze nieuwe provinciale weg na ongeveer 500 meter een ruime bocht naar het oosten om vervolgens bij de spoorwegovergang uit te komen. In de jaren zeventig is deze bocht eruit gehaald. Er werd toen een kruising aangelegd waarbij tevens de weg recht doorgetrokken werd richting Dirkshorn.

LOET

Foto R.J. Brügemann.

We staan nu voor "De Liggende Os" en kijken naar het pand waar in de jaren zestig en zeventig bakker Pannekeet zat. Het pand staat er nog steeds, met rechts het Avendorper Laantje. In 1896 gebeurde daar een ongeluk met een wonderbaarlijke afloop:

12-08-1896 *Te Schagen geraakte gistermiddag, door het vastlopen van een der wielen in den graskant van den weg, een met mest beladen disselwagen van den stalhouder G.B., bestuurd door diens twee zoons, aan het zogenaamde Laantje van den weg af te water, waarbij de jongste zoon onder den zwaren last mest en den wagen bedolven werd. Terstond werd hulp*

verleend en de zware last en de wagen ten spoedigste verwijderd, doch de jongeling was geheel bewusteloos en werd voor dood opgenomen. Door spoedig verleende geneeskundige hulp mocht het echter gelukken de levensgeesten weder op te wekken.

Fotograaf en uitgave onbekend.

We lopen even het Avendorper Laantje in en treffen daar een bijzonder duo afkomstig uit de Nieuwstraat, Lombok en Swier. Ze handelden in lompen en oud ijzer, maar ook in kippen en konijnen. Lombok, die naast de kar staat, was de bijnaam van Jan Pagano. Met drie koningen, op 6 januari, verkleedde hij zich als zwerver en ging met een stok en een ster eraan, welke hij doormiddel van een touw liet draaien, langs de huizen. Wanneer we het Laantje verder in zouden lopen zouden we via de Kakelepost bij Avendorp uit komen. Voor de nieuwe generatie, wanneer je via de N 245 richting Dirkshorn rijdt zie na een paar honderd meter, nadat je Schagen achter je laat, rechts een terp met een oude boerderij, dat is Avendorp. Dat deze terp zeer oud moet zijn blijkt uit onderstaande stukjes.

04-04-1892 *Door den landman G Kant te Avendorp bij Schagen (NH) zijn, bij het afgraven van een hoogte of terp bij zijn huis, een 1200tal kleine zilveren muntstukjes gevonden. Men vermoedt aldaar, dat ze uit den Romeinschen tijd afkomstig zijn.*

24-04-1924 *De kleine zilveren munten, in Avendorp destijds opgegraven, vormen een der belangrijkste verzamelingen der oudste Hollandsche munten. In het Kon. Penning-kabinet te den Haag zijn ze als "de Schager muntvondst" bekend, men dateert ze uit plm 1000 à 1100.*

Het vermoeden is, dat de munten vroeger als Romeinsche munten zijn aangezien, en dan heeft men zich maar even een duizend jaar vergist.

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Foto Atelier Laddé Amsterdam.

De beurtschipper die we zojuist aan de Loet zagen vertrekken heeft de wind flink in de zeilen. Het is waarschijnlijk de schuit van schipper Bleeker. Rechts naast het schip zien we in de verte de molen en daarnaast de boerderij op Avendorp.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave C. Burger.

Op de Loet, waar de beurtschippers hun ligplaats hebben, is het een drukte van belang. Zo te zien is er juist een lading nieuwe fietsen aangekomen. In het midden zien we "De Liggende Os".

Iets verder kijken we even om en zien in de verte de herberg "de Vlijt", later La Strada. Het maken van de plannen voor de aanleg van een nieuwe provinciale weg die de Loet zou gaan kruisen, ging niet zonder slag of stoot.

02-07-1932 Een brug over de Loet? *Wij wisten niet beter of de Loet zou tot waar de nieuwe weg bij het perceel van de heer van Erp haar gaat kruisen geheel worden gedempt en zou op deze wijze een gewenschte en ruime toegang naar het hart onzer gemeente, de markt worden verkregen. Als B. en W. nu met het plan komen om een brug over de Loet te maken, een brug die notabene heel veel geld zal kosten, concludeeren wij daaruit dat B. en W. wenschen dat een deel van de Loet water blijft en zou op die wijze van een doeltreffenden toegang naar onze markt geen sprake kunnen zijn. Uiteindelijk is het water toch gedempt, hetgeen op de volgende foto goed is te zien.*

Foto Jospé Arnhem.

Een nieuwe Automobiel is de beste geldbelegging welke U zich kunt denken
 Wij kunnen Fiat Automobielen in ieder model en elke kleur met voorraad leveren • Ook bestelwagens
 ONOVERTREFFBAAR IN RIJWALSTREK, AFWERKING EN ZUINIGHEID
 Wij behouden ons gereed met bezwaren en mededelingen van onze geïnteresseerden.
 — KEES KRUIT Loet 156-157 Schagen Telefoon 303 —

Schager Courant 11-12-1940.

Het grote pand rechts op de foto kennen we als de Opel garage van Oene Koopman, en later Cremers. Nu is het in gebruik als kantoor bij notarissen en advocaten. Kees Kruit, destijds Fiat dealer heeft het laten bouwen. Links bovenop het pand stond in een vierkant met grote letters de naam KRUIT te lezen.

17-04-1939 *Bouwplannen van Garage Kees Kruit.*

De bekende automobilist en autohandelaar Kees Kruit heeft aangekocht het dubbel woonhuis aan de Loet, eigendom van den heer Middelbeek te Barsingerhorn.

Dit bijna 15 meter breede pand zal geheel worden gesloopt. Onder leiding van het architectenbureau Dekker-Koster zal er een moderne garage met bovenwoning worden gebouwd.

Kees Kruit was bekend door zijn deelname, met journalist en schrijver Anthony van Kampen aan de Rally van Monte Carlo. Het verslag van van Kampen in de Schager Courant zorgde ervoor dat een ieder met het tweetal meeleeft. Met een Fiat Topolino, bijgenaamd "de luis", zonder verwarming, met een linnen dakje en een mica achterruit deden ze mee aan de Rally der Rally's, in dit geval van Tallinn, Estland, naar Monte Carlo. Favorieten vielen uit, maar het tweetal bereikte de finish!

Fotograaf en uitgave onbekend. Collectie Jan Buisman.

12-01-1939 **Kruit en zijn Fiat zijn één* Onbegrensde snelheid op de Reichsbahn.* *"Kruit sleurt je door alles heen", seint onze verslaggever de heer A. C. van Kampen, die, zoals men weet, den sterrit naar Monte Carlo in de kleine Fiat van Kees Kruit meemaakt. Bijgaande reportage per vliegpost aangevoerd, geeft een indruk van de Rallye-sensaties, welke dit dappere Noordhollandsche team doorleeft.*

19-01-1939 *Noodlottige gevolgen van de Rallye van Monte Carlo.* *Hoezeer onze reportage van de Rallye de Monte Carlo door onze lezers op prijs gesteld wordt, berichtten wij dezer dagen reeds. De spannende avonturen van den stoeren Kees Kruit en den vulpenridder Van Kampen worden letterlijk verslonden. Alle aandacht wordt besteed aan de Schager Courant, hetgeen reeds ernstige gevolgen heeft gehad. In het huisgezin van een onzer lezers, heeft het relaas van onzen reizenden collega reeds groote oneenigheid veroorzaakt, getuige het volgende telefonische onderhoud, dat wij met den verstoorden*

echtgenoot, overigens een zeer beminnelijk mensch, hadden. "Hallo, mijnheer, met de Schager Courant? Wilt u er in 't vervolg voor zorgen, dat de krant na den middag wordt bezorgd. M'n vrouw heeft door die Rallye-avonturen het middageten vergeten en nu zit ik hier bij een schaal met finaal verbrande aardappelen. 't Is fraai! Dag Mijnheer!"

23-01-1939 *Kruit-van Kampen in Monte-Carlo - Toch nog Zaterdag op de eindstreep.* *Ze zijn Grenoble gepasseerd. Atlassen, als paddestoelen uit den grond geschoten, liggen plotseling op de tafels in de redactiekamer en verschillende "deskundige" beschouwingen worden gewijd aan de Hooge Alpen, de Lage Alpen, de Zee-Alpen, de Pas zus en de Pas zoo. Dat was Zaterdagavond 7 uur, het wachten begint. Eindeloos lang! Maar niet alleen voor ons. In Schagen wachten een moeder en broers. (Kruit) Aanvankelijk met spanning, later met steeds groeiende ongerustheid op tijding van hun Kees en in Den Helder (van Kampen) schrikt een jonge vrouw op bij elk motorgeronk en*

kijken een vader en een moeder elkaar telkens aan, zwijgend, maar vol zorg. En terwijl Van Kampen's telegram van behouden aankomst rustig in de portiersloge te Monte Carlo ligt, en de doodvermoede rijders in Morpheus armen gevleid herstellen van hun vermoeienissen, stijgt de spanning hier met het uur. Tot laat in den nacht drommen belangstellenden voor ons redactie-bureau tezamen en wijzelf stellen ons telkens weer alle mogelijkheden voor oogen, welke het uitblijven van een telegram kunnen verklaren. Tot eindelijk, na 'n eindeloos schijnende nacht, het verlossende telegram kwam. "11.30 uur, Monte Carlo, zeer vermoeid. O. K.". Een jonge echtgenoot en twee moeders huilen schier van blijdschap, een vader drukt ieder de hand, die maar in zijn nabijheid komt en haast zich naar Schagen om die andere moeder, de moeder van Kees te complimenteeren. Kortom, plotseling breekt een stemming van vreugde en ontspanning aan. Blijde uitroepen klinken op straat. Kruit en van Kampen zijn in Monte Carlo.

Van Kampen beschreef de avonturen in een spannend jongensboek, "Het grote Rallye-avontuur". In een brief van januari 1978 aan Jan Buisman sr. schrijft hij: "Het was één van m'n eerste nogal ambitieuze stunts die ik als jeugdig journalist pleegde, daarbij niet gehinderd door kennis van zaken en ervaring! Het was een mooi avontuur. Hoewel, voor een baas zou je het niet doen. Een Rallye, zonder verwarming in die luis, terwijl we van Tallinn tot midden Frankrijk in de sneeuw reden. Met 3 benzineblikken onder m'n voeten, en gedurende ongeveer 70 uur bezig met dotjes, gedoopt in olie en zout, het ijs van de ruitjes te vegen. En pogend wakker te blijven door ongetelde cafféine-pillen. Het was een hondenleven, maar wél een mannenleven!"

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

Wat was De Loet mooi, met zijn water en zijn bomen. De man en het jongetje in de deuropening hebben niet eens gemerkt dat we voorbij zijn gelopen.

13-06-1936 Ze maakten een brug... Een schipper en een timmerman maakten op de Loet samen een brug om een der bewoners zodoende de gelegenheid te geven over het nog niet gedempte gedeelte van de Loetsloot zijn woning te verlaten. Dit werkje geschiedde in een schuit. Het werk vorderde goed en in korten tijd was 't werk naar genoegen opgeleverd. Helaas bleek nu dat de schuit noch voor noch achteruit kon, daar de brug te laag was om de schuit door te laten. Er zal dus wel niet anders op zitten, dan de schuit te verzwaren en wat te laten zinken om hem zoo door te laten! Erg verstandige bruggenbouwers bleken de timmerlieden niet.

Op de foto is goed te zien dat de aanwezigheid van de schippers altijd voor een gezellige drukte zorgde.

In 1935 is het dan zover, de Loet wordt gedempt. Ook de beurtschippers moesten op zoek naar een nieuwe ligplaats. Inmiddels werd het kanaal Stolpen-Kolhorn gegraven, evenals de haven.

28-05-1935 Een afscheid voor eeuwig! Men gaat vandaag met het dempen van de Loet beginnen en het oogenblik was dus aangebroken, waarop de schippers hun oude ligplaats voor een nieuwe moesten verruilen. Afscheid doet pijn, zoo is het nu eenmaal en deze smart meenden onze wakkere schippers vanmorgen niet beter te kunnen uiten, dan in een oorverdoovend gefluit, geloei en gebel. 't Was een helsch spektakel waarmede een droevig vaarwel aan de oude ligplaatsen werd toegeroepen. Of waren het soms vreugdekreten over het vooruitzicht straks in onze mooie, diepe haven ligplaats te kunnen nemen. Wie weet?

Fotograaf en uitgave onbekend.

Voordat we verder zullen lopen genieten we nog even van een paar mooie plaatjes.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

Fotograaf onbekend. Uitgave A. van Twuijver.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schager Courant 12-07-1924.

Foto Enklaar, Schagen.

Begin jaren zestig. Maar wat is dat, tel ik nu 4 benzinepompen? Ja, warempel, vooraan de Shell pomp van Ligthart, iets verder bij Nic Raven een Esso pomp, dan nog een pomp van OK en bij Klaas Middelbeek een Caltex pomp. Allemaal pompen met bediening, dus niks geen zelf service. Links in het midden staat de wagen van Kees Jong, beter bekend als "Kees patat". Vanuit deze kar verkocht hij zijn voortreffelijke patates frites. Op donderdagmorgen en vrijdagavond, tijdens de koopavond stond hij bij theater Royal op de Gedempte Gracht. Zaterdag en zondagavond was dit zijn standplaats, tegenover de dancing van Nic Raven, nu genaamd Kdanz.

Dit pand kennen we allemaal als de museumboerderij "Vreeburg". Destijds was het de "gemeenteboerderij", in mei 1922 door de gemeente aangekocht. Zoals uit de advertentie blijkt kon degene die in 1924 nog geen waterleiding had ook hier terecht.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto H.A.F. te Winkel.

Achter "Vreeburg" vinden we de muziektuin.

14-03-1925 Den eersten Pinksterdag is te Schagen de Stedelijke muziektuin geopend. Geïnspireerd door Alkmaar, heeft een aantal wakkere mannen gezorgd dat nu ook Schagen kan bogen op zijn muziekoord. Het

geheel is zeer smaakvol en kan een groote aanwinst worden genoemd niet alleen voor Schagen, doch voor den geheelen omtrek. De belangstelling van Schagen's burgerij zal zeker wel flink blijven.

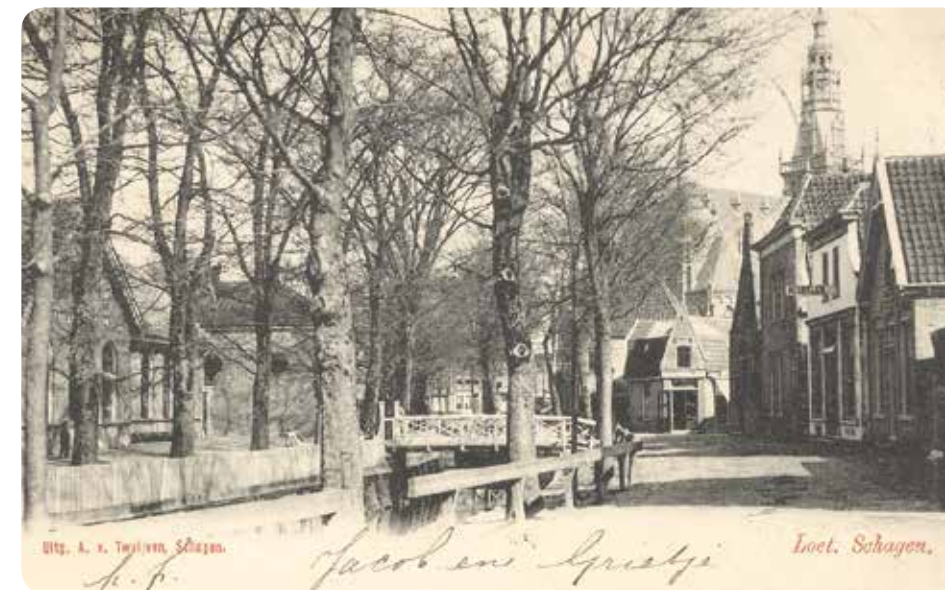

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

Wanneer we verder lopen en even omkijken zien we rechts de brug naar de boerderij "Vreeburg" met daarachter de muziektuin.

Fotograaf onbekend. Uitgave A. van Twuijver.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

O, het speekwartier is juist begonnen, daar aan de overkant van het water. In 1936 werd de oude school gesloopt. Het plan was om op de vrijgekomen ruimte een rusthuis te gaan bouwen. Een en ander zou worden gefinancierd door de uitgifte van een obligatielening ter grootte van 130.000 Gulden. De NV Rotterdamsche Bankvereniging te Schagen zou dit gaan verzorgen.

10-06-1936 Omschrijving van het Rusthuis

“Vreeburg” te Schagen. Het bouwterrein ligt aan de Loet te Schagen, waar voor kort de oude Openbare Lagere school stond, vlak bij de markt in het centrum der plaats, op een van de mooiste groene plekken dus van Schagen. De muziektuin met zijn prachtige begroeiing ligt vlak achter het te bouwen huis en van deze ligging wordt alle profijt getrokken. Met het oog op de ligging van alle kamers op het Zuiden en het uitzicht op de straatzijde is het woongedeelte Oost-West ontworpen. Dit indachtig aan het spreekwoord “daar waar de zon niet komt, komt de arts”.

12-09-1936 Het nieuwe Rusthuis –de zaak niet

voor elkaar te krijgen. De heer Mr. Dr. Buiskool zegt over deze zaak de jammerlijke mededeeling te kunnen doen, dat de commissie de zaak niet voor elkaar heeft kunnen krijgen. De commissie was klaar om de leening uit te schrijven, doch de hoofddirectie van de bankinstelling trok zich terug. We zullen er een bord plaatsen dat het terrein te koop is.

Nou goed, kan dus zo naar de categorie “gelukkig nooit gebouwd Schagen”. In Oktober 1936 werd het gehele perceel verkocht aan de hoogste bieder, Klaas Middelbeek voor 6600 Gulden. Vervolgens verkocht deze een gedeelte aan Max Nuyens die eerder ook bieder was, maar niet het hoogste bod had gedaan. (6100 Gld) Beiden zullen hier een woon- en winkelhuis laten bouwen.

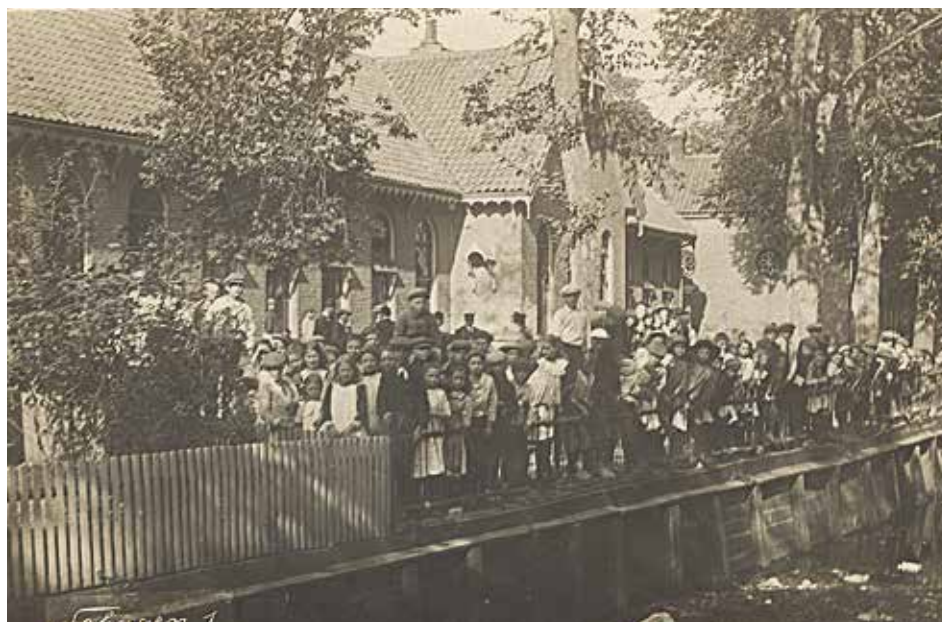

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Schager Courant 10-06-1936.

Fotograaf en uitgave onbekend.

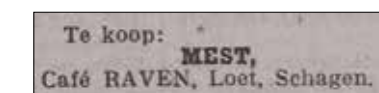

Zie hier de nieuwe winkel van Nuyens, de taxi was van Nic Raven. Het kenteken GZ 5417 was op 28-08-1933 afgegeven op naam van Nicolaas Gerrit Raven, Loet E47 te Schagen.

17-07-1937 Zeg het met bloemen van Max Nuyens.

Op de plaats, waar eenigen tijd geleden nog de openbare school stond is thans aan de Loet een nieuw complex huizen in aanbouw. Een van deze is thans gereed gekomen en Max Nuyens zorgt al onmiddellijk voor een verlevendiging van het moderne stadsbeeld ter plaatse door er een nieuwe bloemenwinkel te stichten. De winkel, ruim, licht en in moderner smaak-vollen stijl gehouden, is met zijn bloemenweelde een lust voor het oog. Bloemen goed en aantrekkelijk rangschikken is op zichzelf een kunst en Nuyens blijkt een meester in zijn vak. Met een variant op een bekend gezegde, zal nu iedere Schagenaar zeggen: “De bloemen van Max Nuyens zullen mijn tolk zijn.”

Bloemen kun je er tegenwoordig niet meer kopen, je kunt er wel lekker eten. TOV is de naam van het restaurant dat nu in het pand is gevestigd.

Schager Courant 03-09-1941.

Schuin tegenover de winkel van Nuyens stond het café van Nic Raven. Nu vinden we daar de discotheek Kdanz. De advertentie behoeft misschien enige uitleg. In de tegenwoordige tijd zou je hier niets van begrijpen, een café met een hoop mest in de aanbieding. Vroeger was er aan een herberg ook vaak een stalhouderij verbonden, waar de paarden gestald konden worden. Vaak was de herbergier ook nog boer. Destijds lag het voetbalveld achter het café van Raven, de doorgang naar dit veld was naast het café.

Fotograaf onbekend. Uitgave König.

Wanneer we nog iets verder lopen zien we rechts de nieuwe winkel van Klaas Middelbeek.

14-09-1937 Klaas Middelbeek verplaatst zijn zaak. De welbekende fietsenzaak heeft een nieuw en wel verzorgd onderdak gevonden in een van de huizen welke momenteel aan de Loet worden gebouwd op de plaats, waar vroeger de I. school stond. Middelbeek is in Schagen lang geen onbekende. Vijftien jaar lang al drijft hij zijn zaak aan de Loet. Nog betere service geven

zal hij ongetwijfeld kunnen in zijn nieuwe zaak. In lange rijen staan daar de Fongers fietsen, van de uitgelezen serie lichte motoren trok een pittig D.K.W.-tje onze aandacht. En tenslotte kan een liefhebber voor goed onderhouden 2de handsch auto's er ook terecht. Nu zullen velen dit pand kennen als de eetgelegenheden "Linke Loetje".

Schager Courant 09-10-1937.

Heerenstraat

Fotograaf en uitgave onbekend.

We zijn aangekomen bij het begin van de Heerenstraat, bij de ijzerhandel "De Kleine Winkel" van de firma Koster en Wiglama. Links van de ingang zien we een zogenaamde walenmaker, een in die tijd modern werktuig om het hooi op een waaltje te krijgen. De aanblik is nagenoeg hetzelfde gebleven. De tapperij die we er tegenwoordig vinden heeft de geweldige naam van " 't Heremetijdje".

11-07-1901 Van de Loet kwam een rijtuig, met een jong paard bespannen. Het zou de Heerenstraat inrijden.

Twee dames op fietsen reden het achterop. Om nog vóór het rijtuig in de Heerenstraat te zijn, versnelden zij hare vaart. Op hetzelfde oogenblik dat één der dames, 't was mejuffrouw Carpentier van Schagerbrug, het rijtuig wilde passeeren en daarom een draai nam, reed zij tegen de stoep en kwam hierdoor te vallen, doch gelukkig zonder zich te bezeeren. De fiets werd echter geheel vernield door het paard, dat met de pooten in de stangen der fiets vastraakte. Fietsrijders kunnen toch ook nooit te voorzichtig zijn.

We zullen even de Heerenstraat inlopen en kijken wat hier allemaal te koop is.

Foto R.J. Brügemann.

30-04-1927 De lente is aangebroken en men denkt er over, winterjas en demi aan den kapstok te hangen. Hoeden en petten worden vernieuwd en we gaan natuurlijk naar het beste adres in Hollands Noorderkwartier, de firma W.H. Roggeveen, Heerenstraat, Schagen, waar de nieuwste snufjes u worden aangeboden.

Hoeden en petten worden hier al lang niet meer verkocht. Het is nu de winkel van goudsmid en juwelier Jannie Vries. Het uiterlijk van het pand, naast Igesz, is nog bijna hetzelfde.

Schager Courant 17-04-1904.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schager Courant 05-02-1899.

Schager Courant 23-11-1909.

Schager Courant 30-12-1939.

De Heerenstraat, een klein straatje barstensvol ondernemers.

Eind jaren vijftig, vanaf de kerktoren kijken we op de Loet met linksonder de Heerenstraat. Rechtsboven is in de verte ook nog het voormalige station "De Loet" zichtbaar.

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Rensgars

Via het Rensgars zullen we onze weg vervolgen, aan de kerk kun je zien waar we nu ongeveer zijn.

09-09-1935 Onze nieuwe motorspuit. Demonstratie op het Rensgars. Zaterdagmiddag arriveerde uit Alkmaar de voor onze brandweer bestemde spuit. Door eenige leden van het Alkmaarsche personeel werd om ongeveer 4 uur begonnen met proefdraaien, om tevens het Schager personeel met de spuit op de hoogte te brengen. Alles ging goed, het ging zelfs uitstekend. Steeds hoger en hoger werd de druk opgevoerd, totdat ongeveer een druk van 12 atmosfeer was bereikt. De pijpleiders raakten op dit moment de macht over de straalpijp kwijt, zij tolden over het Rensgars, terwijl de spuit thans lustig doorging en als 'n wild dier her en derwaarts sprong, nat spuitende wie hij kon raken. Verschillende autoriteiten die bij de demonstratie aanwezig waren, o.a. de burgemeester en wethouders, maakten op een door hen niet gewenschte wijze kennis met de nieuwe spuit. Als natte poedels verlieten velen het tooneel, uitgelachen door hen die droog waren gebleven.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave D.J.C. Allart.

In augustus 1971 werd het meest linkse pand op de linker foto gesloopt om plaats te maken voor een nieuw te bouwen reisbureau.

Het rechter pand op de foto hiernaast is gesloopt, nu staat hier de winkel van Jan Rozing Mannenmode. In het pand links, net niet op de foto huide onze tandarts. Een goede tandarts is een onderdeel van je opvoeding, je wordt er hard van. Misschien wel daarom gingen wij naar de tandarts op het Rensgars. Voor moeder een hele onderneming, vijf jongens zover krijgen dat ze vrijwillig meegaan. Niet te vroeg zeggen wat de plannen zijn. Wanneer niemand zich had verstopt, allemaal jassen aan en in de Kever. Een parkeerplaats gezocht op 't Rensgars om vlucht-pogingen tot een minimum te beperken. We hoopten dan dat het in de wachtkamer lekker vol was zodat we voorlopig niet aan de beurt waren. Dan kwam de strijd wie het eerste moest. Het was geen klinkend belletje wat aangaf dat je aan de beurt was, maar een

Foto's W.D. Niestadt.

Foto W.D. Niestadt.

zeer naar knorgeluid. Door het lood in je schoenen leek de lange gang naar de behandelkamer eindeloos. Gelukkig goed de tanden gepoetst vanmorgen, wat al direct het eerste compliment opleverde: "beter poetsen!" Al prikkend in je tandvlees, stelde hij je gerust door te zeggen: "niet zo aanstellen!" En ja, er moest worden geboord... Maar dan, gelukkig, je was er weer voor een half jaar vanaf.

Noord

Fotograaf en uitgave onbekend.

Net na 1900 treffen we op een mooie dag dit clubje. Goed gekleed en in het bezit van rijwielen. Het plaatje rechts is nagenoeg op dezelfde plaats gemaakt, met een mooi doorkijkje naar het Noord.

Koninginnefeest 1923, een optocht met zelfs een versierde bokkenwagen. Het grachtje, of liever gezegd het slootje langs het Rensgars en het Noord werd in de loop van het jaar 1920 gedempt. Op de plaats van het huis geheel links vinden we nu de ingang van de Marktstraat.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto "Hollandia" Alkmaar.

Fotograaf onbekend. Uitgave H. Velleman.

Foto Roto Print, Baarn.

Hier begint het Noord, het reclamebord van Jurgen's Solo Margarine heeft daar vele jaren gehangen.

Foto W.D. Niestadt.

Voor we het Noord oplopen kijken we even naar de noordkant van de Markt. Deze kaart werd op 30 Mei 1901 afgezonden door J.A. Brügeman.

Wanneer we begin jaren zestig de kerktoren beklimmen hebben we dit fraaie uitzicht op het Noord.

Fotograaf en uitgave onbekend.

19-01-1910 Op Hol! Onze reinigingsequipage is met een nieuw ros bespannen en dat kreeg het in den nacht van Dinsdag op Woensdag in zijn hoofd om zijn vier beenen op te nemen en met den reinigingskaros vol met beertonnen achter zich aan den haal te gaan. Het rit dat op het Noord begon, had al direct het treurige gevolg dat de ruit van het perceel van den heer Knüwer het moest ontgelden. Verder daverde de wagen de markt over, de Gedempte Gracht langs, de Laan op, waar het paard voor de woning van den heer Hoogland bleef staan en spoedig was een der mannen van den reinigingsdienst aanwezig om het paard met aanhang weer onder zijn hoede te nemen. Bovenstaand bericht uit de Schager Courant zegt niets over een eventuele oorzaak, een landelijk dagblad komt met de oplossing: *In den nacht van Dinsdag op Woensdag heeft er boven Schagen een*

hevig onweer gewoed. 't Was juist de nacht, waarin de dorpsreiniging, zekere minder aangename werkzaamheden te verrichten heeft. Door een plotseling fel licht, onmiddellijk gevolgd door een ratelenden slag ging het ros voor de kar, beladen met tonnetjes, aan den haal. 't Duurde heel wat, eer het dier tot staan werd gebracht. 't Eenige treurige gevolg der geschiedenis is geweest, dat een spiegelruit van een winkelpui het heeft moeten ontgelden.

Hoeveel tonnen stonden er na dat ritje nog op de wagen? Het tonnenstelsel hield in dat men zijn behoefte deed in een ton. Regelmatig werden deze door de gemeente opgehaald en op de vuilnisbelt geleegd. Rond 1960 is dit in Schagen afgeschaft. Volgens de "overlevering" zou een van de laatste tonnen zijn opgehaald bij bakker Schenk op het Noord.

Uitgave Plukker.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schager Courant 24-04-1928.

Schager Courant 03-05-1939.

We zijn weer een stukje verder op 't Noord. De tweede winkel van links was van Doeke Wit. "Koffie en Thee, Tabak en Sigaren" stond op de ruit van de deur geschreven. Voor de winkelruit hangt ook nog een serie ansichtkaarten. Later ging hij ook verf en behang verkopen. Wat een toeval, Wit komt juist aangereiden met zijn automobiel. Voorzien van een knijptoeter en 2 reservewielen. Op 13 juli 1923 werd het kenteken G 27729 op zijn naam afgegeven. Later heeft Schilder, de melkboer hier gezeten. Het pand staat er nog steeds.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

We zetten deze twee plaatjes even naast elkaar zodat we een goed beeld hebben van de situatie voor en na het dempen van het grachtje. De bovenste kaart is van ongeveer 1915, de rechtse van eind jaren 20. Een aantal panden zijn gesloopt. Naast de winkel van Wit heeft Boontjes een garage laten bouwen. Naast Boontjes nog een groot, nieuw pand waar kapper Krapman een zeer groot deel van zijn leven woonde en werkte.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Hier zien we de service wagen van garage Boontjes, Jan Zeegers staat er bij. Achterop de foto schreef hij "In deze werkwagen, toen ik bij Fa Boontjes werkte, heb ik rijexamen gedaan en in 1 keer geslaagd". De foto is in Den Helder gemaakt. Ongeveer tot de oorlog kon je voor een rijbewijs in Schagen terecht. De heer L.C. vd Bergh, zoon van de notaris, was in september 1927 aangesteld als adviseur van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen. Het was zijn taak de rijvaardigheid te beoordelen. Na de oorlog moest je naar Alkmaar of Den Helder. In de jaren vlak na de oorlog reed je dan met een auto, zonder rijbewijs, naar een van deze steden om even je rijbewijs "te halen." Bij mijn vader lukte dat niet in één keer. De

auto was een Willy's Jeep, door de Amerikanen vanuit Normandië naar hier gereden en door mijn grootvader aangeschaft om het werk op de boerderij mee te doen. De wagen had meerdere gebreken. Het belangrijkste was het ontbreken van een passagiersstoel. Hier hadden ze wat op gevonden, van een oude keukenstoel werden de poten afgezaagd, en klaar, de passagier kon plaats nemen. Zo ook de examiner, maar doordat mijn vader wat wild optrok kieperde het stoeltje achterover, met de examiner met beide benen in de lucht. "Stop, en kom maar eens terug wanneer er een knappe stoel in zit" briede hij.

Schager Courant 25-06-1927.

In het pand waar de stapels manden voor staan was het bedrijf van Deutekom gevestigd. Iets verder, niet zichtbaar, de slagerij van Ploeger. In juni 1927 heeft Ploeger "Vet Spek" in de aanbieding.

Begin jaren Dertig waren er plannen voor de aanleg van de haven en een provinciale weg. De ondernemers aan het Noord waren bang dat de Zijper bevolking dan via die nieuwe weg en de Loet naar Schagen zouden komen. Zodoende zouden ze omzet gaan missen. De pijp rokende man staat op de zogenaamde stenen pijp, dat was eigenlijk een brug over het water. Onder de brug door kon je met je bootje naar het water langs het Rapenpad. In het 2e pand rechts zat een bakkerij. Bakker Schenk heeft hier tot in de jaren Zestig zijn oven met takkenbossen gestookt.

Foto W.D. Niestadt. Uitgave de Tulp.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Fotograaf onbekend. Uitgave C. Burger.

Fotograaf en uitgave onbekend.

We zijn weer iets verder gelopen en kijken vanuit het weiland even om. Links zien we de herberg "Het Zijper Wapen". In April 1916 kocht Dirk Langedijk het spul van C. Huiberts. Toen de herberg in Februari 1928 weer te koop kwam werd het als volgt omschreven; *Het bekende café met uitspanning, waarin vergunning, genaamd "Het Zijper Wapen" bestaande uit café, woonhuis, flinke gebouwen voor vee-, paarden- en autostalling en groot terrein, voor velerlei doeleinden geschikt, een en ander gunstig gelegen.*

Wie de mannen bij de prachtige T-Ford zijn, en waar de foto precies is gemaakt is niet duidelijk. Wel is zeker dat het kenteken G 21178 sinds 13 Juni 1922 op naam stond van Dirk Langedijk, Noord wijk A60 te Schagen.

Hetzelfde punt net na 1950, de oude bebouwing is verdwenen. Nic Kamp Motoren heeft zich er gevestigd. Wel zien we in de verte dat de stenen pijp nog bestaat. Ook het water is nog niet gedempt.

Op 3 augustus 1915 werd deze kaart naar Texel gestuurd. Achterop staat geschreven: "Lieve Pa, ik was net aan een kleedje te maken, toen dacht ik eraan dat ik U nog een aanzicht moest schrijven." We zijn hier ongeveer ter hoogte van de bowling baan. Ietsje verder kun je nu rechtsaf naar de Beethovenlaan.

Fotograaf onbekend. Uitgave P.F. Cladder.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Fotograaf onbekend. Uitgave G.Plukker.

We kijken weer in de richting van de kerk. Hier ongeveer maakt het Noord nu een bocht in westelijke richting en gaat over in de Havenstraat.

21-12-1899 *Te Schagen is eene vereeniging opgericht, welke ten doel heeft de wegen in die gemeente met boomen te doen beplanten. Teneinde dat doel te bereiken, zal, behalve de bijdragen van leden en donateurs, geldelijke steun gevraagd worden aan de gemeente en den polder Schagen. Bij de algeheele afwezigheid van eenige beplanting langs de wegen aldaar- waar de gure zeewinden steeds vrij spel hebben over het vlakke land- zal deze vereeniging, indien zij in hare pogingen slaagt, veel nut kunnen stichten, zowel voor de verfraaiing van deze met natuurschoon zoo weinig bedeelde streek als ter bevordering van de gezondheid der bewoners.*

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Fotograaf onbekend. Uitgave Sleding.

Verder lopend op het Noord volgen we de bebouwing, waarvan inmiddels de diverse huizen zijn gesloopt en door nieuwe vervangen.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Dit is wel een heel erg mooi plaatje, gemaakt op een zonnige winterdag in februari 1935. Arie Marees was de laatste (stads)boer die hier zijn vee verzorgde. In de winter de koeien op stal, goed in het stro, en lekker warm. Zomers liepen ze buiten in een weiland steeds verder van de boerderij. Het bij de boerderij horende land werd namelijk ingenomen door de gemeente om er huizen te bouwen. Marees kreeg ter compensatie land "buiten" Schagen. Vaak was dat compensatie land wat de gemeente niet veel later weer nodig had om er huizen op te bouwen. Links naast de boerderij is de ingang van de Nes.

09-11-1905 *Dat de behandeling, om bij drenkelingen de levensgeesten op te wekken, ook bij dieren met gunstig gevolg kan worden toegepast, is dezer dagen nabij Schagen gebleken. Een met twee trekhonden gespannen broodwagen was in een sloot geraakt, en een der honden, die onder den wagen in het water lag, eerst na geruimen tijd als levenloos daaruit opgehaald. De Heer G.M., uit Schagen, die juist voorbij kwam, begon terstond de behandeling van drenkelingen op het dier toe te passen. Na een groot kwartier had hij*

de voldoening den hond levend aan zijn meester te kunnen teruggeven.

In een groot landelijk dagblad stond nagenoeg hetzelfde berichtje. In plaats van *een groot kwartier* hebben ze het in die krant over *een klein half uur!*

De boerderij op de foto hieronder werd jarenlang bewoond door de familie Visser.

09-02-1907 *Die is ook goed! De heer K. te Schagen is de gelukkige bezitter van onderscheidene voertuigen, o.a. ook van een mooie ar. Omdat hij echter wat ruimte te kort komt, is de ar tegen een vaste vergoeding per jaar opgeborgen bij een kennis van hem, een boer. Nu het onlangs begon te sneeuwen, wenschte K. graag eens van zijn ar gebruik te maken. Gauw dus een boodschap gestuurd naar den bewaarder. Het antwoord? "Van den zomer zou de boer hem vast thuisbrengen. Nu kon hij er niet bij, omdat er drie voer hooi op lag."*

Fotograaf onbekend.
Uitgave Raven / Jospe.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker / Newo.

Fotograaf en uitgave onbekend.

We zijn aangekomen bij de laatste huizen van het Noord voor we Schagen verlaten. Wanneer we door zouden lopen zouden we in Schagerbrug uitkomen, en nog iets verder bij de Stolpen.

23-01-1906 *Jeugdige avonturiers. Woensdagavond half elf hadden te Schagen twee twaalfjarige knapen heimelijk het ouderlijk huis verlaten en zich naar de Stolpen aan het Noord Hollandsch Kanaal begeven, met het doel op de nachtboot naar Amsterdam plaats te nemen, om verder te trachten den overtocht naar Amerika te maken. Het schijnt, dat het lezen van veel boeken over de heldendaden van Roodhuiden en Indianen de jongens het plan had doen opvatten, zich bij deze dappere wilden aan te sluiten. Vóór zij echter op de nachtboot konden plaats nemen, werd hunne afwezigheid door de ouders ontdekt, die hen weldra hadden opgespoord en naar huis terugvoerden, zoodat hunne avontuurlijke reis reeds eindigde, voordat zij was begonnen. De jongens hadden slechts een paar gulden reisgeld bij zich, doch hadden een fluit en een mondorgel medegenomen, om door het maken van muziek zich zoo mogelijk het benodigde reisgeld te verschaffen.*

Tot zover het Noord, we zullen teruglopen naar het Rapenpad om daar onze trip te vervolgen.

Terug lopend naar het Rapenpad zien we achter het Noord, aan de Nes, enige sportieve activiteiten. Het gaat natuurlijk om de stoere voetballers, maar de twee kerken op de achtergrond maken het plaatje wel extra aantrekkelijk. "LWVC 1" heeft iemand op de foto geschreven, ze kwamen van Lutjewinkel. Later veranderde deze naam in Blauw-Wit en werd nog iets later de Voetbalvereniging Winkel.

Rapenpad

Het Rapenpad voor de sloop compleet met bordjes “onbewoonbaar verklaarde woning”. Niet veel later is Boy Limmen daar aan de slag gegaan. Het resultaat is een mooi straatje met huizen waarvan het lijkt of ze er al minstens honderd jaar staan.

Fotograaf onbekend.

Foto Jan Louwe.

Fotograaf onbekend. Uitgave C Burger.

We lopen tot het einde van het Rapenpad, links staat nu de apotheek. Het water staat hier nog in verbinding met Barsingerhorn. Wanneer we de brug over gaan komen we in de Nieuwstraat. De bakkerij van Wit, op het zomerse plaatje half achter de bomen is op het winterse plaatje beter te zien.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Nieuwstraat

Voor ons zien we de Nieuwstraat met op de brug de kinderen van de familie Overtoom.

31-01-1933 *Dat zal opknappen.* Eenigen tijd geleden heeft de Raad, overeenkomstig het advies der Gezondheidscommissie, een aantal woningen in de Nieuwstraat onbewoonbaar verklaard. Naar we thans vernemen, zullen deze woningen, acht in getal, worden afgebroken en zullen daarvoor in de plaats worden gebouwd: één winkelhuis en vier woningen. Het werk is opgedragen aan den heer A. Bakker, mr. Timmerman, Heerenboschstraat alhier.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Direct links de bakkerij van Wit, later overgenomen door Rus. Op het bord aan de gevel stond een rebus. Toen Rus later verhuisde naar de hoek Nieuwstraat – Markt, verhuisde het bord mee. Op het tuincentrum van Jan Buisman aan de Hoep heeft jaren een replica van dit bord gehangen. Wie de rebus op wil lossen kan naar museum “Vreeburg” waar het originele bord in de collectie is opgenomen. Rechts is nog een uithangbord zichtbaar, van het logement “Het Zwaantje”.

Fotograaf onbekend. Uitgave Velleman.

23-09-1938 *Oorlog in de Nieuwstraat.* Er was gisteren ruzie in de Nieuwstraat en een groote menigte keek toe, hoe een heer, zijn vader door de ruiten van een leeg huis wierp. Dat kwam, omdat Bacchus, als tankende derde op den achtergrond, in het spel was, met andere woorden papa wat angeheitert was, hetgeen den zoon niet aangenaam was. Volgens onzen kwartjesreporter “bloeiende” papa hevig, wat nochtans niet verhinderde, dat hij wéér heil en troost ging zoeken in zijn stamcafé. Gelukkig was er geen politie in de

buurt, zoodat het auditorium ook nog van een ander drama kon genieten. Er was nog gelegenheid een der toeschouwers, die zich te veel met het geval bemoeide, een vuistje in het oog te deponeren, dat een tikkie blauw aanliep. En hiermede was ook deze film weer afgedraaid.

Schager Courant 16-02-1916.

Foto W.D. Niestadt.

Op 19 mei 1915 was brand uitgebroken in het volkslogement van de wed. Brantenaar. Van de 9 logees die door een zolderluik en langs een ladder naar beneden moesten kwam er één om het leven. Het was een jongeman van ongeveer 30 jaar. Hij was moeilijk tot

zijn positieven te brengen, mede zeker zijn oorzaak vindend in het feit, dat door hem nogal ruim alcohol was gebruikt. Ook de bewoonster zelve, een oude vrouw van ongeveer 80 jaar kwam om het leven.

Iets verder in de richting van de Markt zien we Jan Karmelk, visboer uit Winkel bij zijn hondenkar. Tegen de muur geleund staat Jan Pagano, we kwamen hem op het laantje ook al tegen. De kaart is in 1926 door Jan Karmelk zelf verzonden naar Meppel. "p.f." is het enige wat Jan te melden had, "per felicitatie". De Nieuwstraat was een echte volksbuurt, dat mag duidelijk zijn. Er gebeurde altijd wel iets, mede door de logementen die plaats boden aan reizende handelslieden. Ook de bewoners zelf maakten van de Nieuwstraat een bijzondere straat. Het volgende verhaal maakt dat wel duidelijk, niet vrijwillig logeerden ze zo nu en dan in hotel "de Houten Lepel", dat klonk beter als "de bajes", te Alkmaar. Dirk T. had namelijk illegaal 20 varkens geslacht, en ja, dat mocht natuurlijk niet.

24-06-1941 Verzet. *Als onze bekende en populaire Dirk de Varkensdooder eenmaal de sigaar is, dan is hij de kwaaieste niet meer en zal het den ambtenaren in de wettige uitoefening hunner functie nimmer lastig maken. Groot was de smart van opperwachtmeester Misbeek en marechaussee Kramer toen Dirk gisteren de afspraak niet nakwam, zich om twee uur aan het station te melden. Zij zouden zich immers om kwart over twee broederlijk naar Hotel de Houten Lepel in Alkmaar begeven, de politiemannen met een retourtje, Dirk met een enkele reis, omdat hem daar een gereserveerde kamer met prima comfort voor enige maanden wacht en de hotelier met ongeduld het oogenblik verbeidt den geëerden en bekenden gast weer het welkom toe te roepen. Dirk was er niet. En toch moest Dirk naar Alkmaar. In plaats van ongezien en onder veilig escorte van in burger gekleede politiemannen te eclipsen, gingen de uniformen aan en werd er eens gekeken waar Dirk was. Hij zat op het drempeltje van zijn woning in de Nieuwstraat.*

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schager Courant 29-11-1906.

Of je nooit komt, zei opper Misbeek, zijn we dat nou afgesproken, moet nou heel Schagen zijn neus er aan stooten? Je valt me tegen vader. Nou, sta maar op, zeg ze maar gedag en dan gaan we maar. Misschien heeft de directeur je prakkie wel warm gehouden.

Wat nog nooit gebeurd was, Dirk wou niet, ze moesten morgen maar es terugkomen. Of overmorgen. Of over een maand was ook wel goed, het was nou toch geen weer om binnen te zitten.. Dat vond zijn vrouw ook en dat vond de buurt ook en dat vonden de politiemannen misschien eigenlijk ook wel, maar ja, als je zeker iets gebrand hebt, dan moet je op de blaren zitten. En die twintig varkens hadden ook liever hun loopbaan eervol beëindigd met een vierkant stempel van mijnheer de Boer op hun buik in een nette slagerswinkel, dan in de ierpoel te worden gestopt. Er moesten eenige beroemde worstelgrepen aan te pas komen, voor Dirk het verzet opgaf. Toen was hij ook weer de oude en zijn vergevingsgezinde blauwgejaste vrienden dachten al dat ze het gewonnen hadden. Maar Aafje, Dirk's huisvrouw, die wel voor een frauduleus geslacht

schaapje, maar niet voor de poes is, was er ook nog. Met mannenmoed verdedigde zij den man en vader, maar wat vermog eene zwakke vrouw tegen de dwingende oogen en de grijpende handen van twee ambtenaren in functie? Dirk is weg. De Nieuwstraat rouwt. De varkens lopen met twee krullen in hun staart.

Eind jaren Dertig, vanuit de lucht hebben we een mooi overzicht op een deel van onze wandeling. Rechts onder, het Noord, onder in het midden de Nieuwstraat met geheel links de tuin van Kruit. Precies daarboven staat theater Royal. Aan de linkerkant van de markt zien we de oude Roode Leeuw met daarnaast het café de Wildeman.

Foto K.L.M. Uitgave Rembrandt.

Markt

Op 29 augustus 1895 was een loodgieter bezig met herstelwerk aan de kerk. Hij werkte met open vuur en ging daar niet erg voorzichtig mee om. Van de kerk bleef niet meer dan een ruïne over.

10-09-1895 *Uit het bouwkundig weekblad "De Opmerker":* Daar zowel kerk en toren verzekerd was, ontbreekt het niet aan de gelden om een nieuw gebouw te stichten. Wat echter de 19e eeuw tot dusverre aan nieuwe Protestantsche kerken opleverde, is niet zeer bevredigend uit een esthetisch oogpunt geweest. Het staat daarom te vreezen, dat ook te Schagen een nieuw bouwwerk slechts teleurstelling kan geven. Als men nu eens deed wat onze zeventiende-eeuwsche voorgangers in zulke gevallen plachten te ondernemen, nl. het herstellen van de kerk, met gebruik van het onverbrande muurwerk, in haar vroegeren vorm?

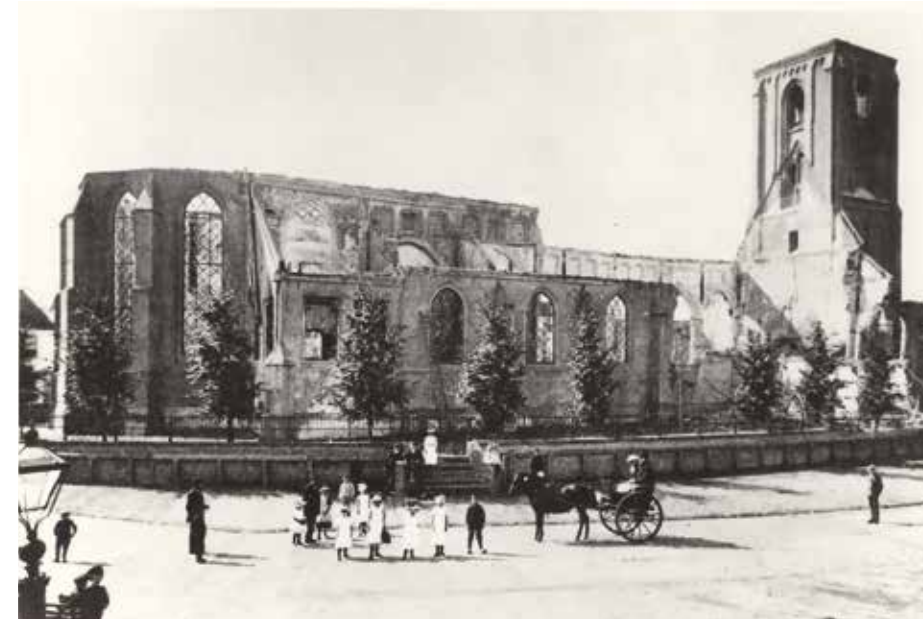
16-10-1895 Te Schagen is gisteren door den burgemeester, den Heer S. Berman, in het openbaar verkocht de ruïne van den verbranden gemeentetoren aldaar, benevens de van de drie torenklokken overgebleven stukken metaal - wegende ongeveer 1220 kilogram – en ongeveer 870 kilogram gesmolten metaal, alsmede het van den toren afkomstige ijzerwerk en lood. De ruïne van den toren werd gekocht door den Heer D. Kramer, te Schagen voor f 905, en de metaalwerken, het lood en ijzer door den Heer J. Hartogensis, metaalhandelaar te Tilburg, voor f 1140. In de eveneens gisteren gehouden Gemeenteraadsvergadering werd door den burgemeester mededeeling gedaan, dat reeds Zaterdag jl. de verzekeringsgelden voor

Fotograaf R.J. Brügemann.

den toren, na aftrek van het getaxeerde bedrag voor de ruïne, bedragende f 36.000, door de directie der assurantie-maatschappij De Jong & Co., te Amsterdam, aan de gemeente zijn uitbetaald.

07-11-1895 Dinsdag stond voor de rechtbank te Alkmaar terecht de loodgieter L. Spiering, die vóór den brand op de kerk te Schagen werkzaam was. Hij werd beschuldigd van brand veroorzaken door onvoorzichtigheid. Hij had een vlamvend komfoor

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto W.D. Niestadt.

tijdens zijne afwezigheid op de kerk laten staan. De eisch was zes weken gevangenisstraf. De verdediger, mr. Kraakman jr., pleitte vrijspraak of het opleggen eener boete, daar beklagde bij eventueele hechtenis door stilstand zijner zaak groote schade zou lijden. Spiering werd veroordeeld tot drie weken hechtenis. Het door "verscheidene notabelen" aan Koningin Regentes Emma gerichte verzoek om gratie of omzetting van de gevangenisstraf in een geldboete werd niet gehonoreerd. Omdat Spiering Katholiek was beweerde boze tongen dat hij het wel met opzet had gedaan. Enig bewijs daarvoor is nooit gevonden.

Zoals op dit plaatje is te zien is het met de bouw van de nieuwe kerk helemaal goed gekomen. De inwijding hiervan vond plaats op zondag 26 September 1897, dus 2 jaar en 1 maand na de verwoestende brand. Deze ansicht werd op 3 December 1899 door Joseph Brügemann verzonden aan een kennis en behoort daarmee tot de vroegste kaarten van Schagen. Brügemann had aan deze kennis eerder al 3 andere kaarten van de markt gestuurd. Bij het tekeningetje schrijft hij: *Wanneer u deze, voorstellende de Protestante kerk, in het midden plaatst, de 3 anderen welken u reeds ontving, in volgorde als hier aangegeven er omheen ligt dan hebt ge een volledig gezicht op onze markt.*

We staan hier achter de kerk met onze rug naar het Rensgars. Uiterst links “de Moriaan”, nu ‘t Geveltje”. Rechts de oude “Roode Leeuw” welke in 1968 is verbrand, en daarnaast “de Olde Smidse”. De foto onder is van ongeveer 1915, terwijl de bovenste foto een tiental jaren eerder is gemaakt.

10-11-1897 *Op het marktplein te Schagen werd, bij de ontgraving voor een riool, op een diepte van een halven meter onder den grond een langwerpige vierkante steenen kist gevonden. Voor zoover zichtbaar, ligt onder de kist, welke uit één stuk rooden zandsteen is gehouwen, eene houten bevoering. Naast deze kist is nog een gedeelte, waarschijnlijk mede van een dergelijke, doch smallere kist zichtbaar. Volgens een geraadpleegd deskundige is de kist een sarcophaag (steenen doodskist) uit de tiende of elfde eeuw. Naar ons gemeld wordt, zal de verdere ontgraving van de kist of kisten niet worden voortgezet.*

Uit bovenstaand verhaaltje blijkt dat het marktplein waarschijnlijk nog interessante zaken verborgen houdt.

Fotograaf onbekend. Uitgave A. van Twuijver.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf en uitgave onbekend.

De beroemde komeet van Halley is ook vanuit Schagen te zien geweest. Daar zijn, voor zover ik weet, geen foto's van. Om een idee te geven hoe dat er ongeveer uitzag heb ik hier een plaatje van de komeet boven Marseille. Sommigen waren er van overtuigd dat het einde der tijden nabij was, maar dat viel mee.

22-01-1910 *Volgens de Encyclopaedie van Winkler Prins zou de komeet van Halley in 1911 of 1912 weer te zien zijn. Latere sterrekundigen bepaalden, dat ze zou verschijnen in Aug. 1910. En... ze staat nu weer aan den hemel. Vrijdagavond omstreeks half zes prijkte ze in helderen glans boven de zwartgrijze wolkenbank in het Westen, een tikje naar 't Zuiden, ongeveer 7 á 8 gr. boven den horizon. De eenigszins naar 't Zuiden gebogen staart reikte reeds ver naar 't toppunt des hemels. Een kwartier later was de lichtende kern reeds achter de wolken verdwenen, maar de staart was nog duidelijk te zien.*

21-05-1910 *Halley's komeet is Zondagavond te Schagen door velen met het bloote oog waargenomen als een lichte plek aan het uitspansel, die nu en dan door damp minder helder was.*

Ook aan de noordkant van de markt stond het “Schager Koffiehuis” van de familie Dekker. Dit oude pand is eind jaren twintig gesloopt. Rechts zien we een klein stukje van de gevel van de bakkerij van Boersma.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Rond 1930 treffen we dit groepje jongedames juist voor het kantoor van de Hoornsche Crediet- en Effectenbank. Rechts zien we het "Schager Koffie-huis", inmiddels in het nieuwe pand. In december 1937 kocht Klaas Nottelman het café, de heropening was op 18 december van dat jaar. De advertentie is van juni 1938, juist voor de kermis geplaatst. Later veranderde Nottelman de naam in "de Biggenhoek". De volgende eigenaar was Piet Pannekeet die getrouwd was met Mies Nottelman, de dochter van. Zij namen de zaak in 1967 over en gingen verder onder de naam café "Piet Pann". Hun sticker plakten

Schager Courant 16-06-1938.

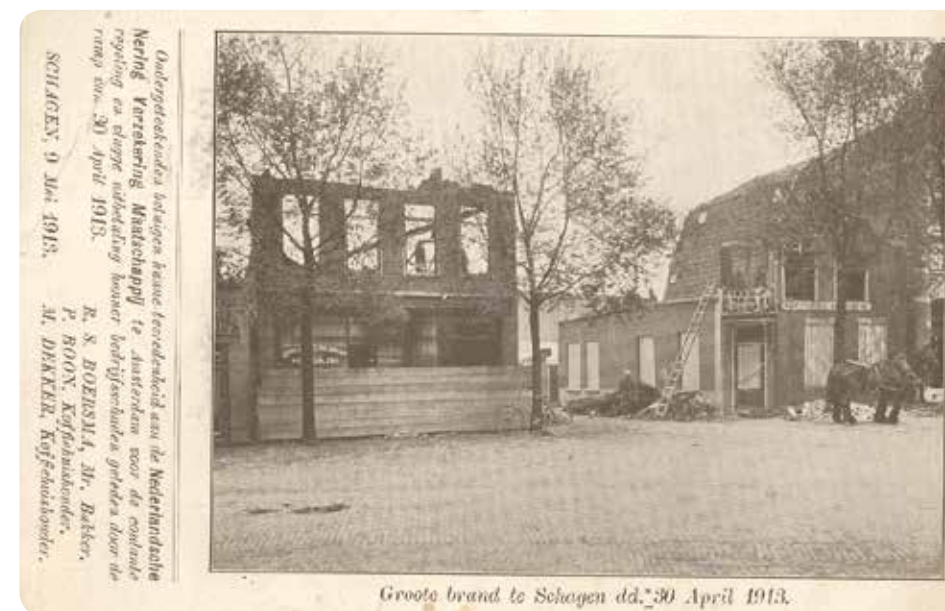
ze op een rijksdaalder van 1972, niet alleen om reclame te maken, maar ook om het verschil tussen een Gulden en een Rijksdaalder eenvoudiger te kunnen zien. Het kleine verschil in diameter tussen de beide geldstukken zorgde regelmatig voor verwarring.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Tegen 10 uur woensdagavond 30 april 1913 kwam de melding van een brand bij bakker Boersma aan de markt. De brandweer was er met 2 handbrandspuiten en de motorbrandspuit. De brand was redelijk snel geblust, maar voor 2 van de 4 kinderen kwam de hulp te laat. Toen velen huiswaarts waren gegaan bleek nu ook "het Vosje" van de heer P Boon in brand te staan. Tussen de bakkerij en "het Vosje" was de ingang van de Nieuwstraat. Ook dit pand ging geheel verloren, terwijl het naastgelegen pand van de heer Gouwenberg flinke waterschade opliep. Tegen half twee 's nachts was alles geblust. Uit het schokkende krantenbericht volgt hier een gedeelte: *Zooals bij een bakker gewoonlijk het geval is, was Boersma vroeg naar bed gegaan, zoo eveneens de 4 kinderen. Twee, de jongsten van 5 en 6 jaar, sliepen in moeder en vaders bed in de voorkamer, een ander meisje op het kamertje daarachter, vader en zontje in een ander vertrek. Het meisje, bang voor het weerlicht als ze was, stak een petroleumnachtlampje op en verborg angstig het kopje onder de dekens. Een paar ramen stonden open, op een oogenblik een harde windvlaag, het gordijn waait op, tegen het lampje, dat valt om, en in minder dan geen tijd alles in lichtelaaie... Vader slaapt, moeder is achter bij de poort...*

Fotograaf en uitgave onbekend.

We treffen het, kermis in de stad, met de zweefmolen voor de "de Olde Smidse". Hoeveel dat de gemeente opleverde kunnen we mooi zien in onderstaand stukje:

12-01-1939 *Verpachting Kermis.* Bij openbare inschrijving werden de navolgende plaatsen voor de in dezen zomer te houden kermis verpacht:

- Marktplaats, Noordzijde, luchtschommel van Valentgoed voor f 105;
- Marktplaats, Oostzijde, paradetent van Jean Klein voor f 100;
- Marktplaats, Zuidzijde, circusminiatur van H. Cooke voor f 300;
- Marktplaats, hoek Nieuwstraat, zweefmolen van C. Dobber voor f 160;
- Gedempte Gracht, bij de R.K. Kerk, bioscope van N.H. Schinkel voor f 300;
- Landbouwdwarsstraat, rodelbaan en danstent van F. Desmet voor f 850

Wacht even, Landbouwdwarsstraat is nu Buiskoolstraat! Een kermisattractie in de Buiskoolstraat? Aan de hoogte van de pacht te zien trok dat kennelijk toch genoeg mensen.

Ook werden er tijdens de kermis allerlei volksspelen georganiseerd:

23-07-1897 *In enkele dorpen van West-Friesland is nog het oude katknuppelen als volksspel in zwang. Wel wordt niet meer eene levende kat, gelijk voor een dertigtal jaren, in het vaatje opgesloten, doch in zijn wezen is het spel gelijk gebleven. Aan een tusschen twee boomen gespannen touw wordt in het midden een botervaatje gehangen. De spelers plaatsen zich op ongeveer tien meters van dit doel, en werpen beurtelings een korten knots naar het vaatje. Bij een eenigszins geoefend speler ligt het vat bij*

Fotograaf en uitgave onbekend.

drie omgangen gewoonlijk in duigen. In het vat zit de denkbeeldige kat bestaande in een klos door een gat in den bodem aan een touwtje bevestigd. Wie het geluk heeft een hoepel te doen springen ontvangt eene vooraf vastgestelde premie; de val van de kat geeft den prijs. Een veertigtal liefhebbers vermaakten zich den 20en te Schagen met dit spel, bij welke gelegenheid vijftien vaatjes kort en klein werden geslagen.

Rond 1909 werd er al melding van gemaakt dat dit volksspel, ook wel genoemd "katjeskermis" op het punt stond te verdwijnen. Toch is dit spel door de jaren heen blijven bestaan. Op een aantal kermissen in de Noordkop wordt het nog steeds georganiseerd.

Uit voorgaand artikel kunnen we opmaken dat zo rond 1860 de kat dus nog een echte, levende kat was. De huisdieren van toen moesten vooral nuttig zijn; "D'hond bewaakt 't huys, d'kat die vangt een muys". De kermis zorgde echter niet alleen voor vertier en vermaak:

25-06-1896 *Op de kermis te Schagen werd gister een zakkenroller gearresteerd. Bij onderzoek werden in den kermiswagen tal van vermiste knippen en beursjes gevonden.*

27-06-1967 *De Rijkspolitie was niet ontevreden over de balans van negen dagen en nachten kermis. Dat aangifte werd gedaan van de verdwijning van een viertal bromfietsen mag niet wereldschokkend worden genoemd. 't Is een echt kermisverschijnsel en behoeft nog minder te verbazen als men weet dat er*

Foto Hofkamp, Broek op Langedijk.

1954, op een van de eerste Westfriese markten treffen we dit drietal. Het zijn de heer Straatsma, met links vermoedelijk zijn dochter, en rechts de vrouw van Cor Joon. Straatsma had op de Gracht een winkel. In de kar zitten Siem Wardenaar van de Burghornerweg en "tante" Nel Helder.

Het organiseren van de Westfriese markten, met de optocht en de dansgroep, bleek een schot in de roos. De dansgroep trok zelfs internationale belangstelling. Op de foto van links naar rechts mevrouw Backer-Breed, Leoni Leonidof, Annie Deutekom beter bekend als Antje Tet, Wim Sonneveld en Nic Snaas van de Dorpen.

Maart 1960: Amerikaanse talentenjager in Schagen. Leoni Leonidof, president van de Radio City Music Hall in New York, is op het ogenblik in ons land op jacht naar talent voor een typisch Nederlandse show. Zondag toog hij met cabaretier Wim Sonneveld naar Schagen, waar de plaatselijke Westfriese dansgroep voor de gasten optrad. Het kwam al gauw tot innige verbroedering.

Foto ANP.

Wanneer we verder over de markt kijken zien we links "De Gouden Engel", daarnaast zat toen nog een bakkerij. Op de hoek staat hotel "Het Centrum", waar de familie Roobol jarenlang de uitbater van was, nu heet het "de Koeienhemel". Op de rechter foto zien we hoe het er in het begin van de jaren zestig uitzag.

Fotograaf onbekend. Uitgave C Burger.

Foto Roto Print. Uitgave Plukker.

Vanaf dit punt, precies voor het gemeentehuis, zien we links de bakkerij van Meurs, later Boersma. Daarnaast kijken we zo de Nieuwstraat in. Dit plaatje is van ongeveer 1905.

Fotograaf onbekend. Uitgave A. van Twuijver.

Eind jaren dertig, hetzelfde punt. In de bakkerij vinden we bakker Rus die in mei 1930 zijn zaak vanuit de Nieuwstraat naar hier heeft verplaatst. Door middel van de briefkaart gaf Rus een bestelling door aan zijn leverancier: 1 kist melkpoeder, 2 kisten krenten en 10 kilo Melado. Tegenover de bakkerij, aan de andere kant van de Nieuwstraat zien we, met het torentje, "Het Vosje".

Schager Courant 22-05-1930.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Fotograaf en uitgave onbekend.

We gaan nog een stap verder in de tijd, het is 1962. De rijdende auto in het midden was een DKW Junior. De bakkerij van Rus is hier de showroom van autodealer Boontjes. De auto's zijn niet gebleven, want eind mei 1968 werd hier een van de eerste Schager supermarkten geopend.

31-05-1968. De grote reclamecampagne van de firma Van Etten is niet zonder succes gebleven. Duizenden huisvrouwen uit Schagen en omgeving wisten gisteren de gehele dag de weg te vinden naar Schagens eerste supermarkt, die 's morgens door burgemeester W.J. Wognum op feestelijke wijze werd geopend. De toeloop was zo overweldigend, dat gedurende de hele ochtend de klanten slechts in kleine groepjes tegelijk konden worden binnengelaten.

Foto W.D. Niestadt.

De oostkant van de Markt, we zien de situatie in 1899. Van links gezien, de oude smederij van van Rijswijk, "de Roode Leeuw", "de Wildeman", "de Gouden Engel", de bakkerij en hotel "Het Centrum". De bakkerij is later samengevoegd met "de Gouden Engel" en heet nu "Wonder's".

Ongeveer 1915, de markt is in volle gang, en de horeca doet goede zaken.

24-11-1898 Een liedje van de uithangborden.

*De nachtegaal in het kreupelbosch doet ons
aan liefde denken,*

*Doch onze Schager Nachtegaal wil 't liefste slokjes
schenken.*

*Een Roode Leeuw, terecht gevreesd, in
d'Afrikaansche landen,*

*Is hier gezellig: niemand beeft voor's Leeuwen
klauw en tanden.*

*Zoo is een Wilde Man hier mak, een spatje schenkt
het Vosje,*

*Een paardshoofd tapt een glaasje bier, Cognac een
liggend Osje.*

*Een ooievaar houdt koffiehuis, een Gouden Engel
mede.*

*Ja zelfs de Valk, dat nijdig beest, houdt hier,
verguld, van vrede.*

*De Roos geeft drank, logies, en spijs, geheel
naar 's klants believen.*

*Een Lindeboom tracht in ons dorp met dranken
te gerieven.*

*In 't Centrum vraagt men als de Beurs, gelijk de
Beurs uw duiten.*

De eerste aanleg zal dit lied als laatste aanleg sluiten.

Voor "de Gouden Engel" treffen we Arie Wit, de man met baard. Hij kwam uit de Hoep en stond met fruit en stukjes kokosnoot op de kermis. Hij ventte ook met gedroogde schar.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Foto N de Heer, St. Maartensbrug.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Nog een mooi plaatje van de Markt waar echter niet alleen koeien werden verhandeld:

19-04-1908 Kievitseieren *Voor onze markt was er Donderdag eene vrij groote hoeveelheid kievitseieren aanwezig. Ze werden tegen 12 à 13 cent verkocht. De totaal aanvoer bedroeg 500 à 600 stuks.*

Voor hotel "Het Centrum" zien we dat een jongen in de pomp is geklommen. Op meerder plaatsen stond toen een pomp, we komen er straks nog wel een paar tegen.

1913, de bakkerij en "de Gouden Engel" zijn inmiddels samengevoegd tot één geheel. De zaak is dan al heel wat jaren in handen van de familie Boontjes. Op 8 april 1875 nam G Boontjes de "Gouden Engel" met de stalhouderij over van P Kos. *Hij belooft eene prompte, nette en civiele bediening.* Deze Ansicht werd door J K Boontjes zelf gebruikt om een belangrijke mededeling te doen.

In 1893 ontstonden de eerste plannen voor het organiseren van een Paasvee tentoonstelling: **01-04-1893** *In eene Donderdag te Schagen gehouden vergadering van landbouwers en belangstellenden is besloten pogingen in het werk te stellen om aldaar op Woensdag vóór Paschen eene jaarlijksche tentoonstelling te houden van vet vee, waaraan ter bevordering van het beoogde doel tevens eene tentoonstelling van fokvee zal worden gehouden.* Op deze foto gemaakt tijdens een Paasvee tentoonstelling van rond 1900 zien we wat sneeuw op de daken. Ook minder lang geleden speelde het winterweer een grote rol. Op de Paasvee van 30 maart 1955 was het hartje winter, de bloemen stonden op de ramen, en het ijs lag op de sloten. Ook in 1959 was het bitter koud.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Schager Courant 07-10-1913.

Foto W.D. Niestadt.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Deze Ansicht werd verstuurd op 31 december 1903. **09-04-1897 Paaschtentoonstelling.** *De Woensdag gehouden vee-tentoonstelling heeft algemeen belangstelling gewekt. Reeds tijdig in den morgen kwamen talrijke kudden van het schoonste vee, en weldra was het ruime marktvelde geheel bezet door de 223 nummers, welke waren ingekomen, waaronder 23 vette ossen en 48 vette koeien, behalve nog een 50 stuks vette koeien, schapen en varkens. Voorts was de geheele Gedempte Gracht ingenomen door ruim 40 inzendingen ter opluistering, voornamelijk bestaande uit landbouwwerktuigen en voorwerpen, op den landbouw betrekking hebbende.*

Het volgende berichtje maakt duidelijk dat sommige dingen niet veranderen: **29-03-1928 Een kloppartijtje.** *Het was gister na afloop der tentoonstelling nogal rumoerig op straat, er waren jonge bezoekers die wat opgewonden waren. Er zat wat electriciteit in de lucht blijkbaar, en tenslotte was er een kloppartijtje op den hoek van de Laan. Er werden wat opstoppers uitgedeeld, waarvan vooral één nogal zijn portie kreeg. Tenslotte liep dit heibeltje met een sisser af.*

Zie hier een mooi plaatje van de Paasvee tentoonstelling van 3 april 1931. Links, juist naast de kerk staat het woonhuis van Gouwenberg, dan de horecapanden de Olde Smidse, de Roode Leeuw, de Wildeman, de Gouden Engel en 't Centrum. Bijzonder was dat de paardenstal van de Roode Leeuw zich op de zolder bevond. De Wildeman verbrandde in December 1946 gelijk met het "Noordhollandsch Koffiehuis". Dit laatste pand had de ingang aan de Gedempte Gracht en liep door tot de achterkant van de Wildeman. De Wildeman is nooit herbouwd waardoor er jarenlang tussen de Roode Leeuw en de Gouden Engel een groot gat was, te zien op een van de volgende foto's. In de nacht van 25 op 26 januari 1968 ging ook de Roode Leeuw in vlammen op.

27-01-1968 Bij de brand is ook de bekende en onvervangbare collectie platen en foto's van oud-Schagen, zorgvuldig bijeengebracht door wijlen de heer C.D. Huiberts, verloren gegaan. Dit betekent een verlies voor de vereniging Oud-Schagen welke nogal eens van dit materiaal gebruik maakte.

27-01-1968 Tosca: Brand Overleefd. Voor Tosca, de grote bruinharige hond van de familie Huiberts, is de verwoestende brand in "De Roode Leeuw" wonder boven wonder goed afgelopen. Gistermorgen om elf uur, toen de brandweer het vuur nagenoeg had geblust, ging men op onderzoek uit. En wie schetst de grote verbazing van de brandweerman, die tussen de ruïnes van het gebouw in de keuken kwam en in het gootsteenkastje onder het aanrecht Tosca vond. De heer Cor Huiberts kon zijn ogen niet geloven toen hij de vriend des huizes plotseling voor zich zag staan. Op de foto Tosca een dag na de brand.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Schager Courant 27-01-1968. Foto Niestadt.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto Doeser, Laren.

Niet alleen gewone boeren, burgers en buitenlui waren regelmatige bezoekers van de Schager markt. Begin jaren zeventig verscheen in de Schager Courant het volgende stukje:

Mr. C. Berkhouwer, voorzitter van de Europese Gemeenschap, blijkt zijn in Schagen verworven bijnaam van "Boerenkees" alle eer te willen aandoen. Afgelopen donderdag was hij weer eens op de Schager markt. Na hier en daar een kijkje te hebben genomen en na wat handen te hebben geschud, ging hij naar de Gouden Engel om zich wat te verwarmen. "Boerenkees" ging er aan de ronde tafel zitten, opende zijn "stikkebuul" en haalde er een boterham uit en begon deze met smaak op te peuzelen. Toen hij op een gegeven moment een niesbui kreeg bleek hij ook daarop te zijn berekend. Uit een zak haalde hij een grote rode zakdoek en snoot uitvoerig.

Een prachtig verhaal, daar zou hij nu niet meer mee weggkomen. Berkhouwer kwam uit Alkmaar waar hij advocaat was. In 1956 werd hij lid van de tweede kamer. Vanaf 1963 zat hij in het Europees Parlement waarvan hij tussen 1973 en 1975 voorzitter was.

Nog voor 1950 verschenen de eerste Volkswagen Kevers in het straatbeeld, zoals hier op de markt het geval was. Twee Kevers met tussen hen in een Ford Prefect. In de loop van de jaren vijftig en zeker in de jaren zestig reden er heel veel Kevers. De dokter, de recherche, de boekhouder, ja zelfs de fotografen Niestadt, allemaal hadden ze een Kever. Op deze foto is het "gat" tussen de Roode Leeuw en de Gouden Engel duidelijk te zien. De koeienbalie, om de koeien tijdens de markt aan vast te zetten, was vooral bij de meisjes geliefd als speeltoestel. Links kunnen we zien dat de jongens liever op de pispak klommen.

Gedurende een aantal jaren werd er voor hotel "Het Centrum" een kaasmarkt gehouden.

12-11-1901 Schagen, hier is eene commissie gevormd, die pogingen aanwendt om eene groote kaasmarkt op te richten. Naar wij vernemen, bestaat er zeer veel kans, dat zij er in slagen zal.

14-11-1902 De kaasmarkt te Schagen werd gisteren door de bezoekers van de vergadering van "Holland's Noorderkwartier" bezocht. Hoewel het aantal partijen niet groot was, gaf de markt toch heel wat bedrijvigheid. Zooals bekend is, werd deze markt opgericht, omdat te Edam, Hoorn, Purmerend en Alkmaar veel te hooge wik- en weegloonen moeten betaald worden. 't Verschilt met Schagen nu f 1 per 50 K.G., wat zeker nog al van beteekenis is. Hoewel een elftal groote kaashandelaars besloten hebben, niet vóór 1 Januari 1904 de markt te Schagen te bezoeken, schijnen de landbouwers toch maar door te zetten.

Grote foto rechts: de kaasmarkt is in volle gang, de kaasdragers Jongejan en de Jong staan geduldig op een vrachtje te wachten. Marktmeester Pauw, geheel rechts heeft duidelijk meer oog voor de camera. Gelukkig houdt veldwachter Abma, op de achtergrond in het midden, een oogje in het zeil.

09-07-1903 Algemeen is men hier in de omtrek van oordeel, dat de kaasmarkt alhier thans als gevestigd mag beschouwd worden. Wel deed de tegenwerking van eenige der voornaamste Noord- Hollandsche kaashandelaars van tijd tot tijd twijfel ontstaan of het wel mogelijk zou zijn deze markt in stand te houden, doch de tegenwoordige gang van zaken heeft dezen twijfel geheel doen verdwijnen. Vooral nu sinds de laatste helft der maand Mei en in de daaropvolgende weken tot heden is gebleken, dat de vrij regelmatig toenemende aanvoer, op Woensdag j.l.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

gestegen tot 84 stapels kaas, gereede kopers vond. In toenemende mate komen tevens de kaasproducenten tot de overtuiging, dat de Schager kaasmarkt eene buitengewoon gunstige gelegenheid aanbiedt, om hunne kaas te verkoopen met besparing van veel tijd en geld, met name door de lage wik- en weegloonen, zijnde 30 cents per 100 kilogram.

Toch hield de markt geen stand:

06-11-1908 Opgedoekt. De kaasmarkt te Schagen, die Woensdags gehouden wordt, is, wegens hare lijdensgeschiedenis, voorlopig opgedoekt.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Het is een winderige dag, de meisjes houden hun hoedje maar even vast. Bij "De Posthoorn", geheel rechts, is het vandaag wat stil. Het uitspringende deel, aan "De Posthoorn" vast gebouwd, was een woonhuis met daarnaast een slagerij. Vervolgens zien we, met de trapgevel, het raadhuis. In 1913 werd gesproken over een herbouwverbod met betrekking tot onder andere "de Posthoorn". Dat wilde zeggen, dat wanneer het pand ooit verloren zou gaan om wat voor reden dan ook, er geen herbouw plaats zou mogen vinden. Dit om in de toekomst te verwezenlijken "een breede straat die toegang geeft naar het Oude Slot, met een schoonen kijk op onze torentjes".

"de Posthoorn" gesloopt?

Tijdens een raadsvergadering op 15 januari 1924 moest een belangrijke knoop worden doorgehakt. De laatste bewoner van het woonhuis naast "De Posthoorn", de heer Visser, was al enige tijd geleden overleden. De gemeente was er in geslaagd het pand aan te kopen met de bedoeling het te slopen en zo het marktterrein te vergroten. Er is veel over vergaderd omdat sommige raadsleden het een slecht plan vonden. Ze vonden het, zolang "De Posthoorn" bleef staan, maar half werk. Het voorstel om het pand te slopen werd aangenomen met 5 tegen 4 stemmen. De heer Helder, een van de raadsleden, was groot voorstander van het plan.

Fotograaf en uitgave onbekend.

13-02-1924 Volkshumor. *De opening die weldra tusschen de perceelen Peetoom en Rotgans aan de Markt alhier zal ontstaan, door het sloopen van het perceel van wijlen den heer C. Visser Azn., heet nu reeds in den volksmond "het Heldersche gat". Wie onze raadsverslagen trouw heeft gevolgd, zal licht den oorsprong van dien niet ongeestigen naam vinden.* In juli 1940 werd het nogmaals spannend, er waren namelijk plannen voor den bouw van een overdekt marktterrein op de plaats waar nu café "de Posthoorn" staat, dat dan zou moeten worden aangekocht om ruimte te krijgen na den sloop ervan. Gelukkig is van al deze plannen nooit iets terecht gekomen.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

“De Posthoorn” rond 1930. In 1858 was C. Marees de kastelein, in 1867 was dat Jan Noë en nog iets later was dat Joh de Beurs. Sinds 1912 behoren zulke wisselingen tot het verleden, toen kwam “de zoo gunstig bekend staande zaak ‘t Koffiehuis “de Posthoorn” in handen van J. Peetoom Jz. te Alkmaar. Sindsdien zijn de namen Peetoom en “de Posthoorn” met elkaar verbonden.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Begin jaren zestig, voor “de Posthoorn” staat Arie Kaptein met zijn TT-Ford. Dit was een verzwaarde uitvoering van de T-Ford. Zijn aanwezigheid hier had een bijzondere reden. Voor de bodedienst “Stad Schagen” moesten er pakjes worden bezorgd op de Markt. Er was een obstakel, de Markt was op donderdag verboden terrein voor vrachtauto’s. Dit gold niet voor de oude TT-Ford. Kaptein heeft de Ford op enig moment verkocht, waar hij al snel spijt van kreeg. Hij heeft nog geprobeerd de wagen terug te kopen, maar dat is hem niet gelukt. Over verboden gesproken, onderstaand berichtje maakt duidelijk dat met het gezag niet viel te spotten:

21-09-1916 Rechtbank te Alkmaar. *Aafje Hegman, dienstbode, was als beklagde niet verschenen. Zij had in gezelschap van Cornelia Jansen en Dieuwertje Oudshoorn op 8 juni j.l. den gemeenteveldwachter H. Douwsma te Schagen ten aanhoore van nog enkele marktbezoekers uitgemaakt voor “smeris”. Een aardigheidje, dat Aaf vandaag op een eisch tot 14 dagen gevangenisstraf kwam te staan.*

Foto Th. E. J. Schaper, Alkmaar.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schager Courant 06-05-1939.

Deze foto is gemaakt voor “Het Oude Slot” aan de Markt eind jaren 20. Met deze versierde wagen deed de naaischool van juffrouw Ploeger mee aan de optocht ter gelegenheid van de zogenaamde winkelweek. Een aantal namen zijn bekend, de 3e dame van rechts was Juffr. Ploeger, de 5e Annie Delver en de 7e Marie Paarlberg. Op de kar naast de paspop zit Nel Roggeveen. Op 20 September 1933 kreeg “Het Oude Slot” een nieuwe eigenaar. De Wed. P. Roggeveen deed na ruim 40 jaar de zaak over aan W.J.F. van Erp. *Hopende door goede consumptie en nette bediening de gunst van het publiek waardig te worden, beveelt ondergeteekende zich beleefd aan.*

N.B. Met ingang van Donderdag a.s. is het Café-Restaurant “Het Oude Slot” telefonisch aangesloten onder No. 74. Uw dw., dn., W.J.F. van Erp

Fotograaf en uitgave onbekend.

Uit deze zeldzame foto blijkt dat van Erp ook actief was in de politiek. Politiek en zaak werden echter niet gescheiden. Vele jaren heeft hij in de Schager Raad gezeten.

Op 27 juni 1943 treffen we deze drie dames. Volgens de tekst op de foto gaat het om een wandeling van 25 kilometer rond Schagen. Is dit misschien een hele vroege voorloper van "de hel van het Noorden", de hardloopwedstrijd van Den Helder naar Schagen? Achter de dames zien we de Heerenstraat.

Foto-Filmbureau "Bijl", Amsterdam.

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven / WSB.

Direct naast "Het Oude Slot" staat het fraaie pand van Igesz, tot 1910 bekend onder de naam "Hotel Vredelust".

01-11-1910 *Het Hotel Vredelust van den heer Broersma alhier is aangekocht door den heer J. Igesz te Oosthuizen.*

Igesz ging voortvarend te werk en liet direct een gedeeltelijke restauratie van het hotel uitvoeren.

01-04-1911 *Naar aanleiding der a.s. Paaschtoonstelling bericht ondergetekende, dat zijn groote nieuwe zaal voor het publiek geopend zal zijn. Plat du jour den geheelen dag. Gelegenheid voor Billard en Uitspanning. Aanbevelend, J. Igesz.*

04-04-1911 *Het bestuur van de Coöperatieve Boerenleenbank te Barsingerhorn maakt bekend dat de*

kassier iedere Donderdag (marktdag) zitting zal houden, van des voormiddags half tien tot elf uur, ten huize van den heer J. Igesz te Schagen.

Deze "boerenleenbankservice" heeft tot zeker eind jaren zestig bestaan. Achter "Igesz" was in vroeger tijd een grote tuin. Hierin waren prachtige wandelpaden en lanen. Van deze fraaie tuin, ook wel muziektuin genoemd omdat de Schager Harmonie hier openlucht concerten gaf, is niet veel over gebleven. Nadat de heer Igesz er eerst een fruittuin van had gemaakt, werd naderhand een gedeelte verkocht. Op dit deel werd het hofje gebouwd. Zeer recent zijn de toen daar gebouwde kleine woningen gesloopt.

Fotograaf onbekend. Uitgave Cinemagazine, Paris.

Schager Courant 25-06-1927.

Fotograaf onbekend. Uitgave Cinemagazine, Paris.

Rudolph Valentino bij "Igesz"?

In mei 1927 waren er "ernstige" besprekingen gaande over de oprichting van een nieuwe bioscoop. De achterzaal van hotel "Igesz" zou worden vergroot en als bioscoop worden ingericht. In minder dan een maand werden de plannen uitgewerkt en kon in een moderne bioscoop de eerste film worden vertoond. Het was een Paramount-film n.l. "Cobra" met Rudolph Valentino en Nita Naldi in de hoofdrollen. Iets later volgde de film "Een vrouw van de wereld" met de toen zeer bekende actrice Pola Negri in de hoofdrol.

Deze nieuwe bioscoop was zo succesvol dat in november 1927 werd besloten tot den bouw van een geheel modern ingericht Bioscooptheater, annex Variété, Balzaal enz. Begin april 1928 was de opening en het succes duurde voort. Toen in april 1932 de bioscoop werd verhuurd aan R. Smulders ging het snel bergafwaarts, en met ingang van december 1932 werden er in de Igesz bioscoop geen films meer vertoond. Grappig, verderop in onze wandeling zullen we nog een Smulders tegenkomen die met een bioscoop failliet ging.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Vanaf de oostkant van de Markt hebben we een mooi overzicht op "Het Oude Slot", "Igesz" en een stukje Heerenstraat. Het grote pand midden op de foto was café "de Beurs".

Dat niet iedere handelaar op de markt heel betrouwbaar was bewijst onderstaand stukje:

09-11-1905 Een handelaartje verkocht op de markt te Schagen aan een boertje een koe met de gevraagde

schriftelijke verklaring, wanneer het beestje kalven zou. De tijd – bedoeld heette Mei – was daar, maar het kalf bleef weg. Zóó liet het boertje zich niet te pakken nemen; daar zou hij "werk van maken." Aan een rechtskundige werd de schriftelijke verklaring gezonden, die echter antwoordde, met die verklaring op de zaak niet in te kunnen gaan. Hoe ze dan luidde? "De koe kalft zes weken voor mij."

Fotograaf onbekend. Uitgave C Burger.

05-04-1968 Café “De Beurs” gesloten. Gerrit Jan Boontjes heeft gisteren voor het laatst achter de tapkast in “De Beurs” gestaan. “Het is gebeurd, je stapt er geheel vrijwillig uit maar toch gaat er zo’n dag wel wat in je om. Mijn kinderen voelen niets voor de zaak en als administrateur van ‘t garagebedrijf, dat ik samen met mijn broer Jan ook nog bezit, heb ik werk genoeg.” De nu 52-jarige Gerrit Jan Boontjes nam precies 25 jaar geleden (op 1 april 1943) het café van zijn vader over, die zich 31 jaar daarvoor in dit bedrijf had gevestigd. “De Beurs” is altijd een typische marktzaak geweest. De mannen van de ‘vette markt” hadden hier vroeger altijd hun domicilie: de weiders, de slaggers en de grossiers. Met de vette koeien is echter in de loop der jaren ook een deel van die oude klantenkring verdwenen. Er zijn echter andere –vaste- klanten voor in de plaats gekomen. En dan waren er tal van organisaties en instellingen, die hier iedere donderdag zitting hielden. Café “De Beurs” is niet meer. De grote klantenkring zal zich volgende week over de andere lokaliteiten rond de markt moeten verspreiden. Dat zal voor velen nog wel even wennen worden. Want de “Beurs”-sfeer (houten tafels, houten stoelen, houten

vloer) was wel een typische sfeer, die echt bij “De Beurs” hoorde.

Het was de bedoeling dat er in het pand een supermarkt van Akzo Kroon gevestigd zou worden. Kennelijk kwam men niet tot overeenstemming want uiteindelijk werd er een nieuw bankgebouw neergezet. Een deel van de houten stoelen uit het café heeft bij ons thuis op de boerderij nog jarenlang dienst gedaan als keukenstoel. Het duurde overigens nog tot januari 1970 voordat “De Beurs” werd gesloopt.

Foto Jan Louwe.

Ziehier het nieuwe bankgebouw, ontworpen door architectenbureau W. Maas. Er is veel discussie over dit gebouw geweest, wat ik mij nog herinner was dat iemand zei dat we van het Marktplein geen museum moesten maken, nou daar zijn ze bijna in geslaagd. Uiteindelijk is het met dit pand qua uiterlijk nog goed gekomen. Nadat de bank het pand verliet is het zo verbouwd dat de oorspronkelijke contouren weer zichtbaar werden.

Foto W.D. Niestadt.

We staan nu voor het oude raadhuis, de foto is van voor 1895. Tussen de bovenste 2 ramen zien we het beeld van Vrouwe Justitia. Dat beeld hangt nu aan de zijgevel van het Cultuurhuis Markt 18. In het pand links zit nu Chinees restaurant “Peking”. Ook in vroeger jaren zocht men de publiciteit om een misstand aan de kaak te stellen:

14-07-1889 Mijnheer de Redacteur, Wil zoo goed zijn onderstaand in uwe kolommen op te nemen, teneinde de publiciteit het voortbestaan van het kwaad belette. Indien ik mij niet vergis, dan wordt er op de jaarlijksche gemeente-begroting ook een som uitgetrokken voor jaargeld van den Klok-opwinder. Zoo’n Klok-opwinder, stel ik mij voor, moet er ook voor zorgen dat onze gemeente-klok den juisten tijd aanwijst. Ja, ik heb mij wel eens laten vertellen, dat hij verplicht is te zorgen, dat de gemeenteklok eenige minuten, ik geloof van 5, vóór moet zijn bij de spoorklok aan het station. Ziet u, dat is ten gerieve van het reizend publiek, opdat het op tijd aan het station kunne zijn. Maar nu bestaat het gebrek dat onze gemeente-klok, nogal vrij dikwijls in de war is. Zoo ook jl. Woensdag. Ik moest toen met trein 8.26 ‘s morgens. Ik loop op de Gedempte Gracht, en volgens de Schager klok heb ik nog 10 minuten den tijd. Maar je wel! Ter hoogte van den toegangsweg naar het station, zag ik daar den trein reeds weg-stoomen. Was het de trekschuit geweest, dan had ik nog geroepen “ho, jagertje” maar die kans was verkeken. Gelukkig was ik niet de eenige, die dank zij de verkeerde tijdsaanwijzing der Schager klok, te laat was. Dat onze gemeente-Klok Woensdag 10 minuten ten achteren was met de spoorklok, zal volgens de instructie van den klokkenist wel “plichtsverzuim” genoemd mogen worden. Onder dankzegging voor de afgestane plaatsruimte. S.

Foto's W.D. Niestadt.

Het linker plaatje is een zogenaamde "kabinetfoto", een foto op hard karton. Fotograaf Niestadt heeft deze foto gebruikt voor één van de allereerste ansichten van Schagen. Deze werd op 18 oktober 1899 gestuurd aan de Freule S. Quarles van Ufford in Noordwijk. De afzender schrijft: "Ik wil u even laten zien dat wij hier thans ook briefkaarten met dorpsgezichten hebben, zou Schagen het nu ook kunnen winnen van Noordwijk?" In de gevel van het oude raadhuis, nu Markt 18, zat een gevelsteen met het jaartal 1612. Oorspronkelijk

had het een trapgevel. Toen het pand in 1731 door de gemeente werd aangekocht is deze vervangen door een klokgevel, zoals te zien op de vorige foto. In 1895 is bij een "restauratie" de trapgevel weer in ere hersteld. Eind 1958 is een kapitale blunder gemaakt. Het pand stond op de monumentenlijst, maar is toch gesloopt.

13-03-1959 *Op de plaats waar eertijds het gemeentehuis heeft gestaan is men bezig de gewelven op te ruimen. Naar verluidt grote wijnkelders die dienst deden bij de voormalige taveerne "De Schager Roos". Ook een deskundige van Monumentenzorg, de heer van Ieperen, kwam nog weer eens een kijkje nemen. Monumentenzorg was dus als het ware de "sloopbegeleider". Architect Keesman ontwierp het toen gebouwde "nieuwe" monument, nu bekend als "Markt 18".*

Bevolking Aantal inwoners der gemeente Schagen: Op 1 Januari 1896 2.923

19-11-1897 Liefhebbers genoeg Voor de betrekking van gemeentebode te Schagen op een salaris van f 225 en vrije woning hebben zich 90 sollicitanten aangemeld.

Slotplein

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

Voor we de Gedempte Gracht op wandelen kijken we even bij de slottorentjes.

19-02-1927 *Het oude Slot van Schagen, gebouwd in 1440 door Willem van Beieren, eerste Heer van Schagen, is in 1820 op last van Graaf d'Oultremont op 2 torens na afgebroken, daar het Slot in den Franschen tijd zeer veel geleden had. Daarna is het land, waar vroeger het Slot op stond, geruimen tijd als kerkhof in gebruik geweest.*

De westelijke toren is tot 1914 als gevangenis in gebruik geweest. De oostelijke toren is ooit verbouwd tot woning van onder andere de dorpsveldwachter.

Vanaf het Slotplein zien we de achterkant van "de Posthoorn".

03-07-1904 Een buitenkansje. *De gemeenteraad van Schagen had in de afgelopen week geen onaardig voordeeltje. Er werd gestort een som van f 1100, ingekomen van een Fransche dame, afstammeling van een der voormalige Heeren van Schagen uit het geslacht d'Oultremont de Duras, zulks ter afdoening en amortisatie van een vordering, welke de gemeente misschien nog tegen de Heerlijkheid zou kunnen doen gelden.*

Soms moet je wel eens wat lang op je geld wachten, zouden er nog meer van zulke oude vorderingen openstaan?

Fotograaf en uitgave onbekend.

Rond 1820 was deze toren de woning van Cornelis Bok. Hij was gevangenebewaarder en paste op de boeven die in de westelijke slottoren werden opgesloten. Ook was Bok bekend als schrijver en schilder.
17-06-1916 De heer L. F. over de Linden te Helder heeft nog aan het gemeentebestuur aangeboden een boek geschreven door wijlen C. Bok, getiteld de

Prins, of de Nederl. Matroos. De heer Over de Linden betuigt in een begeleidend schrijven zijn dank voor de aanvaarding zijner aangeboden geschenken en deelt mede, dat 't hem nog niet gelukt is, het boek "Jenny of de Witte Paal", dat in Schagen bij twee burgers nog aanwezig was, door aankoop te bemachtigen. Zoodra 't hem is gelukt een ex. te krijgen, zal hij zijn belofte tot schenking nakomen.

26-07-1916 Van den heer Over de Linden is thans ingekomen het geschenk "Jenny van de Witte Paal". Schenker zal dank worden betuigd. Het boek ligt ter beschikking der raadsleden.

Het boek, geschreven door Cornelis Bok en gedrukt in 1828 te Amsterdam, is zeer zeldzaam. Het verhaal speelt zich af in Schagen. Bok beschrijft hoe hij van een handelaar een in *Oud Duitsch* geschreven stuk koopt. Hij schrijft: *Onzeker, of ik een prulschrift gekocht, en dus mijn geld nutteloos verspild had, dan wel, of ik eigenaar van een belangrijk handschrift was, stapte ik, tusschen vrees en hoop, met het stuk onder den arm, de trappen mijner woning, welke mij tot de derde verdieping leidden, op. Een oud schoolboekje, dat ik nog bezat, en waarin ik wist, dat een alphabeth in zoodanig schrift stond, opzoeken, en hetzelfde met dit geschrift vergelijken, was nu voor mij het werk van een oogenblik. En inderdaad, dit boekje, hoe eenvoudig ook, was mij van zoo veel nut, dat ik, na twee dagen en een vollen nacht met vergelijkingen doorgebracht te hebben, hetzelfde tamelijk vlug konde lezen. De titel luidt eenvoudig: de witte Paal, of Jenne. Ik vond het stuk niet onbelangrijk, en, hoezeer eene plaatselijke strekking hebbende, wel waardig algemeen gelezen te worden; waarom ik besloot, hetzelfde geheel over te schrijven, en – in het licht te geven.*

Particulier bezit.

N.V. Luchtfoto Nederland.

Dit is een zelfgemaakte ansicht met het wapen van Schagen, verzonden op 25 september 1903. De ridder is Magnus van Schagen, die aan de kruistochten zou hebben deelgenomen. Als gevelsteen treffen we dit wapen aan bij onder andere Markt 18, Loet 14, Vreeburg, en Oude Slotstraat 21, het voormalige politiebureau.

Links in het midden zien we "de Roode Leeuw" met daarnaast de leegte, tot aan de Gedempte Gracht, ontstaan na de brand van december 1946.

Fotograaf en uitgave onbekend.

We zijn terug bij het raadhuis en zien de situatie net na 1900. Het rechter plaatje is van ongeveer 1939. De volgende verhaaltjes gaan over een bijzondere Schager dokter:

27-04-1893 In den ouderdom van ruim 81 jaren overleed onze plaatsgenoot de heer E. Hoekstra, in leven genees-, heel-, en verloskundige. In 1812 geboren, maakte hij als medisch student in 1830 en 31 den veldtocht mede tegen België. Hij werd toen bij het leger tijdelijk als militair dokter aangesteld. Teruggekeerd, nam hij voor eenigen tijd diezelfde betrekking te den Helder waar, tot hij in 1835 zijne studieën als geneesheer voltooid had, en hij zich te Barsingerhorn als

zoodanig vestigde. Sedert 1847 was hij geneesheer te Schagen. Als lid van den gemeenteraad was hij voor 35 jaren reeds een groot voorstander van eene verbinding te water van Schagen met het Groot Noord-Hollandsch Kanaal. Ook behoorde hij tot de groep personen die zich opofferingen getroostte om den Holl. IJz. Spoorweg langs Schagen te doen loopen. Vele plaatselijke instellingen vonden in den heer Hoekstra een warm belangstellende en bevorderaar. Als oprichter van Schagen's Harmoniekapel deed hij zich kennen als een groot liefhebber van muziek. Ook in de oprichting der Schager Courant heeft hij een groot aandeel gehad. Het succes, hetwelk hij in zijn

Fotograaf onbekend. Uitgave Jospe.

geneeskundige praktijk mocht smaken, deed hem wijd en zijd bekend worden als een zeer bekwaam geneeskundige, die het vertrouwen genoot van talloze patienten uit deze provincie, ja zelfs uit andere provincien van ons land.

01-05-1893 Omtrent den deze week overleden dokter Hoekstra deelt men mede: dat hij allerwege als een "wonderdokter" bekend stond. Dien naam kreeg hij niet vergeefs, want zijne vele ongedachte genezingen bezorgden hem naam tot zelfs in het buitenland. Van heinde en ver kwamen zijn zieken. Hij was een zonderling man. Boven de deur zijner kamer stonden de woorden: "Ik haat den duivel en de duivel haat mij."

Kwam men hem overdag bezoeken, dan vond men hem te bed: de dag was voor hem nacht: 's nachts gebruikte hij zijn middagmaal. Vele kwalen schreef hij toe aan het slechte meel dat de bakkers gebruikten. Wegens een wanstaltig gezwel aan den neus, kwam hij in de laatste jaren niet meer buiten zijne woning. Later was er nog een bijzondere dokter, namelijk Aldershof. Ook voor hem kwamen patiënten van heinde en ver. Toch kon ook een "wonderdokter" niet altijd wonderen verrichten.

Gedempte Gracht

We zullen onze weg vervolgen, de Gedempte Gracht ligt voor ons met links nog een stukje van hotel "Het Centrum". Het derde pand was het "Noordhollandsch Koffiehuis". Achter dit koffiehuis bevond zich een grote zaal.

02-11-1880 *Eergisterenavond heeft een hôtelhóuder te Schagen zich zoo driftig gemaakt op een bezoeker met wien hij aan het kaartspelen was, dat hij, geene woorden kunnende vinden, om zijne drift te uiten onmiddellijk is dood gebleven.*

Zeer waarschijnlijk was dit de heer A. Knikker, uitbater van "het Noordhollandsch Koffiehuis"

31-10-1880 *Overleden Arie Knikker, oud 58 jaren, 6 maanden.* In de krant van 11-11-1880 wordt gesproken van 'het lokaal van Mej. De Wed A. Knikker, terwijl dit eind oktober nog werd aangeduid als het lokaal van de heer A. Knikker.

Foto W.D. Niestadt.

Ontwerp Th. Molkenboer.

In Schagen gebeurde ook echt belangrijke dingen zoals te lezen in onderstaand stukje:

19-04-1908 Vrouwenkiesrecht *Woensdag 15 April had in het N.H. Koffiehuis alhier eene vergadering plaats, belegd door de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht en geleid door de presidente dier vereeniging, mevr. Dr. Aletta Jacobs van Amsterdam. Het was al heel wat minuten over het aangekondigde openingsuur, eer de presidente er toe overging, de vergadering te openen. Met in de eerste plaats haar teleurstelling uit te spreken over de geringe opkomst der Schagers. Er waren dan ook zoo weinig belangstellenden, dat het in den beginne scheen, of de Vereeniging Vrouwenkiesrecht in onze gemeente zonder resultaat weer zou moeten heengaan. Maar het is toch heel anders uitgekomen. Onder de bijna 50 aanwezigen, die-er-dan-eindelijk-waren, bevonden zich elf dames, die zich aan het einde der vergadering*

als lid voor Vrouwenkiesrecht opgaven en tezamen hier een afdeeling stichtten. Het voorloopig bestuur bestaat uit de dames Wiglama-Eriks, voorzitter; Koster-Eriks, secretaresse; en Roggeveen-Stammes, penningmeesteresse.

"Het Noordhollandsch Koffiehuis" was ook de plaats waar de revues van Jan Buisman sr ten tonele werden gebracht. Veel mensen hebben Buisman gekend vanwege zijn tuincentrum aan de Hoep, later voortgezet door zijn zoon Jan jr. Hij was een rasartiest, en werd zelfs 'de Schager Buziau" genoemd, naar de landelijk bekende komiek en revueartiest Johan Buziau.

Vanaf de eerste revue had Buisman hiermee veel succes, zoals blijkt uit het verslag van dat eerste optreden:

22-11-1927 Geld Genoeg *Zoo is de titel van een revue gemaakt door een nog jongen plaatsgenoot van ons, Jan Buisman en Zondagavond opgevoerd. Wij wisten van al deze revue-plannen niets en werden eerst Zondagmiddag verzocht om te komen luisteren. Nu, eerlijk gezegd, veel zin was er bij ons niet. Zoo'n zelf in mekaar gedraaid ding door eenige dillettanten opgevoerd, het gaf ons al heel weinig verwachting. Maar ondanks al die zwartgallige gedachten, hebben wij een kostelijken avond gehad. Het was een revue, zooals elke, maar vol aardige tooneelen en leuke momenten. Het zat alles goed in elkaar en liep best. De jonge maker van dit alles verdiend een groote pluim, dat hij zoo iets goeds heeft weten in elkaar te zetten. Namen noemen uit de heel lange lijst der 50 menschen die meewerkten, gaat niet. Allen hebben hun uiterste best gedaan, en dat de revue pakte, het applaus dat aan het eind losbarstte en minutenlang aanhield, bewees wel hoe alles werd gewaardeerd.*

Foto rechts “Geld genoeg”, alle spelers bij elkaar met de nog zeer jonge Jan Buisman liggend op de voorgrond.

Vele revues zouden volgen zoals, “Snap jij ‘t”, “Hoe bestaat ‘t” en “Dat moet je meemaken”.

Schager Courant 14-02-1928.

09-05-1939 Jan Buisman's nieuwe Revue: "Dat is het toppunt".

Het hoofdmotief dezer revue is geïnspireerd op de prestatie van ons Rallye Koppel Kruit – van Kampen, dat in januari jl zoo succesvol optrad, Kruit en van Kampen vormen de hoofdpersonen. De leiding der balletten berust weer in handen van Alex Leoneff, The Magnus Follies onder leiding van J van Stipriaan verzorgen het muzikale gedeelte. Jan Koning is natuurlijk de schilder der décors. Mevr. Schenk-Zwaag ontwerpt de costumes, R. kok is "requisiteur." De

Fotograaf onbekend.

Schager Courant 16-12-1939.

algeheele leiding berust natuurlijk bij onzen revue-koning Jan Buisman.

In deze revue kwam een nagemaakte Fiat Topolino, zoals die van Kruit, het toneel op rijden, waarbij de koplampen de zaal in schenen. Vooral in de jaren vlak na de oorlog en ook in de jaren vijftig was het cabaret van Buisman nog zeer succesvol. In de loop van de jaren zestig nam dat af mede door de opkomst van de televisie. Daarbij werd het op het tuincentrum steeds drukker waardoor hij in 1964 besloot met optreden te stoppen.

Fotograaf onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Op deze foto uit het begin van de jaren vijftig blijkt hoe populair Buisman was, vooral bij de vrouwen.. De foto is gemaakt na een optreden op de kermis in Kalverdijk.

Iets verder op de Gedempte Gracht heeft zich in 1894 een aangrijpende gebeurtenis voorgedaan. In het huis van de weduwe Beute, dat is het tweede huis van links, tussen de twee bomen, werd een dubbele moord gepleegd.

23-03-1894 In den nacht van Zaterdag op Zondag is te Schagen een vreeselijke misdaad gepleegd. De wed. B., handelaarster in fruit, groenten en comestibles en haar zeventienjarig nichtje zijn vermoord in hare kamers gevonden. Het huis waarin de misdaad werd bedreven, staat in de kom der gemeente op een der drukste punten. Een paar koffiehuisen bevinden zich in de onmiddellijke nabijheid. Daar kisten en kasten zijn opengebroken, blijkt diefstal de aanleiding te zijn geweest.

Klaas Boes bleek de dader te zijn en werd veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Na een aantal strafverminderingen kwam hij in de loop van 1922 voorwaardelijk vrij. Deze misdaad is door Bert Siezen uitvoerig beschreven in zijn boek "Spijkers in de Spaarpot".

Op deze foto van rond 1950 heeft de voormalige winkel van vrouw Beute een witgepleisterde gevel, en een naam: "De Schouw". Frits Kruit en later Jan Bloemen hebben hier gezeten. Verder zien we de winkels van Simons, Straatsma, de Vries en Heddes Lips.

Foto Doeser, Laren.

Schager Courant 16-07-1921.

Schager Courant 21-06-1908.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Deze ansicht werd verzonden op 23 augustus 1900. Het pand geheel rechts was van de familie Koot. Hierin hadden ze twee aparte winkels, een modezaak en een sigarenwinkel. In juni 1919 heeft Koot het winkelhuis verkocht aan de drogisterij "Het Groene Kruis". Nu is het een kledingwinkel, Gedempte Gracht 4, naast Chinees restaurant "Peking". Het tweede pand van rechts was het logement "Den

Burg", dat is het pand waar later van Zijl heeft gezeten. De grootvader van Martin Plevier was begin 1900 de uitbater. Op de zolder hadden ze een aantal slaappleaatsen die waren afgeschermd door wat gordijnen. Gasten waren vooral handelaren die de markt kwamen bezoeken. Martin's vader had een bok, met kar. Deze kar was speciaal voor hem gemaakt door smid Tates van de Laan. Wanneer de bok voldoende getraind was verkocht grootvader Plevier deze aan een rijke boer, die er zijn kinderen een plezier mee deed. Vervolgens werd een nieuwe bok gekocht en het trainen begon weer van voren af aan. Martin's vader werd behoorlijk ziek, met hoge koorts, waardoor hij zijn bok enige tijd niet kon zien. Toen hij wat aan de beterende hand was, en vader en moeder het gezeur zat waren, kreeg hij zijn zin; de bok mocht naar binnen. Toen de bok binnen was zag deze in de spiegelende ruit een andere bok. Met een flinke aanloop zou hij deze wel eens even een fikse kopstoot geven. Zo kwam het dat er op een morgen een loslopende bok op de Gracht werd gezien...

Fotograaf en uitgave onbekend.

Begin 1914 maakt de heer W. Imhulsen bekend dat hij zijn zaak heeft overgedaan aan de heer L. Bolte te Spanbroek.

25-03-1939 Bolte bestaat 25 jaar. Het was een donkere, niet te groote winkel aan de Hoogzijde, waar de heer L. Bolte in het jaar 1914 introk. Twee étalages, gescheiden door een smalle ingang, één winkel-juffrouw en de jeugdige firmant zelf, die de klanten achter de ouderwetsche toonbanken bedienden. De zaak in manufacturen en heerenconfectie was wat verlopen, doch de heer Bolte zag er "iets" in. En dat "iets" heeft hij er uitgehaald! In 1927 dorst de jubilaris

het te wagen een afdeling damesconfectie toe te voegen, terwijl de afdeling bedden, gordijnstoffen enz. grondig werd aangepakt. Hiertoe was het noodig de winkelruimte te verdubbelen; het oude woonhuis werd omgebouwd en bij de zaak betrokken, terwijl achter de zaak een nieuw keurig woonhuis verrees. Wij wenschen den vooruitstrevenden heer Bolte nog vele succesvolle jaren toe. Die wens is uitgekomen, de zaak van Bolte bestaat nog steeds.

Foto W.D. Niestadt.

Vóór het dempen van de gracht sprak men over lage zijde, aan de noordkant, en hoge zijde, aan de zuidkant. Op dit plaatje van rond 1905 hebben we een goed overzicht van de hoge zijde. Rechts in de verte kunnen we lgesz nog net zien. Over het dempen van de gracht heb ik de volgende berichtjes gevonden:

13-04-1876 Openbare Verkoop, op Dinsdag 18 April 1876, van de boomen staande langs de te dempen gracht tusschen de Hooge- en Lage Zijde in de gemeente Schagen.

19-10-1876 Publieke Verkoop, op Vrijdag den 20en October 1876, aan "Het Noord" te Schagen, van Planken en Palen, der vroegere beschoeiing van de wallen der gedempte gracht. Het werk had rond 15 september klaar moeten zijn, maar het liep een maandje uit.

Half oktober 1876 was de gracht gedempt.

Foto W.D. Niestadt. Uitgave de Tulp.

Ook op de Gracht stond een pomp, voor de wijnhandel van de Vries. In dit geval een stenen exemplaar, geheel rechts op de foto. Wanneer je dorst had kon je dat ding maar beter voorbij lopen. In mei 1895 werd er een voorstel aangenomen maatregelen te treffen waardoor voorkomen zal worden dat het water uit de pomp op de Gedempte Gracht door het publiek zou worden gebruikt, als zijnde dat water, voortkomende uit het riool, ten zeerste ongeschikt en hoogst gevaarlijk met het oog op verspreiding van besmettelijke kiemen. De genomen maatregel was simpel, de slinger werd van de pomp verwijderd. In de Schager Courant van

4 november 1936 kunnen we lezen hoe het komt dat dit fraaie bouwwerk er niet meer staat: *Vanmorgen te ruim zeven uur is een HAO-autobus doordat de chauffeur een oogenblik zijn aandacht aan iets anders dan zijn stuur, n.l. aan 't dashboard, schonk, in volle vaart tegen de steenen pomp op de Gedempte Gracht gereden. De gevolgen van deze aanrijding waren voor het monumentaal metselwerk al zeer noodlottig. Het werd nagenoeg bij den grond af van zijn voetstuk gestooten. Ook de autobus werd leelijk beschadigd.*

Foto W.D. Niestadt.

10-07-1908 Donderdagavond 8 uur brak een hevige brand uit in het speelgoedmagazijn van den heer J.Merz. Weldra stonden ook de aangrenzende perceelen, die van den heer C.Rol, banketbakker, en mej. de wed. Wilhelmus, in modes, in volle vlam. De Schager brandweer, versterkt met brandspuiten uit de Zijpe en Barsingerhorn, kon geen van deze drie perceelen behouden. Op 17 Februari 1909 werd de nieuwe winkel van de Wed Wilhelmus geopend. De herbouwde winkel van Merz is nu een deel van het Kruidvat. Het pand links op de linker foto is nog altijd een slagerij, nu van Robert Blaauboer. De slaggers Kweldam en Slagter waren zijn voorgangers.

Bijna hetzelfde punt net voor de oorlog. De auto rechts met het provinciale kenteken GZ 38863 stond sinds 17-02-1938 op naam van de Fa Schmalz, Lagezijde B23, Schagen.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven.

Foto W.F.P. Enklaar, Schagen.

“Melk en zuivelproducten Noord A23” staat er op de kar met melkbussen en flessen melk. De tijd dat karren door honden werden voort getrokken ligt inmiddels achter ons.

23-12-1916 Aris Smit, de alom bekende en zoo vertrouwde vrachtrijder van de Kreil had geen honden meer –beide zijne dieren waren gestorven. Nu moest Aris loopen achter zijn wagentje met vracht beladen. Dat was toch wel een beetje te zwaar voor den bejaarden man, vooral in den winter. De eerste bediende van den heer Bolte nam het initiatief bij

de neringdoenden van Schagen rond te gaan om bijdragen voor een nieuwen hond. Het resultaat? Voor Aris was zooveel geld te vinden dat hem vrijdag in den stal van Boontjes konden worden aangeboden 2 beste honden voor een nieuwen wagen en nog bijna f 30 voor wintervoer. Wat was Aris blij en niet minder de jonge man, die zoo'n succes van zijn edel pogen had. De heer Schmalz, onze bekende hondenkenner, had de dieren gekeurd en goed bevonden.

Begin juni 1914 opende Schmalz deze door architect Leguit ontworpen, en door de heren Overtoom gebouwde prachtige nieuwe winkel. Dit nadat eind december 1913 het vorige pand tot de grond was afgebrand. Uit een krantenberichtje daarover: *De oorzaak? De heer Schmalz had een kerstétalage, met kerstboom. Van het boven in de étalagekast brandende gas, of van den brandenden kerstboom, is bepaald een vonk afgevallen, want jongelui die aan de Hoogzijde stonden, zagen eensklaps de étalagekast vlam vatten.* Alles was verzekerd en in de loop van januari 1914 werd het puin van de ruïne te koop aangeboden. In 1984 ging ook dit pand in vlammen op, de winkel van Schmalz is hier nog steeds gevestigd.

Met deze vraag ik beleeft attentie voor mijn uitgebreid assortiment der

Nieuwste Japonstoffen,

aan het stuk, in zwart, crème, gekleurd en fantasie, van de goedkoopste tot in de fijnste genres.

Tevens voor de ruime sorteering

Witte Confectie,

Rokken, Corsetten,

Handschoenen (ook Glacé),

Nouveautés in Ceintuurs en Lavallières,

fijne Zakdoekjes, enz., enz.

Men zie de étalage!

Prijzen vast, maar uiterst billijk.

Bij contante betaling 2 procent korting.

Aanbevelend,

Ch. H. Th. SCHMALZ.

Corset mit gerader Front.

Schager Courant 17-03-1907.

Wat een bijzonder tafereel, een begrafenisstoet op de Gracht, maar niemand lijkt echt verdrietig. De man voor de lijkwagen was Bertus, een Amsterdamse handelaar. Op markten verkocht hij scheermessen, scharen, zakmessen en allerlei andere kleine waren die hij verkocht vanuit de zakken van zijn jas. Dit voorval had een politieke reden, de NSB (Nationaal Socialistische Beweging) had bij de zojuist gehouden verkiezingen fors verloren. De partij werd opgericht in 1931 met Anton Mussert als leider. De NSB was de enige politieke partij die van de Duitse bezetter (1940-45) mocht blijven bestaan.

28-05-1937 Een humoristische verkiezingsnaklank op de veemarkt. De zwarte Ronde.

Gisterochtend werd op de markt groote opschudding verwekt door het verschijnen van 'n grooten lijkwagen, waarvoor parmantig, maar ietwat zonderling een doodbidder stapte. Langzaam reed de wagen tusschen de handelende boeren en kooplui en het loeiende vee door en veroorzaakte, in plaats van plechtige stilte, zooals een begrafenisstoet toch gewoonlijk doet, groote hilariteit onder het samenstroomende publiek. Rustig zette de wagen koers naar het huis van den kringleider der N.S.B. alhier, en weldra bleek de bedoeling van dezen sinisternen optocht: Men ging de N.S.B. begraven! Voor het kringhuis aan de markt werd halt gehouden en de doodbidder stapte kordaat bij den kringleider naar binnen, gevolgd door een hele troep nieuwsgierigen. Hier richtte het sombere personage zich onder groot gelach en gejoel tot den beduusden kringleider met de vraag, of hij iets had mede te geven voor het kerkhof! Den kringleider had geen andere keus, dan te lachen als een boer, die kiespijn heeft en gaf buigend te kennen dat hij geen dierbaren last had af te geven. Onder groote vroolijkheid vertrok de doodbidder, in wien wij den bekenden mesjeskoopman van de veemarkt herkend hadden, en nam zijn plaats voor de auto weer in, waarna het heele geval zich weer in beweging zette. Nog een ronde werd door Schagen's straten gemaakt en allerwege trok de somberlachwekkende optocht groote belangstelling en vormde den inhoud van het gesprek-van-den-dag.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Twuijver.

We kijken nu in oostelijke richting, voor we onze weg vervolgen, eerst een waarschuwing voor de meisjes: **27-03-1900** *Hoe gevaarlijk het is, als meisjes lang achtereen touwtjespringen, blijkt uit het feit, dat te Schagen een meisje, na lang te hebben gesprongen, ineens zakte en bewusteloos naar huis werd gedragen. Haar toestand is hopeloos.*

Dit zeer zeldzame plaatje, gemaakt door atelier Niestadt, werd als ansichtkaart verzonden op 11 juni 1926. Noeste arbeiders die alle tijd lijken te hebben om even voor de fotograaf te poseren. We staan hier precies voor nu Gedempte Gracht 26.

Foto W.D. Niestadt.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

In het linker pand was de landbouwsociëteit "Cérès" gevestigd. Dit was de gelegenheid waar de "zilveren kappen" kwamen, de "gouden kappen" zaten immers in "het Noordhollandsch Koffiehuis". Hier werd ook een kaasmarkt gehouden. Rond 1885 waren hier de vergaderingen van de *Vereeniging tot bevordering der Bouwkunst*. Tijdens een gemeenteraadsvergadering in oktober 1885 kwam deze vereniging met het idee de Wiel te dempen met de grond van de Oude Dijk. Dit in het kader van de werkverschaffing, veel arbeiders zaten immers in de winter werkloos thuis. Uit het verslag daarover: *Dit plan besprekende zegt men niet*

te kunnen gelooven aan deszelfs uitvoerbaarheid, en voert men aan, dat de Ouden Dijk, welke een kubiek inhoud heeft van ongeveer 32000 Kub. M., zeer zeker niet voldoende is, om den Wiel, welke naar berekening een watermassa van p. m. 48000 Kub. M. bevat, te dempen. Ook meent men dat de eventueele waarde of opbrengst van het bedoelde gedempte, op verre na niet zal kunnen opwegen tegen het bedrag der alsdan gemaakte kosten. Tja, 't is even rekenen.. Om de werkbehoevenden de komende winter toch aan werk te helpen, stelt men voor het Noord te dempen. Dat plan is jaren later ook daadwerkelijk uitgevoerd.

Midden jaren dertig, alleen wat fietsen op straat. Rechts, bij de uithangborden Agfa en Kodak is de winkel van fotograaf Niestadt te zien. De zojuist genoemde "Cérès" staat op het punt gesloopt te worden
01-02-1936 Gegund- De verbouwing van het voormalige café en restaurant gebouw "Cérès" tot een filiaal van N.V. P. de Gruyter en Zoon te 's Hertogenbosch is gegund aan den laagsten inschrijver, de heer P. Tuin, 't Zand voor f 6095,-

03-06-1936 De Gruyter morgen geopend De Cérès is niet meer! De aloude landbouwsociëteit, die hier en daar scheuren en barsten begon te toonen en nu niet bepaald meewerkte om het aanzien van onze Gracht te verhoogen, is gevallen onder sloopers handen. Een nieuw pand is verzezen. En wat voor pand! De fraaie pui met de groote blauwe tegels en de vergulde, prachtige letters, die den naam "De Gruyter" vormen, doet het buitengewoon goed. Uitsluitend verkoopt men hier De Gruyter's fabrikaat. Hier de limonadeafdeeling, daar de biscuit, hier weer rijst, en zoo ligt alles gesorteerd, direct voor de hand. De toonbank met de snelwegers en de elektrische koffiemolen, het was alles een genot voor het oog. Alles heeft z'n vaste plaats, en is men bediende in Schagen, dan kan men de volgende dag bediende in Maastricht zijn, zonder ook maar een keer mis behoeven te grijpen. De uniformiteit is in alle De Gruyter's zaken streng doorgevoerd. Het geheel is ontworpen door de afd. Bouwwerken van de Gruyter's Fabrieken te 's Hertogenbosch. Morgen dan, zal De Gruyter openen. Rappe handen zullen in een oogwenk de gevraagde artikelen weten te vinden, verpakken en den klant toereiken.

Fotograaf onbekend. Uitgave Newo.

Ook Magnus van Schagen zou z'n. Persoonsbewijs foto door NIESTADT laten maken. 3 stuks 60 ct. Zondags geopend 10-6 uur. Firma W. D. NIESTADT & ZOON FOTOGRAFEN - Laagzijde 24 - Schagen - Tel. 297

Schager Courant 19-04-1941.

Foto Valk, Den Haag.

Uit het fotoalbum van Nic Snaas.

Jaren vijftig, gelukkig mogen we even bij de Gruyter binnen kijken. Altijd 10% korting, en wie herinnert zich niet het snoepje van de week? Chef Piet Baars staat in het midden met links van hem "juffrouw" Garstenveld. En ja, hoe die rechter dame nou heette...

Met de bouw van het pand van de Gruyter was het perceel nog niet geheel bebouwd.
18-11-1936 Door den architect, den heer Chr. Dekker alhier, werd aanbesteed het bouwen van een winkelhuis voor rekening van de Velo-Waschmachine-Maatschappij N.V. tusschen de winkels van de firma de Gruyter en Gebr. Kweldam aan de Hoogzijde. In juni 1937 werd het nieuwe pand geopend. Nic Snaas kocht de winkel van de Velo in 1960. Toen een aantal jaren later de Gruyter er mee stopte kocht Snaas ook dit pand. Op de foto: het is gedaan met de Gruyter, lakens voor de etalage. Het was Nic Snaas die in 1965 het 2 miljoenste televisietoestel in Nederland verkocht. Koper was de familie Bouterse uit de Cornelis Bokstraat.

Fotograaf en uitgave onbekend.

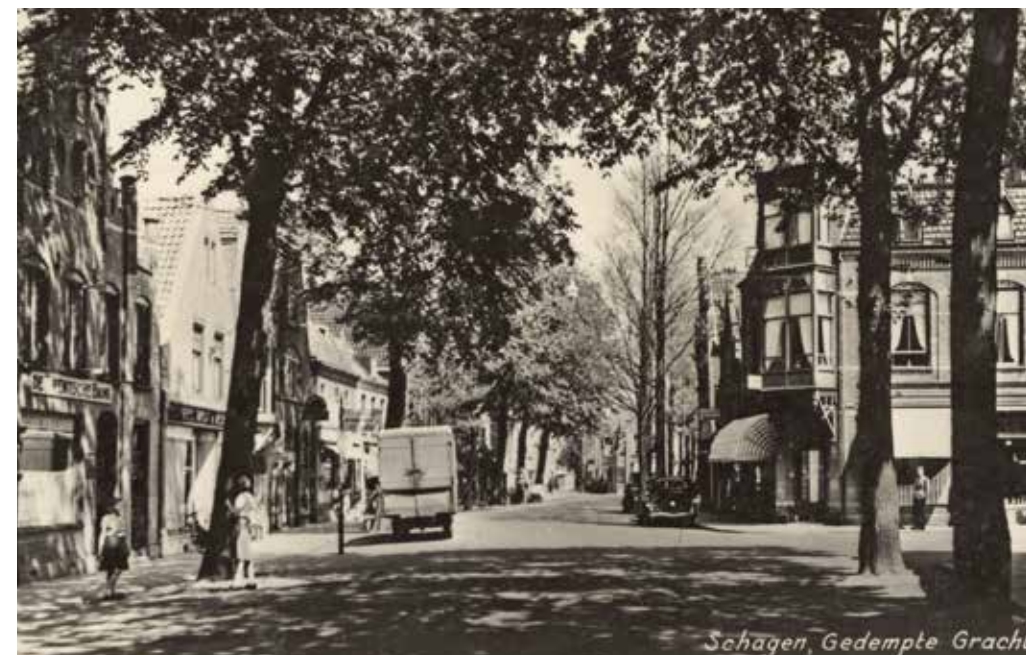

Schager Courant 19-06-1934.

Tijdens de kermis stond precies voor de "Cérès" de palingkraam van K. Leijen, de man rechts op de foto. De man links is zeer waarschijnlijk S van Drunen uit St Maarten. Hij had de palinghandel eerder van Leijen overgenomen. In september 1937 plaatst van Drunen een advertentie met daarin te koop aangeboden een palingkraampje geschikt voor rijwiel- of kolenbergplaats voor f 20,- Dat de paling van Leijen best was lezen we hieronder:

19-06-1937 *En zéker verlaten we de kermis niet, zonder een bezoek gebracht te hebben aan de van ouds bekende palingkraam v.h. K. Leijen. Zonder daar paling gehaald te hebben, heeft u niet goed kermis gevierd!* Op de foto in de rechter bovenhoek zien we een winkel met een reclamebord van Simplex rijwielen. Het was de winkel van Manus Boersen. Op 30 november 1929 opende hij deze zaak. Later verhuisde hij naar een groter pand iets verderop in de richting van de Markt. Later was in dit pand het kantoor van het Noordhollands Dagblad. Nu is het adres

Gedempte Gracht 39. Nog meer paling en kermis: **26-06-1934** *Op pennen gevallen. De jongeheer S., zoon van den palingverkooper S. die tijdens de kermis met zijn kraam standplaats had genomen aan de Gedempte Gracht, had het ongeluk over palingvellen uit te glijden. Hij viel met zijn zitvlak in koperen pennen, welke als scheiding dienen tusschen diverse palingsoorten. De jongeman werd deerlijk gewond.* **19-06-1934** *Klandestiene verkoop. Ondanks het uitgevaardigde verbod om op straat zonder aangegeven standplaats paling te verkopen, bleek het Zondagavond, dat eenige personen toch trachtten op deze wijze hun waar aan den man te brengen. Van politiezijde werd daar streng op toegezien en werd aan deze verboden manier van verkoop een einde gemaakt. Waar echter is gebleken, dat de kooplui bij het verschijnen van een politieuniform snel inpakten, ligt het in het voornemen, om in burger eens te gaan surveilleeren. Aan dezen klandestienen handel zal dan wel een eind komen.*

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven / WSB.

In het pand geheel links was destijds de Twentsche Bank gevestigd. In Mei 1932 werd hier een inbraak gepleegd. Ondanks dat de inbrekers wisten dat de bewoners boven wakker waren geworden gingen ze met hun zoektocht door. De man des huizes, de heer Krijt wist ze wel te verjagen, met een buit van misschien 60 tot 70 Gulden. Van Haren en Flapper, agenten van de gemeentepolitie waren spoedig ter plaatse, terwijl uit IJmuiden een politiehond werd gehaald. *Hoogstwaarschijnlijk zijn de inbrekers over het erf van de heeren Boersen en Spiering gegaan, om dan tenslotte achter het bioscoopgebouw om over de kweekerij van de firma Kruit te gaan. Deze kweekerij heeft een open verbinding met de Nieuwstraat. De veronderstelling is te maken dat hun fietsen op de*

Schager Courant 28-05-1932.

kweekerij hebben gestaan. Het onderzoek wordt ijverig voortgezet. Sinds 1967 zit hier de optiek van Mulder. Bij een verbouwing in 1989 is de kluis eruit gesloopt, dat was een klusje van 2 weken! Naast de Twentsche bank zien we de winkel van Poorter, precies achter de boom de ingang van theater Royal en dan het café van Bontes, later Glim.

Fotograaf onbekend. Uitgave R.J. Brügemann.

Wanneer we even omkijken zien we links de winkels van Roggeveen en de Moel met daarnaast de "Cérès". Heel veel is veranderd, maar de Moel zit er nog steeds!

Schager Courant.

26-09-1934 Ongeluk tijdens de harddraverij. Tijdens het voorrijden bij de middagdraverij, welke gisteren werd gehouden, kwam de 10-jarige Arie Kager spelenderwijze onder de sulkey van den pikeur J. van Leeuwen Sr. terecht en werd door de sulkey aan het hoofd geraakt. Het jongetje werd met een zware hersenschudding in het stadsziekenhuis te Alkmaar opgenomen. Bovenstaand stukje las ik in een landelijk dagblad. Het komt allemaal best af lijkt het, tot ik in de Schager Courant over hetzelfde voorval iets heel anders lees; Het jongetje werd in bewusteloozen toestand bij den heer Bontes binnengebracht. Hij was er slecht aan toe, eenige wonden aan beenen en hoofd met een zware hersenschudding. In de zieken-auto van de heer Krouwel werd de knaap naar zijn huis aan 't Wad vervoerd. Des middags werden de

H. Sacramenten toegediend. O jee, dat is een heel ander verhaal! Ik kan jullie melden dat het toch allemaal weer op zijn pootjes terecht kwam. Arie Kager werd later bekend als niet onverdienstelijk veefokker. Hij was niet alleen onze buurman maar ook mijn eerste "baas". Vanaf november 1971 werkte ik op zijn boerderij. Elke dag, na schooltijd, van kwart over vijf tot kwart over zeven, en zaterdag de hele dag. Van Arie kon je veel leren; "Je moet niet poetsen, maar vegen" waarop hij je de kunst van het echte vegen bijbracht. Ook (koeien)staarten wassen zat in mijn pakket. Een emmertje water in mijn hand, en Arie die direct achter me stond om me te leren hoe een staart te wassen. Dat hij daarbij de nog lang niet schone staart door je gezicht liet gaan hoorde daar gewoon bij. 't Was Arie ten voeten uit...

Fotograaf onbekend. Uitgave van Leer.

Begin jaren 50, zie hier het stukje Gedempte Gracht waar we zojuist langs zijn gelopen. Bij de verkiezingen in maart 1959 gebruikte de VVD aanplakbiljetten die lichtgevend bleken te zijn. De schooljeugd had dat al gauw in de gaten, ze scheurden de biljetten van de aanplakborden en plakten ze op hun fiets! Dat gaf zo'n prachtig effect in het donker. Al zullen de moeilijkheden thuis groot zijn, als zoon- of dochterlief in het avondlijk duister rijdt met het lichtgevend portret van een kandidaat die niet naar de zin van vader is.

Laan

Fotograaf en uitgave onbekend.

Zo ongeveer vanuit de Twentsche Bank hebben we een mooi kijkje op de Laan. Maar wat een leven op straat, een muziekkorps en padvinders die een auto begeleiden.

17-05-1930 Jaap D. zou Donderdagavond met een paar makkers nog een baantje rijden, maar had het ongeluk tegenover de Laan in botsing te komen met een vrouwelijke niet-renner. De damesfiets was dermate

gehavend, dat opname in de herstelplaats van den heer Boersen, noodzakelijk was. Een onzer plaatselijke veldwachters trad regelend op en de jonge dame vertrok weer, doch op een gehurd karretje.

HOTEL de Roos te Schagen.
Mr. Th. M.
Daar wij zondag deplagenheid hebben denken wij er over zondag zonder tegenbericht. Bij je don t. Buisjes en te komen met het kuffy drinken denk ik met den trein van on streek. H. van Haaslem kom je ons halen van den trein by Kom kaanome min over half twee. Stads tra te lukt Mr. J. G. van

Fotograaf en uitgave onbekend.

Op de hoek van de Gedempte Gracht en de Laan stond hotel "De Roos", ook bekend onder de naam "Hotel Vader". Tot 1880 was het hotel gevestigd in een zeer oud pand.

27-12-1880 Hedenmorgen te 7 ½ ure ontstond brand in het logement de Roos, alhier. Wel duurde het vrij lang, alvorens de twee brandspuiten begonnen te werken, doch het gelukte de belendende gebouwen te behouden en verdere ongelukken te voorkomen. In een paar uur tijds was het antieke, meer dan twee eeuwen oude gebouw geheel afgebrand.

Het gebouw op de foto is gebouwd na de brand van 1880. In augustus 1898 ging, na het overlijden van Arie Vader, het eigendom over op zijn zoon J. Vader. Deze verhuurde het pand aan S. Langenegger. Het gebouw zou er lang niet zo lang staan als zijn voorganger.

07-04-1901 Het hotel "de Roos" van den heer S. Langenegger is donderdagavond tot den grond afgebrand. De brand, welke vermoedelijk op de vliering is ontstaan en door den vrij sterken wind werd aangewakkerd, verspreidde zich in korten tijd over de geheele bovenverdieping, zoodat aan blusschen niet te denken viel. 21 jaar geleden werd het vorige hotel de Roos, destijds een der oudste gebouwen van Schagen, eveneens door brand vernield.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Kennelijk was alles goed verzekerd, na een maand of drie was de nieuwbouw in volle gang.

20-07-1901 Woensdagavond overkwam G. de Roode, timmermans knecht van den heer C.N. Vlaming, een ongeluk, dat echter, hoe ernstig ook, boven alle verwachting goed is afgelopen. Werkzaam zijnde op den hoogen steiger bij den bouw van het hotel "de Roos", stortte hij neer op den grond, waarbij hij echter geen zwaar lichamelijk letsel opliep. De volgende dagen voelde hij zich, zooals begrijpelijk, pijnlijk en stijf. De Roode is een braaf en oppassend jongmensch en de eenige zoon van een arme weduwe.

Er werd flink doorgewerkt, een half jaar na de brand was het nieuwe gebouw klaar.

06-10-1901 Thans weder is het onlangs verbrande Hotel "De Roos" van den heer S. Langenegger zoo goed als voltooid, en, het moet gezegd worden, het gebouw is mooi geworden. Zoo gelegen op het centrum van Schagen, strekt het haar waarlijk tot een sieraad. De ontwerper en bouwer, de heer C.N. Vlaming, heeft een mooi, flink stuk werk geleverd en verdient daarvoor eere.

Langenegger bleef uitbater tot december 1917.

H. de Ligt uit Rotterdam nam het over.

Het volgende voorval kan niet onvermeld blijven:

19-03-1927 Kantongerecht te Schagen – Hoeveel stof kan en mag een kledje bevatten.

Moet thans terecht staan Hubert de L., hotelier te

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schagen, wien ten laste wordt gelegd, dat hij op den 10 december van het vorige jaar voor zijn perceel op den hoek Laan-Gedempte Gracht 's morgens half elf asch uit een kledje schudde, zulks in strijd met art. 28 der politie-verordening. Art. 28 luidt, dat tusschen

6 en 10 uur in den morgen de kleeden geklopt moeten worden. Getuige Jac. Castricum had verdachte vóór tien een kledje waarop asch lag zien uitschudden. Gooide het voor de wind af de hoogte in en op den weg. Getuige was toen met een andere melkslijter bezig melk over te gieten van de eene bus in de andere, zoodat de aschregen een minder gewenschte uitwerking had kunnen hebben. Het proces-verbaal werd opgemaakt door getuige Flapper. De gevolmachtigde van verdachte, Mr. J. Buiskool, wijst op de tegenstrijdigheid dat in de dagvaarding staat 10.30, terwijl getuige verklaart dat het nog vóór tien uur was. De ambtenaar van het O.M. meent een straf tegen verdachte te moeten eischen van f 8 boete of 4 dagen hechtenis. Mr. Buiskool wijst nog op de groote herrie, die er dien morgen uit voortvloeide, en vraagt tenslotte vrijspraak.

1914, "De Roos" in volle glorie met helemaal rechts de smederij van Tates en het café van Plevier. Dat niets blijft zo het is blijkt uit het volgende berichtje:

12-01-1928 Opening Chevrolet-Showroom.

Het gerenommeerde hotel "De Roos" is, zooals bekend, geheel omgebouwd in een aantal winkels. En zagen wij eerst een slijterij, later een schoenenzaak daarin openen, thans is onze gemeente een Showroom van automobielen rijker geworden. Het is de firma C. de Moor van Schagerbrug, die benoemd is tot officieel dealer van de Chevrolet-automobielen die deze zaak hier heeft gevestigd.

In maart 1935 opende de firma Prins op de hoek met de Gedempte Gracht "Het stoffenhuis".

Collectie Cees Kuijper. Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Hetzelfde punt net voor de oorlog, later zat hier geheel links de rijwielhandel van Ehrensperger. Het café ernaast werd in september 1934 omgedoopt van Thalia Bar naar Moulin Rouge.

13-03-1959 Er gaat een stukje oud-Schagen verdwijnen. Of oud-Schagen, zo erg is het ook weer niet. Wel karakteristiek Schagen. Men zal het met ons

eens zijn dat het torentje dat het perceel sierde van manufacturer Prins de Gracht als het ware beheerste. Men kan van mening verschillen over de vraag of het artistiek verantwoord was. Het torentje wordt gesloopt. Het kostte te veel om het te voorzien van nieuwe leien.

Foto Peter Settels.

Ondergetekende bericht U hiermede, dat hij de

SMEDERIJ
heeft overgenomen
van den heer
G. TATES,
Laan 3 te SCHAGEN,
waarin hij zal uitoefenen grof-
hoef- en kachelwerk, alsmede het
wagenmakerswerk, hetwelk door
den heer G. Tates wordt waargenomen.

Tevens beveel ik mij beleeft aan
voor den aanleg van waterleiding
en electr. licht- en krschtinstalla-
tten.

Handel in RIJWIELEN
en Onderdeelen
annex reparatie-afdeling.

In de hoop door goede behande-
ling ieders gunst waardig te wor-
den.

Beleeft aanbevelend.

J. GROOT
LAAN D 3 - SCHAGEN.
Aan hetzelfde adres een
flinke leerling gevraagd.

Schager Courant 13-03-1928.

Begin jaren zestig, wat een sfeervol plaatje! Links kunnen we zo even de bioscoop, ofwel het theater Royal op de Gracht binnenlopen. Dit theater werd geopend op 4 augustus 1922. En dan, helemaal rechts met grote neon letters Jan Groot Radio en Televisie. In maart 1928 nam Groot de smederij van Tates over. Tates was niet zomaar een smid getuige de volgende opdrachten:

20-02-1902 Onze plaatsgenoot, de heer G. Tates, ontving van het Ministerie van Waterstaat de vereerende opdracht, een brik te maken, die voornamelijk dienst zal moeten doen voor de inspectie van onze zeeveringen. Het voertuig, dat grootendeels aan het strand gebruikt moet worden, zal van een bijzonder stel wielen worden voorzien. Daar bestellingen voor

Schager Courant 10-06-1939.

Waterstaat gewoonlijk aan groote fabrieken worden gedaan, is dit zeker wel eene vereerende opdracht. **12-08-1906** Door de betrokken autoriteiten is aan den heer G. Tates, rijtuigmaker alhier, de opdracht voor 2 nieuwe postkarren verleend. Ze komen in dienst tusschen Schagen – Het Zand en Schagen – Burgerbrug.

Het water langs de Laan was nog niet gedempt, rechts de uitspanning van van der Horst, later Plevier. Over water gesproken;
28-08-1905 *Per motorboot wordt duinwater van uit Den Helder naar Schagen en omstreken, waar alle regenbakken leeg zijn, vervoerd. 't Wordt verkocht voor 17 ½ cts. per emmervol.*

Fotograaf onbekend. Uitgave van Twuijver.

Schager Courant 31-03-1920.

Midden jaren 20, het water is inmiddels gedempt. Aan de marktkramen te zien moet het een donderdagmorgen zijn. Gerrit Waiboer heeft de pas er in.

Fotograaf en uitgave onbekend.

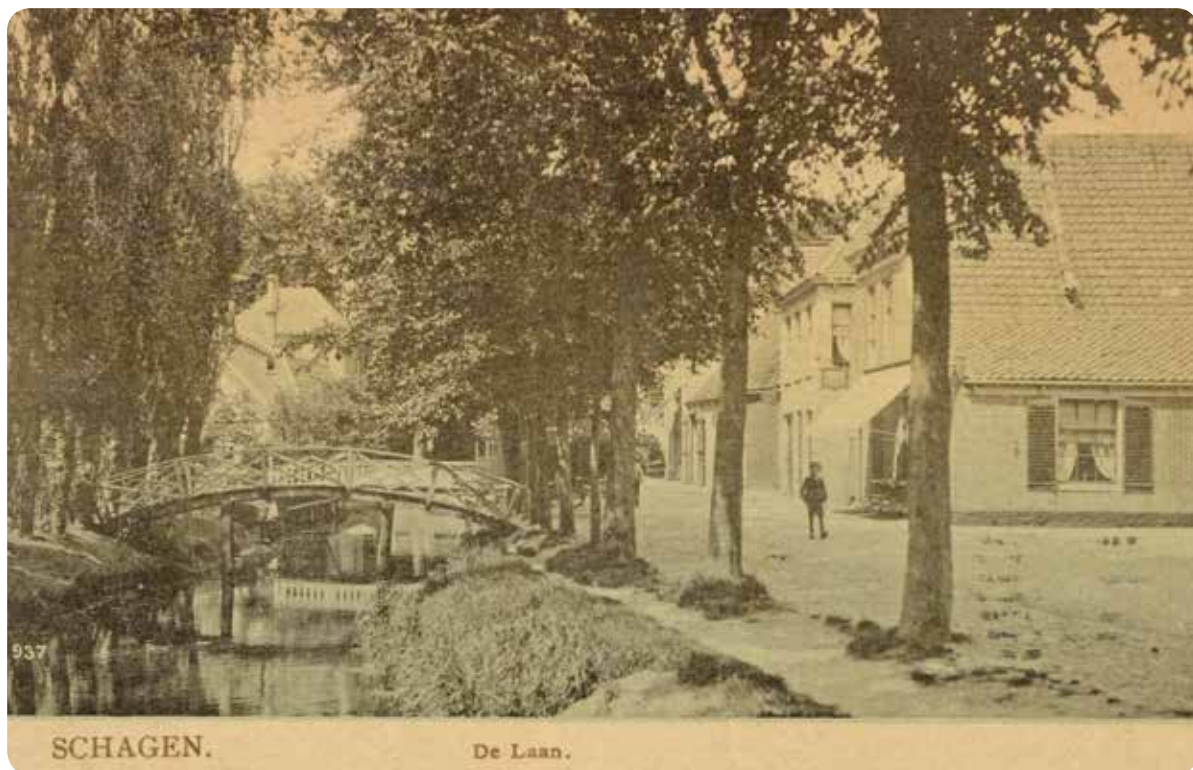
Fotograaf en uitgave onbekend.

Nog zo'n prachtig plaatje van de Laan, op de fiets schoenmaker Willem Band, terwijl de jongen als op commando zijn hoofd even omdraait om maar niets te hoeven missen.

Fotograaf en uitgave onbekend.

We liepen zojuist langs Tates, de smid. Tates had een ongetrouwde broer die bij hem in woonde. Deze was onder andere pianoleraar. Mijn grootmoeder Marie Anna Wonder heeft 12 jaar les van hem gehad. Hij kwam op de fiets naar de boerderij aan de Kreil, later had hij een Fordje.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

Op 1 mei 1914 nam G Plevier het Koffiehuis met uitspanning geheel rechts op de foto over van Mevr. De Wed. A. van der Horst. In de jaren voor de oorlog had Plevier op de donderdag gemiddeld 120 paarden in stalling. Tot 1969 zal het café blijven bestaan.

06-06-1969 Café uitspanning Plevier gaat verdwijnen. Wegens verbouwing gesloten, de bekende herberg zal verdwijnen. Er zal een autoshowroom in worden gehuisvest. Daarmede zal een einde zijn gekomen aan een periode, waarin deze herberg in een behoefte heeft voorzien. De heer Plevier vertelde dat de herberg aan de Laan waarschijnlijk vanaf 1780 heeft bestaan. Omstreeks de tijd van vlak voor de eerste wereldoorlog

wist het menigmaal te gebeuren dat er in Schagen op woensdagavond een paar honderd handelaren verschenen, die er gingen overnachten in verband met de donderdagse markt. Veelal in de café's rond de markt, maar ook de uitspanning van Plevier profiteerde er van. Er was wel geen stromend water, maar toen keek men niet zo nauw en dikwijls herbergde men er vijftig gasten die tot laat in de nacht de tijd kortten met kaart- en biljartspel. Zij dronken een pilsje tegen betaling van een dubbeltje en namen de volgende dag bezit van de Schager markt. Opnieuw een verlies voor Schagen.

Foto Martin Plevier.

Foto AB Volvo Göteborg Sweden.

Tussen eind jaren Vijftig en midden jaren Zeventig kon je bij Plevier terecht voor een nieuwe Volvo. Het pand is geruime tijd geleden gesloopt, het terrein is nog niet bebouwd. Mijn broer Evert ging eind jaren vijftig op de fiets naar de Julianaschool in Schagen. De fiets kreeg het daarbij wel eens zwaar te verduren waardoor deze zo nu en dan een nachtje ter observatie naar Klaas Middelbeek moest. Om toch naar huis te kunnen ging Evert dan naar de garage van Plevier om een kwartje te vragen. Wanneer het jaar om was schreef Plevier zijn rekeningen. Daar stond dan o.a. op; Mei 28, Evert voor de bus f 0,25!

lets voorbij Plevier stond het kantoor van de Schager Courant. De krant werd opgericht in 1857 en verscheen 1 maal in de week, op donderdag.

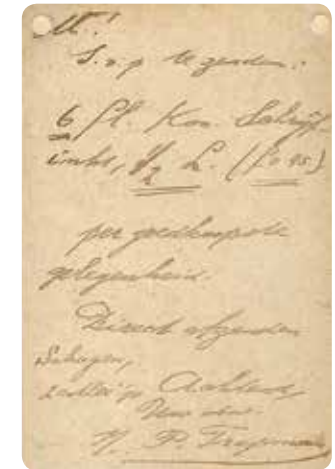
21-09-1857 Om aan eene algemeen erkende behoefte in dit kanton te voldoen, heeft de ondergeteekende besloten de uitgave te beproeven van een weekblad onder den titel van Schager Courant, aanvangende met 1 October aanstaande. UEd. Dv. Dienaar, J.G. Diderich. De heer Diderich, de eerste uitgever, overleed een aantal jaren later waarna zijn weduwe hem opvolgde. Zij hertrouwde met de toenmalige Schager burgemeester de Meer. Deze stopte al snel met het ambt van burgemeester want kranten uitgeven vond hij veel leuker. Daarna gaat de krant over in handen van de heer Schorer die hem in oktober 1882 overdoet aan Jan Winkel. De krant had toen slechts enkele tientallen abonnees. Winkel werd een bekend redacteur en wist het niveau van de krant flink op te krikken. Al snel verscheen het blad tweemaal per week. Op 1 april 1897 werd Piet Trapman de nieuwe baas. Onder zijn leiding werd de krant steeds groter, begin jaren dertig verschijnen er vier kranten per week. In 1935 is hij afgetreden als directeur. Ook was Trapman gedurende langere tijd wethouder van Schagen en lid van Provinciale Staten. De Schager Krant, nu te vinden op het Rensgars, bestaat gelukkig nog steeds.

Collectie Cees Kuijper. Fotograaf onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

SCHAGER COURANT
LAAN 201 - SCHAGEN
TELEFOON 20 - POSTREKENING 2330
POSTBUS No. 5

14 9/67

Advertentie € 113 per regel, bij moment later. Klein advertentie (Kortjes) bij vooruitbetaling € 100 per regel minimum € 100. Voor afzonderlijk opgegeven advertentie worden wij ook bij laatste plaatsing niet verantwoordelijk.

A. BLEUDEL, KRANTEN
ONTVANGEN VAN: Den Heer W. Mostert
Westerland 25
WIERINGEN

WEGENS OEPLAATSTE ADVERTENTIES VOLGENS ONDERSTAANDE OPGAAF.

DATUM	ADV. No.	AANTAL REGELS	PRIJS	BEDRAG	OMSCHRIJVING
1939 Jan. 28	69	13		1,30	Te koop
			indusso	0,14	
				1,44	

N.V. V/H TRAPMAN & O
6 FEBRUARI 1939

Recht

CONTRACTSTAND: Na afloop van de maal door deze berekende advertentie restant nog van. Dit restant regelt, welke niet verantwoord moeten worden.

Er werd wat afgeschreven op de krant, zie hier de bestelling van 6 halve liters schrijfkink van f 0,45 per fles. Verzending per goedkoopste gelegenheid.

Te koop:
Volbloed KUIKALF,
van Schot,
M.M. 2,4-j. 7254 kg. m., 257 kg.
v. 3,54 %, 517 d.
V.M. 3,3-j. 5147 kg. m., 218 kg
v. 4,24 %, 358 d.
Een aangehouden volbloed STIER, geb. 13 Mei 1937. Moeder tegen en boven 4 %, met veel melk. Vader Blok Zeppelin. W. MOSTERT, Westerland 25, Wieringen.

Schager Courant 28-01-1939.

W. Mostert van Wieringen plaatste in januari 1939 deze advertentie in "de Schager". Toevallig ben ik ooit de rekening hiervan tegengekomen zodat we kunnen zien hoe hoog de kosten waren.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schager Courant 28-05-1925.

Paasvee 1925. Voor het pand van de Schager Courant had de firma Berends & Co een stand waar allerlei demonstraties werden gegeven. Berends & Co, voorheen Wiglama, ijzerhandel "de kleine winkel", verhuisde in 1921 van de Heerenstraat naar de Oosterstraat.

Toen het oude kantoor van de krant werd gesloopt kwam dit gebouw er voor in de plaats. In het begin zaten de krant en de drukkerij van Trapman hier samen, later alleen nog de drukkerij. De foto is van eind jaren zestig. Het is in 2008 gesloopt.

Foto Aize de Visser.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Twuijver.

In 1883 werd de harddraverijvereniging West-Friesland in Schagen opgericht. Al ver voor de oprichting van deze vereniging werden er harddraverijen georganiseerd, jaarlijks op de Laan.

12-08-1858 Zoo wij vernemen zal op Donderdag 19 dezer alhier een harddraverij worden gehouden, terwijl na afloop derzelve volksvermakeligheden er een schitterend vuurwerk zal plaatshebben.

Draverij en vuurwerk horen dus van oudsher bij elkaar. In 1860 was de eerste prijs een fraai bewerkte zilveren tabakspot. In 1861 moest het gebeuren kennelijk een beetje worden opgeleukt:

22-08-1861 Naar wij vernemen zal na afloop der harddraverij op morgen alhier, o.a. hardlopen worden gehouden van meisjes boven de 18 jaren.

Op klompen neem ik aan, toch niet op naaldhakken zoals tegenwoordig. Overigens werden in de jaren 1860 ook draverijen georganiseerd bij de Weduwe

Grootes aan de Nes, dit in combinatie met het *katgooijen*. In Barsingerhorn werd in 1865 ook een draverij georganiseerd maar dan met hondenkarren. In 1877 werd de draverij voor de eerste keer gehouden op de Gedempte Gracht, die in het jaar daarvoor was gedempt.

20-08-1880 In tegenwoordigheid van een zeer groot aantal belangstellenden uit omliggende dorpen heeft hier een harddraverij van paarden onder den man plaats gehad. Twaalf paarden namen er aan deel, waarvan ten slotte dat van den heer van Haren, uit Amsterdam, den prijs van f 250, en dat van den heer Paarlberg, uit de Zijpe, de premie van f 100 verwerf. Het feest is des avonds met een vuurwerk besloten. Hierbij is een ernstig ongeluk gebeurd. De stok van een vuurpijl namelijk is op het hoofd van een eenjarig kind nedergekomen, hetwelk dientengevolge is overleden.

Twee plaatjes, nagenoeg op de zelfde plaats gemaakt, boven net na het jaar 1900 en onder midden jaren twintig. De Laansloot was toen nog niet gedempt, schipper Hoogland had hier zijn ligplaats. Vele goederen werden op deze plaats per schip aangevoerd. Ook de kermisexploitanten kwamen vroeger per schip:

11-06-1893 *De eerste kermisshuiten zijn alhier aangekomen en de anders zoo stille Laan wemelt elken dag van kinderen, die met bewonderende oogen die schuiten en hare bewoners aanstaren.*

Ook zeer zwaar materieel, nodig voor de herbouw van de kerk op de Markt, kwam via de Laansloot:

26-04-1896 *De heimachine is aangekomen, het kolossaal gevaarte is van de Laan naar het kerkterrein vervoerd. De geheele Dinsdag was daarmee gemoeid. Eerst uit de schuit brengen en op haar vierwielig voetstuk plaatsen. Daar stond ze dan op de Laanstraat op breede, zware planken. Vier mannen staken ijzeren staven in de daarvoor bestemde gaten van de wielen, en op de maat van een eigenaardig liedje van den heibaas bewogen zij de staven naar beneden, de wielen een kwart slag in de rondte en de machine eenige centimeters vooruit.*

Een hele klus, maar 's avonds om zes uur stond de machine op zijn plaats, klaar om met het heien te beginnen. De werklieden kwamen uit Zuid Holland. *Gezellige kameraden zijn ongetwijfeld die Zuid-Hollanders. Loop 's avonds maar eens de Laan op en meermalen zult ge hun vroolijk gezang hooren weerklinken, stijgende uit de vletkajuit, die hun tot woning dient.*

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Begin jaren dertig, mijn grootmoeder Marie Anna Kooij-Wonder met in het matrozenpakje mijn vader Teun. Op de achtergrond is het uithangbord van Plevier goed zichtbaar. Ze zijn waarschijnlijk onderweg naar opa en oma Wonder in de Oude Slotstraat.

Wanneer we nu naar rechts kijken zouden we het weeshuis zien. Dat stond op de plaats waar nu het gemeentehuis staat. Mooier en zeldzamer dan dit plaatje vindt je ze bijna niet. Gemaakt door fotograaf Piet Jonker. En wat te denken van die boom midden op de foto.

15-03-1900 *Bij mej. B. op de Laan alhier ontstond Dinsdagmorgen een begin van brand. Het bed in de keuken stond afgehaald, zooals dat in huisvrouwelijke termen heet, en het beddegoed was te dicht bij het fornuis geplaatst, zoodat dit al spoedig vlam vatte. Op het brandgeroep der bewoonsters snelde D.V. toe, die ondanks den verstikkenden rook, den brand bluschte.*

Hier zien we het weeshuis, als zodanig in gebruik genomen op 26 april 1865. Op die dag verhuisden de weesvader en moeder met 21 wezen van het oude gesticht aan het Noord naar dit toen nieuw gebouwde pand.

11-06-1885 *Maandag jl heeft alhier in het herv. Weeshuis eene vergiftiging plaats gehad, door het eten van oude aardappelen die "geschoten" waren. Spoedig verleende geneeskundige hulp deed alras alle levensgevaar wijken. Het jongste der weeskinderen was inzonderheid zeer gevaarlijk ongesteld. Braken en kramp en verdooving waren de kenteekenen, terwijl de pupillen hunner oogen een buitengewone grootte hadden verkregen.*

NED. HERV. WEESHUIS,
SCHAGEN,
roept op sollicitanten voor de be-
trekking van
**Weesvader en
moeder**
van het Ned. Herv. Weeshuis te
Schagen.
In dienstreding 1 Sept. a.s.
Salaris 1600.— per jaar, vrij
kost, inwoning en geneeskundige
behandeling.
Beiden moeten lid zijn van de Ned.
Herv. Kerk.
Soll. brieven met opgave van leef-
tijd en referentiën, worden inge-
wacht voor 11 Juli bij den heer P.
DE BOER, Voorzitter Ned. Herv.
Weeshuis.

Schager Courant 06-07-1932.

Toen alle wezen waren vertrokken is het pand geruime tijd gebruikt door de naastgelegen drukkerij van Trapman. Later werd er een supermarkt in gevestigd. Het is begin jaren 80 gesloopt nadat het eerst nog was gekraakt door woonruimte zoekende jongeren.

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Foto Jan Louwe.

Foto Aize de Visser.

Het is eind 1959, de Laansloot is juist gedempt. Helemaal rechts staat het postkantoor, dan het weeshuis en het "Trapmancomplex".

25-07-1968 *Met ingang van 1 augustus gaat bloemenmagazijn D. Kruit de verkoop verplaatsen van de Gedempte Gracht naar de Laan. De zaken worden voortgezet in een speciaal voor dit doel aangekochte autobus van de NV TESO. (Texels Eigen Stoomboot Onderneming) De bus, die tot bloemenwinkel wordt verbouwd krijgt een vaste standplaats op het terrein tussen drukkerij Trapman en het postkantoor, vóór het voormalige weeshuis.*

Dit was het woonhuis van notaris Boonacker. In april 1861 werd hij benoemd tot notaris met standplaats Schagen. Begin 1900 gaf hij te kennen zijn ambt neer te willen leggen. Het pand werd openbaar verkocht en in een advertentie als volgt aangeboden:
Het Heerenhuis met Erf en Tuin aan de Laan te Schagen bevattende, beneden: rechts van de gang ruime Suite, waarachter Slaapkamer met Badkamertje, links groote Voorkamer met zijtoegang, Binnenprivaat, kleinere Kamer en daarachter groote Keuken met flinke Bijkeuken; boven: ter wederzijde van de hoofdgang vier flinke Kamers, groote Meidenkamer en Linnenzolders, terwijl zich over het geheele gebouw, overigens voorzien van ruime Kasten, marmere Schoorsteenmantels, Provisiekamer en verdere gemakten, een bijzonder groote Droog- en Bergzolder uitstrekt.

Koper was C.N. Vlaming die het, in overleg met het Rijk, verbouwde tot postkantoor. C.N. Vlaming was de vader van de later zeer succesvolle J.R. Vlaming.

Fotograaf onbekend. Uitgave C. Burger.

Zo zag het er uit juist voor de sluiting van het postkantoor in april 1978. Toen verhuisde het naar een geheel nieuw, en veel ruimer pand aan de Nieuwstraat.

Foto Jan Louwe.

Wanneer we iets verder lopen en omkijken zien we links het weeshuis en het postkantoor. Het huis rechts is in 1907 door J.R. Vlaming in "Jugendstil" stijl gebouwd. In Frankrijk heet deze stroming "Art Nouveau" of wel "Nieuwe Kunst". Het Duitse weekblad "Die Jugend" besteedde al heel snel aandacht aan deze stroming, vandaar dat er in Duitsland wordt gesproken van "Jugendstil".

22-05-1894 *Te Schagen heeft dezer dagen een zwerm bijen, door eene opening in den muur der achterkamer van het huis van Mej. De Wed. R., aan de Bagijnelaan, zich toegang verschaft tot de ruimte tusschen den muur en het behangsel en zich aldaar vastgezet. Tot heden is het, ondanks herhaalde pogingen, niet mogen gelukken den zwerm te verlokken, zich van deze ongewone plaats te verwijderen. De bewoonster heeft dan ook besloten voorshands voor de ongewone gasten het veld te ruimen, dewijl de kamer, door de tegenwoordigheid der gonzende en bedrijvige bevolking achter het behangsel, voor het gebruik thans weinig geschikt is.*

Fotograaf onbekend. Uitgave R.J. Brügemann.

Foto Aize de Visser.

Op deze foto van 1959 is het "Jugendstil" torentje goed te zien.

Langzaam aan wordt de overkant van de Laan, later beter bekend onder de naam "Stille Laan" bebouwd. In vroeger tijd stonden hier op het nog niet bebouwde terrein tijdens de kermis enkele attracties.

21-06-1896 *Onze kermis gaat zich zoo langzamerhand verplaatsen van het centrum der gemeente naar de Laan. Eerst stond daar één tent, toen twee, later drie en nu al vier. Op het land van den heer Roggeveen, dat – tusschen haakjes- reeds gehooïd is.*

Vermoedelijk stond hier ook het circus uit het volgende stukje:

28-08-1905 *Bij de eerste voorstelling, welke door den "Circus Wilke" Donderdagavond te Schagen werd gegeven, waren alle rangen uitverkocht. Tal van bezoekers konden geen toegang krijgen. Men schat het aantal zitplaatsen op drie duizend. De circus zal daar vier achtereenvolgende avondvoorstellingen geven.*

Tot zover de Laan. We zullen nu terugwandelen naar de Gedempte Gracht om daar onze wandeling in oostelijke richting te vervolgen.

Fotograaf onbekend. Uitgave R.J. Brügemann.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel / E&B.

Schager Courant 12-03-1937.

Foto Jan Louwe.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Gedempte Gracht

Begin 1974, links naast de paal zien we de zaak van Foto Optiek Mulder, rechts daarnaast de meubelzaak van Poorter, dan de ingang van de bioscoop en de A&O Supermarkt.

16-04-1925 *Gisterenavond heeft de heer Frans Poorter zijn nieuwe zaak, meubel- en tapijthandel geopend. Maar zeer kort geleden was dit pand nog een woonhuis, nu een rianten, ruimen winkel.*

Op het bord van theater Royal, de bioscoop, is te lezen dat de film "Naakt over de schutting" met Jon Bluming, Rijk de Gooyer en Jennifer Willems in de hoofdrollen wordt vertoond.

De historie van theater Royal is te lezen in het boekje "Toverlicht op de Gracht". De A&O Supermarkt was voorheen café Bontes en later Glim waar het Helderse Trio Heesbeen vaak optrad. Deze drie accordeonisten zorgden steevast voor een volle bak. Nu zullen velen het pand kennen als, tot voor kort, "de Verswinkel" van Alex de Ruijter.

De winkel van Herman König mogen we niet overslaan. In de jaren zestig kon je bij hem terecht voor een "Dinky Toy" modelauto of een "Märklin" trein. Het is nog steeds een speelgoedwinkel, nu met de ingang in het Makado centrum.

Het meest linkse pand, nog net zichtbaar, was "Het Handwerkhuis" van de familie Molenaar.

08-10-1968 *Het vroegere handwerkhuis aan de Gedempte Gracht zal zeer binnenkort worden afgebroken. De vrijkomende ruimte tussen de supermarkt van Albert Heijn en Herman Köning zal worden betegeld en als parkeerplaats voor bromfietsen, enzovoorts dienst doen.*

Dan volgt de winkel van Albert Heijn. Hij begon in 1887, en had in 1902 meer dan 10 winkels waaronder deze.

De eerste filiaalhouder van Albert Heijn in Schagen was Jan Louw. Hij bezorgde de boodschappen met dit prachtige span. Uit de advertentie blijkt dat de honden ook wel eens hun eigen weg gingen.

17-01-1931 **Goedkoopster leven.** *Dat de weleens geuite klacht, dat de prijsverlaging van levensmiddelen, in den kleinhandel zoo weinig tot uitdrukking komt, niet altijd juist is, bewijst de firma Albert Heijn, die haar bekende jaarlijksche kwartjesreclame annonceert. Bij beschouwing dezer uitgebreide lijst van artikelen voor slechts 25 cent, moet iedereen wel tot de erkenning komen, dat de goedkoopster tijd van voor den oorlog weer grootendeels terug is.*

Nb met *den oorlog* bedoelt men de Eerste Wereldoorlog, 1914-1918.

Schager Courant 30-03-1910.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto Jan Louwe.

Het is 22 maart 1975, met een grote telekraan is men bezig met het storten van beton. Het Makado Centrum zal worden aangesloten op de Gedempte Gracht. "Het Handwerkhuis" was al eerder gesloopt,

het pand van Albert Heijn kon nu ook tegen de vlakte. Door de verhuizing naar hun nieuwe pand aan de Nieuwstraat was dit gebouw overbodig geworden. Hier is nu de ingang van het Makado centrum.

Foto W.D. Niestadt.

We gaan weer even een stapje terug in de tijd, naar 1905, op straat is het gezellig druk. Links in het midden staan de winkels van Albert Heijn en Nico van Geelen, de juwelier.

24-12-1912 Te Schagen ontstond gisternacht op de Gedempte-Gracht, terwijl de beide politieagenten in een ander deel der gemeente waren, een hevige vechtpartij tusschen eenige beschonken grondwerkers van de in aanleg zijnde lijn Schagen-Alkmaar. De burgemeester die de vechtenden troep passeerde, maande hen, als hoofd der politie, om het vechten te staken en naar huis te gaan. In plaats van daaraan gevolg te geven, keerden enkelen der ruziemakers zich tegen den burgemeester en dreigden hem met hunne messen. Herhaaldelijk terwijl hij voor de geweldenaars

terugging, hen sommeerde hunne vervolging te staken – waaraan zij echter geen gevolg gaven- lostte hij tot waarschuwing twee revolverschoten in de lucht. Maar toen ook dat niet hielp en de mannen hem bleven bedreigen, zag de burgemeester zich ten slotte genoodzaakt, uit zelfverdediging zijn revolver af te schieten, waardoor twee grondwerkers werden verwond. Eerst daarna trok de troep weg.

In een ander bericht over dit voorval staat: *dat de ene grondwerker een schampschot aan den slaap had, en een tweede een kogel in de zijde had. Deze laatste patiënt maakt het heel goed, de tweede is reeds weer aan het werk gegaan.*

Poef, wat een bericht, de burgemeester die zelf ingrijpt, en ook nog schoten met zijn revolver lost.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Een mooi plaatje van "Nico's huis" zoals achterop deze kaart staat geschreven. In mei 1904 begon N J C van Geelen hier zijn eigen zaak nadat hij daarvoor zes jaar bij Mej. Wed. Joh. Denijs had gewerkt. De winkel, met

Schager Courant 15-05-1904.

de vierde generatie aan het roer, bestaat nog steeds.

06-03-1920 Te ongeveer 9 uur Donderdagavond was het op de Gedempte Gracht een olop van belang. Voor het perceel van den heer van Geelen stond een massa menschen en daartusschen stond een man te razen en te schelden. Het bleek ons weldra, dat er kwestie was over een horloge dat deze man in reparatie heette te hebben afgegeven bij den heer van Geelen. Deze had echter geen horloge ontvangen, kon het dus ook niet terug geven. De man was zoo opgewonden, dat de heer van Geelen tot tweemaal toe verplicht was hem de deur uit te werken. Allerlei scheldwoorden aan het adres van den heer van Geelen en zijn huisgenooten volgden kwistig. Daar de politie "verdekt bleef opgesteld" duurde dat relletje nogal een poosje en nam het zeer ongewenschte afmetingen aan. Den volgenden morgen was de man weer present om zijn eigendom op te vorderen. En wat bleek toen? Het horloge was niet afgegeven bij van Geelen, maar bij den heer Kroone, een paar huizen verder. Deze kwam Vrijdagmorgen het horloge den eigenaar ter hand stellen en het raadsel was eensklaps opgelost. Maar waarom is nu de heer Kroone, die toch het tumult moet hebben gevolgd dat zich voor de deur van zijn collega afspeelde, niet direct Donderdagavond tusschenbeiden getreden. Dat had toch veel onaangenaamheden kunnen voorkomen.

Fotograaf onbekend. Uitgave D.J.C. Allart.

Jongens, wat een geluk. Aan het begin van de Gracht vertelde ik jullie het verhaal over de bok van Plevier, en nu komen we hem nog tegen ook! Bij de bok W.K. Plevier (1901), op de kar zit Ant de Graaf. De kar was gemaakt door smid Tates en is nog altijd in het bezit van de familie Plevier.

Ongeveer 1899, we staan hier voor de manufacturen-winkel van Brügemann. In het midden de heer Brügemann met rechts naast hem Dora König-Brügemann. De jongen links was een hulpje, hij was intern. Nu is het adres Gedempte Gracht 56, en vinden we hier de winkel van de Brilservice. Het bovenste deel van de voorgevel is nagenoeg niet gewijzigd, de vier ornamenten, op de foto goed zichtbaar, zitten er nog steeds. Links staat nu de winkel van Simon Kroone en rechts de bakkerij van Jonker. Vroeger was dat ook al een bakkerij, toen zat van Stralen daar.

Schager Courant 28-04-1934.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Leer.

Helemaal rechts de winkel van Plukker. In het pand daarnaast met het 2e zonnescerm van rechts, zat Annie Deutekom (Antje Tet). Een goede kennis van mij, die meer van geld weet dan iemand die het heeft, lette in zijn jonge jaren reeds goed op de portemonnee. Met een dubbeltje op zak naar het snoepwinkeltje van Antje Tet. Zijn bedoeling was niet meer dan vijf centen uit te geven. Toen het op terugbetalen aan kwam zei Antje, zoek nog maar wat uit! Het incidentje uit het volgende berichtje zou vandaag de dag de krant waarschijnlijk niet halen. Toen wel, en hoe!

28-05-1930 Rechtbank Alkmaar – Zoek de vrouw!
De 19-jarige 185 1/2 cm op z'n kousenvoeten-lange belastingklerk Dirk Corn. P, te Schagen stond terecht omdat hij in den avond van 11 april den 17-jarigen veehoudersbaby Jan Volten, na een hevige

discussie op de Gedempte Gracht over het ongestoord alleenbezit van een allerliefst Schager suikerpoppetje met honinglipjes, een welgemikte stomp in het aangelaat toediende, met gevolg dat de heer Volten gelijktijd een bloedneus en 'n blauw oog bekwam, wat zijn uiterlijke bekoorlijkheden niet deed vermeederen, zoodat lange Dirk over de gansche linie zegevierde en triomphantelijk als 'n haan van 'n stooter met de uitverkorene zijns harten, die we helaas op de zitting niet te zien kregen, wegstapte, om de welkome belooning te verlangen voor zijn heldendaden. De verslagen concurrent liet zich echter niet heelemaal kisten, doch wist het zoover te brengen, dat zijn gelukkige medeminnaar Maandag werd veroordeeld tot f 15 boete of 15 dagen wegens mishandeling.
Journalistiek uit de jaren dertig? Nog een keer lezen kan helpen...

Fotograaf en uitgave onbekend.

Wanneer we weer naar het oosten kijken zien we links de Nieuwe Laagzijde en rechts de Molenstraat. Ook hier stond een pomp, net naast de jongen met de fiets. In het midden de winkel van Kroone met links daarnaast een urinoir.

10-12-1938 Toen gistermiddag omstreeks het middaguur een knecht van de fa. Poorter uit de Molenstraat kwam fietsen, geraakte hij op den hoek bij den heer Jos. Kroone in botsing met de vrachtauto van zijn eigen firma. Het ongeluk liep gelukkig goed af; wel was de fiets tamelijk beschadigd, maar persoonlijke ongevallen deden zich niet voor.

Uit het fotoalbum van Nic Snaas.

Paasvee 1956, voor de winkel van Plukker staat Nic Snaas, toen nog gevestigd in de Molenstraat, met de allernieuwste radio's en televisies. Links staat een camera die het publiek opnam, en wat zichtbaar zou moeten zijn op de televisie. Revolutionair voor die tijd, maar door het prachtige weer met veel zon was er op het scherm niet veel te zien.

Nieuwe Laagzijde

Voor we de Nieuwe Laagzijde oplopen kijken we nog even om en zien de pomp nu van de andere kant. Het hoge pand links is de winkel van Brügemann. Midden op de foto kunnen we tussen de bomen het torentje op de hoek van de Laan nog zien.

Fotograaf onbekend. Uitgave Rembrandt.

Iets rechts van de winkel van Plukker stond de bakkerij van Maarten Beemster, hij staat hier naast zijn paard met vrouw en twee zoontjes. Het zal zo rond 1920 zijn. In 1935 verkocht hij de zaak aan Piet Balk.
11-09-1971 De heer P. Balk die zich zesendertig jaar geleden als bakker vestigde aan de Nieuwe Laagzijde stopt per half november met zijn werk. Hij heeft zijn pand verkocht aan bouwbedrijf Gielens dat voornemens is zijn timmerwerkplaats uit te breiden. Gielens sloopte het spul en bouwde er een nieuwe winkel met woonhuis, welke inmiddels ook al weer zijn gesloopt voor de bouw van nieuwe winkels en appartementen.

Foto F.A. Flumans, Schagen.

Fotograaf onbekend. Uitgave Rembrandt.

Achter de Laagzijde vinden we de Rooms Katholieke St. Aloysius school. Tot voor kort gevestigd in dit gebouw. Nu staat er een geheel nieuw pand. Boy Limmen heeft de gevelstenen met daarop de naam van de school ongeschonden uit het oude pand "gesloopt". Deze sieren nu de gevel van de nieuwe school. Dat schooljongens vroeger ook niet altijd even lief waren blijkt uit dit bericht:

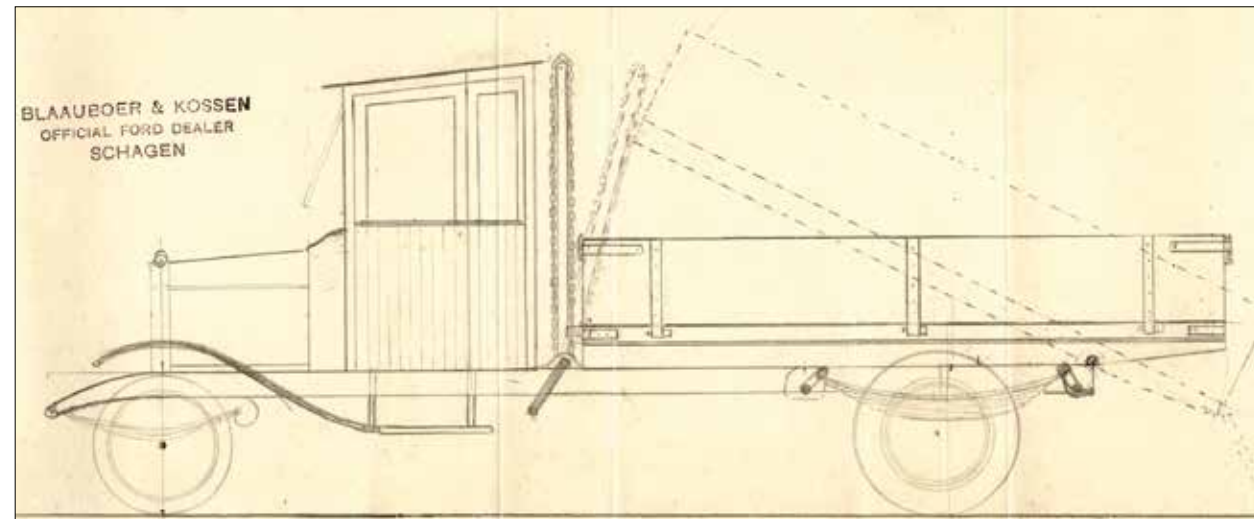
09-02-1933 Schoolstrijd. Maandagmiddag om 4 uur is er een schoolstrijd ontbrandt. Op genoemd tijdstip raakten leerlingen der Openbare Lagere School en die der R.K. lagere school met elkaar handgemeen op de Nieuwe Laagzijde. Met stokken en knuppels werd er flink op los geslagen. Onze gemeente-politie verscheen in den persoon van den heer Van Haren,

die met de gummistok de vechtenden, velen in getal, wist te scheiden. Dinsdag bleken de hoofden nog niet gekoeld, zelfs ouderen werden niet met rust gelaten. Den heer S. onderwijzer aan de R.K. school werd, toen hij uit zijn huis kwam, den hoed van 't hoofd geslagen. De hoofden der beide scholen treden streng op, om deze jongens-vechtpartijen den kop in te drukken. Als hoofdman wordt ons genoemd de 14-jarige R.K. Ik vraag me af tot welke groep de hoofdman behoorde, zeggen zijn initialen daar iets over?

Waar nu de ingang van de Vomar supermarkt is zat vroeger de Ford autogarage van Blaauboer en Kossen. In November 1920 hadden zij de auto- en motorenhandel overgenomen van J. Koster. Op de foto van rond 1930 zien we een nieuwe A-Ford met het kenteken G 11138. Dit kenteken werd op 15 januari 1920 afgegeven op naam van Jacob Kossen te Barsingerhorn. Waarschijnlijk is het de heer Kossen die achter het stuur zit. De A-Ford, opvolger van de bekende T-Ford, werd geïntroduceerd op de RAI in Amsterdam in januari 1928. De wagen kostte toen 1.985 Gulden. Volgens bijgaande tekening is te zien dat B&K ook maatwerk leverde.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Bij een verkoop gesprek kon een goede sigaar worden gerookt, waarvan het bandje was voorzien van reclame. De man uit het onderstaande verhaaltje rookte waarschijnlijk geen sigaar maar een "zwarte pijp", lees maar,

02-08-1939 *Gisteren heeft een uit Amsterdam afkomstige handelaar in pandbrieven, Groot geheeten, veel sensatie in onze gemeente teweeggebracht. Hij had 's morgens van de fa. Blaauboer en Kossen een taxi gehuurd, welke firma op haar beurt het voertuig had betrokken van het taxi-bedrijf Raven en Lingeman. 's Avonds werd de heer Lingeman gewaarschuwd, dat een zijner taxi's met roekeloze snelheid door de gemeente reed. Hem werd verder medegedeeld, dat zijn wagen op dat oogenblik stond voor het bekende "hutje aan de zee" aan de Snevert. De heer Lingeman, die ongelukken vreesde, is toen met den heer*

Leeuwenkamp van de fa. Blaauboer en Kossen direct op zoek naar den pandbrievenhandelaar gegaan. Zij kwamen hem tegen op de Snevert, waar de man het verkeer al meermalen in gevaar bracht. Achtervolgd door de heeren L. en L. "vloog" de man als het ware door de Hoep, waar hij kans zag Joh. Castricum aan te rijden, terwijl eenige dames ternauwernood aan groot gevaar wisten te ontsnappen. Voor café Bontes op de Gracht bleef hij staan en daar had de ontmoeting plaats met de achtervolgers. Een ontmoeting die geen zachtzinnig karakter droeg. De heer Lingeman sleurde Groot uit de cabine, bang als hij was, dat de man hem nog zou ontsnappen. Vervolgens werden majoor Holema en brigadier Misbeek gewaarschuwd, die zich verder met Gr. bezighielden. Tegen hem werd procesverbaal opgemaakt, terwijl hij na verhoor werd ingesloten. Hedenmorgen zal hij nog opnieuw een verhoor moeten ondergaan. Het schijnt dat de man in den loop van den dag tamelijk aan Bacchus had geofferd, in ieder geval heeft hij minstens twee café's bezocht. Hij blies daarbij nogal van den toren en beval een der kasteleins op hoogen toon voor muziek te zorgen!

Schager Courant 23-09-1933.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Twuijver.

Foto Jan Louwe.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Twuijver.

12-05-1901 Er werd geklaagd over den vuilen toestand, waarin het water verkeert aan de Nieuwe Laagzijde. Oude matten en kleeden, hoedendoos, dooden hond en meer dergelijke zaken had men daar drijvende gevonden. Uit een oogpunt van openbare gezondheid werd bij het gemeentebestuur op verbetering aangedrongen.

In januari 1908 werd het dempen van het water aanbesteed. Annemer A. Schreuder klaarde de klus.

Het huis onder het kruisje staat er nog, de 2 linker huizen zijn vervangen door winkels met daarboven appartementen. Toen het water gedempt was kreeg tuinman Speets de opdracht hier een plantsoen aan te leggen. En weer komen we een pomp tegen.

Net als aan de Loet en het Noord was er ook aan de Nieuwe Laagzijde water te vinden. Aaltje, iemand heeft dat op haar schort geschreven, heeft het er maar druk mee, daar langs de waterkant. Dat dit niet ongevaarlijk was bewijst onderstaand berichtje.

23-05-1906 Bij het kleeerspoelen is de 19-jarige Anna Maria Geel aan de Keins onder Schagen te water geraakt en jammerlijk verdronken.

Op de rechter foto van nagenoeg hetzelfde punt zien we de situatie in april 1976.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Iets verder gelopen en omkijkend zien we links de achterkant van de huizen aan de Molenstraat.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Foto W.D. Niestadt.

Ook op de Laagzijde komen we deze "trouwauto" tegen. In de jaren 1940-1945 was er door de oorlog een schaarste aan brandstof ontstaan. Wilde je gaan trouwen en met een luxe cabriolet naar het gemeentehuis moest je er dus ook een paard bij huren. Het kenteken van de auto stond op naam van Gijsbert Krouwel, Schagen.

Foto W.D. Niestadt.

Een plaatje van voor en na het dempen. Wat bebouwing aangaat is hier niet veel veranderd. Wel heeft het plantsoen lang geleden plaats moeten maken in verband met het verbreden van de rijbaan en het aanleggen van parkeerplaatsen. Ook leuke berichtjes haalden de krant:

11-08-1896 Voor eenige weken verloor eene der huisgenooten van den heer R. te Schagen in het grasveld, achter het huis een diamanten steentje uit een vingerring. Al het zoeken was tevergeefs, zoodat men het kleinood als verloren beschouwde. Zaterdag jl. werd de huishaan tot den pot veroordeeld en bij onderzoek bleek, dat de vermiste steen in de maag van het dier eene veilige bergplaats had gevonden.

Fotograaf onbekend.
Uitgave van Ketel.

Uit het fotoalbum van de familie Blom.

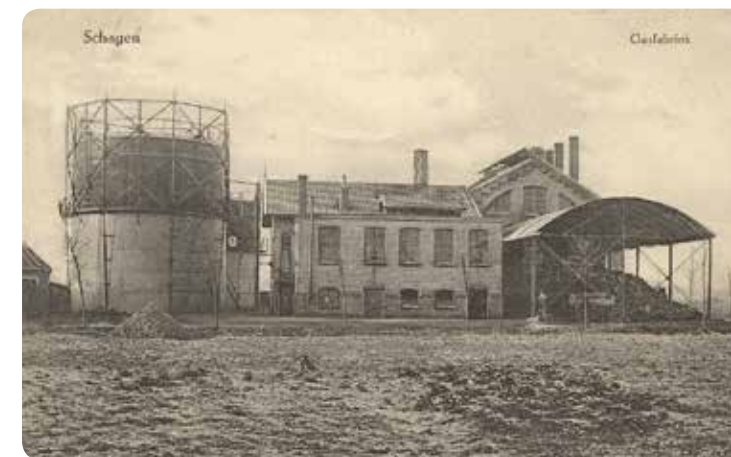
In september 1921 betrok de firma Berends & Co op de hoek van de Oosterstraat, precies tegenover café Spoorzicht, een nieuw kantoor met magazijn. Hun vorige stek aan de Heerenstraat was kennelijk te klein geworden. In december 1936 werd het perceel voor 4.230 Gulden verkocht aan Jac. Blom uit de Thorbeckestraat, die er een kruidenierswinkel in begon. Op de linker foto zien we de heer en mevrouw Blom voor de winkel tijdens de opening op 29 mei 1937. In de loop van de jaren vijftig nam hun zoon Gerrit de zaak over. Gerrit Blom had in het begin van

Uit het fotoalbum van de familie Blom.

de jaren vijftig een bijzonder huisdier. Hij had namelijk na zijn diensttijd in Indië een aapje meegenomen. Het dier was daar in den vreemde zijn maatje geworden en Blom spaarde kosten noch moeite om hem mee te nemen. Het beestje was uiteindelijk niet bestand tegen ons koele klimaat, een longontsteking maakte een eind aan zijn leven. Het pand is in 1995 gesloopt in verband met het opruimen van de vervuilde grond veroorzaakt door de oude gasfabriek.

Oosterstraat

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Wanneer we de Oosterstraat inlopen komen we bij die gasfabriek. In deze fabriek werd door verhitting van steenkool gas verkregen. De voorganger van deze fabriek stond van 1866 tot 1906 aan de Hoep.

19-03-1905 De nieuwe Gasfabriek. Den 16den werd de bouw onzer nieuwe gasfabriek voor de som van f 10450,- door B. en W. onzer gemeente gegund aan onzen plaatsgenoot, den heer J.R. Vlaming. Eigenaardig valt hierbij op te merken, dat diens vader, nu wijlen de heer C.N. Vlaming, in 1866 de oude gasfabriek bouwde.

14-08-1968 Vergane glorie. De komst van het aardgas in Schagen heeft de aanwezigheid van gashouders overbodig gemaakt. De laatste resten van de Schager gasfabriek worden op het ogenblik gesloopt. De gashouders dateren uit 1905.

Fotograaf R.J. Brügemann.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Aan de andere kant van de gasfabriek, dus achter de bebouwing van de Nieuwe Laagzijde komen we dit span tegen. Het is de heer Struijf, de postbode, met zijn ket en kar.

21-01-1904 lets over postvervoer. *Dat er door plaatselijke omstandigheden nog hier en daar op postgebied eigenaardige toestanden bestaan, is van algemeene bekendheid. Misschien niet aan ieder bekend echter zijn de volgende verhoudingen. Van uit Schagen vertrekken naar twee der hulpkantoren hittenwagens, die bestuurd worden door de postboden zelf, zonder eenig ander geleide. Eigenaar van hit en kar is niet het Rijk, doch de postbode zelf. Vroeger waren die postboden in het bezit van eene hondenkar, die zij er voor eigen rekening op na hielden om de post te vervoeren, wijl de bode-loopen naar die dorpen anders te vermoeiend zouden zijn. Dat middel van vervoer*

werd in ons land wel meer door postboden gebezigd. Nadat op zekeren keer een postbode een ongeluk met zijne hondenkar had gehad, kwam er van het Hoofdbestuur eene aanschrijving, dat dit vervoermiddel niet meer gebezigd mocht worden. De directeur te Schagen wist toen te bewerken dat aan de twee boden eene zekere som werd ter hand gesteld om zich eene kar met hit aan te schaffen. Voor het onderhoud wordt hun bovendien eene jaarlijksche toelage verstrekt.

Maar wat is dit, in september 1913 biedt Struijf zijn paardje te koop aan, gaat hij toch weer met een hondenkar, of misschien wel lopen? Het volgende berichtje geeft ons het antwoord:

06-12-1913 Pensioen. *Aan onzen plaatsgenoot, den heer J. Struijf, gewezen postbode van Schagen op Burgerbrug, is een pensioen toegekend van f 393.*

Schager Courant 27-09-1913.

Schager Courant 02-03-1929.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker / Newo.

Het einde van de Nieuwe Laagzijde met café Spoorzicht in het midden voor ons. Rechts is de ingang van de Thorbeckestraat. In het midden van de jaren 20 werden hier de eerste huizen gebouwd. De markante kunstschilder Jan Koning woonde in 1929 in deze straat. De nabij gelegen gasfabriek zorgde wel voor overlast. Bij de rondvraag tijdens een vergadering van de woningbouwvereniging "Schagen", eind mei 1930, kwam ter sprake eene klacht van bewoners der Thorbeckestraat over den hinder van steenkolenruis, dat door de gasfabriek achter hun perceelen wordt neergestort.

Links staat een autobus voor de garage waar later de NACO was gevestigd.

16-04-1932 *De autobus dienstonderneming N.V. Hollands Noorderkwartier, die in onze gemeente een autobusdienst-centrale zal vestigen, heeft aangekocht het pand van den heer A. Visser, hoek Stationsweg Molenstraat. Het ligt in de bedoeling dit heele perceel voor deze autobus-centrale dienstbaar te maken. Er zal nog een groote garage worden bijgebouwd.*

We zullen nu even teruglopen naar het begin van de Gedempte Gracht om vervolgens de Molenstraat in te lopen.

Molenstraat

Foto W.D. Niestadt.

Aan het begin van de Molenstraat staan we gelijk oog in oog met de Rooms Katholieke kerk.

19-03-1882 Het zeldzame zachte weder komt ook zeer ten bate van de bouwers van onze nieuwe R. C. Kerk. Men is thans reeds veertien dagen bezig met het opmetselen der muren en de afmetingen daarvan doen veronderstellen dat dezelve voldoende inhoud zal hebben voor de leden van die Kerk en tevens dat dezelve een sieraad van de Gemeente zal worden. Daarenboven geeft die bouw aan vele handen arbeid.

02-09-1882 Hedenmiddag ten 12 ure werd het kruis op den toren van de in aanbouw zijnde kerk geplaatst.

15-10-1882 Het ophalen en plaatsen van de drie klokken in den toren der nieuwe Roomsche kerk alhier heeft zonder ongelukken in de beste orde plaats gehad. Onder de godsdienstige oefening bij die gelegenheid, bezong een driestemmig kinderkoor in een lied, door

den pastoor gedicht, de hooge betekenis van de feestviering. Betreffende de klokken zelven kunnen wij het volgende mededeelen: zij werden als oud geleverd door den Heer Klokkengieter van Bergen, te Heiligerlee, zij zijn helder, zuiver en vol van toon en harmonieeren prachtig. De grootste weegt 1250 Kg en is afkomstig van Weiwert, nabij Delftzijl; de tweede 935 K. zwaar, werd gegoten in 1552 en is gekocht te Midland op Terschelling; de derde weegt 320 K. en is afkomstig van Eppenhuizen, (prov. Groningen.)

De kerk was nog niet af:

09-11-1882 Gisteren viel een timmermansleerling van een aanmerkelijke hoogte bij de in aanbouw zijnde R. C. kerk, waardoor hij ernstig aan het hoofd werd verwond.

Op zondag 21 oktober 1883 werd de nieuwe kerk ingewijd.

N.V. Luchtfoto Nederland.

Begin jaren vijftig maakte NV Luchtfoto Nederland dit mooie plaatje voor ons.

De St. Aloysiuschool, waar we zojuist langs zijn gelopen, zien we links in het midden. Het lange pand iets naar rechts was de Ford garage van Blaauboer en Kossen. Ook zien we de gashouders van de gasfabriek. Het terrein in het midden was toen in gebruik als voetbalveld, het is ook nog in gebruik geweest als ijsbaan.

Gelukkig had fotograaf Niestadt geen last van hoogtevrees. Vanuit de Rooms Katholieke kerk hebben we een prachtig uitzicht op het Schagen van rond 1895. We zien de oude kerk, waarvan de toren in 1883 nog werd gerestaureerd, kort voor de brand.

Foto W.D. Niestadt.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Zo, we zijn weer beneden en staan nu precies voor de klokkenwinkel van Kroone. Rond 1970 verhuisde Kroone naar zijn huidige stek aan de Gedempte Gracht.

02-08-1923 Een oplichtster. Den laatsten tijd doken er weer berichten op over Annie Pascal, de zogenaamde verpleegster, die door tal van oplichterijen zich berucht heeft gemaakt. Waar deze juffer het vooral op goudsmidwinkels voorzien heeft, waren de winkeliers van die branche ook in onze gemeente door de politie reeds gewaarschuwd om op hun hoede te zijn. En jawel, gister Woensdagmiddag, vervoegde zich bij den horloger Kroone een juffrouw, die zich noemde juffrouw Bakker uit Zijdewind en gouden kettingen op zicht vroeg mee te nemen. Gedachtig aan de ontvangen waarschuwing, was de heer Kroone zoo verstandig te zeggen dat hij de kettingen die inmiddels

werden uitgezocht, niet mee op zicht kon geven, maar gaarne zou bezorgen. Dit laatste, hoewel niet de bedoeling, werd goedgevonden en de juffrouw verdween. De heer Kroone volgde haar. Voor enkele winkels draalde de juffer, om tenslotte te belanden bij den goudsmid Koning in de Heerenstraat. De politie werd gewaarschuwd en majoor van Keulen had de juffrouw spoedig geknipt. Het viel eerst niet gemakkelijk om iets uit haar te halen en noemde zij zichzelf juffrouw van Kempen, maar eindelijk viel de dame door de mand en heeft een volledige bekentenis afgelegd. Ook bij de goudsmiden Metselaar en van Geelen heeft zij gepoogd haar slag te slaan, maar daar gelukte den toeleg al evenmin. Hoe het zij, de politie heeft met het aanhouden van deze juffer zich zeer actief getoond en blijkbaar een goede slag geslagen, verschillende oplichterijen als door haar zijn gepleegd.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Naast Kroone zat toen een drogist, duidelijk te zien aan de "gaper" die de gevel siert. Rond 1920 kon je bij de drogist terecht voor onder andere *Asthmasigaretten, Brillemanspillen, Borsthoedjes, Duivelsdrek, Eikelcacao, Meekrapwortel, Paradijszaad, Rattenbrood, Troost der Armen, Wormflikjes*. Je zult het maar nodig hebben.. In het gebouw rechts zat de Rooms Katholieke bewaarschool, de breischool en de naaischool. Dit pand werd in 1924 gesloopt om plaats te maken voor een imposant nieuw gebouw.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Dit was het nieuwe gebouw, ook wel bekend onder de naam "liefdesgesticht". *Te Schagen bouwt men een nieuw R.K. gesticht voor ouden van dagen: "Onze Lieve Vrouwe Boodschap". Het gebouw zal Zestig Duizend Gulden gaan kosten.* In de jaren zeventig zat hier de jeugdsoos "Baroenga", de oudjes waren toen al verhuisd naar het nieuwe bejaardencentrum Christoffelhof. Niet veel later is het gesloopt, waarna er nieuwe winkels voor in de plaats zijn gekomen.

Wat een gezellig oplooptje, de man met de hand in de zij was de vader van Nic. Snaas. In 1918 kocht hij hier in de Molenstraat de oude smederij van Roggeveen. Rond 1928 begon hij ook radio's te verkopen.

Schager Courant 28-04-1934.

31-12-1926 De Westfriesche Paarden- Varkens- Schapen- en Lamsslagerij, aan de Molenstraat te Schagen, heeft in geheel het Noorderkwartier, vanaf het Y tot aan den top van onze provincie, een uitstekenden naam, want haar verzending naar alle oorden neemt door de levering van een zoo groote verscheidenheid eerste klas vleeschsoorten, schier met den dag toe.

Dat de naam de Ruijter en vlees aan elkaar verbonden zijn weten de meeste mensen wel. Uit bovenstaand stukje blijkt dat dit in 1926 ook al zo was.

Foto N de Heer, St. Maartensbrug.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto W.D. Niestadt.

We zijn weer iets verder gelopen, links is nu de W. van Beierenstraat. Het grote pand links is tegenwoordig van installatiebedrijf Bleeker. Ook in de Molenstraat gebeurde wel eens wat, moet je lezen, het is een schitterend verhaal:

18-03-1939 Rijke Oogst. Een der meest prominente figuren uit de Nieuwstraat, de heer T. bezorgde de gemeentepolitie een rijke dag. Hij kreeg vijf processen-verbaal tegelijk aan zijn pantalon. Het eerste, omdat hij met een hondenwagen in verkeerde richting door de Molenstraat reed. Het tweede en derde omdat de grijze Bouvier, welke hij als tegenprestatie voor de liefderijke verzorging voor den wagen had gespannen, niet aan de bepalingen van de trekhondenwet voldoet. Het vierde, omdat hij, boos geworden over zooveel tegenspoed, chef-veldwachter Flapper uitschold en dus het misdrijf beging een ambtenaar in functie te beledigen. Het vijfde tenslotte, toen hij, op de vlucht geslagen voor den machtigen arm der wet, verzuimde richting aan te geven. Ongetwijfeld zal de Alkmaarsche rechtbank den onfortuinlijken hondensnor machinist met de noodige eerbewijzen begroeten. Zulke vette klanten komen niet elke dag.

En vooral die vijfde bekeuring...

5 drachtige GEITEN,
genegen te ruilen voor gelde
geiten. Een hond Bouvier, 10
m. oud, te koop D. TAMES,
Nieuwstraat, Schagen.

Iets later verscheen deze advertentie in de Schager Courant, kennelijk moest de hond toch maar weg.

Schager Courant 10-06-1906.

Wanneer het gaat over een Schager fotograaf denk je al gauw aan de gebroeders Niestadt. Toch waren zij zeker niet de enige in de stad. Ook R J Brügemann heeft zeer veel foto's en (Schager) ansichtkaarten gemaakt.

Geheel links staat het logement "de Vergulde Valk" met daarnaast de doorrijdstal. Op de onderste foto zien we de rest van het pand, goed te zien door het uithangbord met daarop de contouren van een valk. Vanaf dit punt heette de straat toen nog Hoep. In maart 1871 bood de toenmalige eigenaar, P. Zwart het logement te koop aan, inclusief een flinke in- en doorrijdstal, stalling voor ruim 100 paarden en een Kapschuur.

19-04-1877 Ondergetekende berigt door deze dat hij met primo Mei aanstaande zal verhuizen van het Wad naar de Hoep te Schagen, dat hij aldaar als zeilmaker werkzaam blijft, dat hij echter het vak zal uitoefenen tegelijk met dat van kastelein in de herberg "De Vergulde Valk" waarvan hij door aankoop eigenaar is geworden. Cs. Rotgans.

Fotograaf onbekend. Uitgave de Tulp.

Foto W.D. Niestadt.

MOLENSTRAAT

Schager Courant 03-05-1908.

Schager Courant 08-12-1909.

Rond 1908 was de zaak inmiddels overgenomen door C. Scheltus. Op Zaterdag 11 December 1909 organiseerde het Noord-Hollandsch Propaganda-Comité in "de vergulde Valk" een bijeenkomst naar aanleiding van de moord op Francisco Ferrer, een Spanjaard. Deze werd door een Spaans militair tribunaal ter dood veroordeeld. Dit hield de gemoederen elders in Europa behoorlijk bezig, overal waren protestacties en bijeenkomsten, zo niet in Schagen;

Zij geloven het daar wel. Deze dagen zou te Schagen een Ferrer betooging plaats hebben. Er was zoo weinig belangstelling, dat de aanwezigen maar besloten met elkaar te gaan bijlarten. Men vond dit algemeen wel zoo aardig.

Al voor 1920 had de gemeente deze panden opgekocht met de bedoeling hier een doorbraak te maken zodat er, in een nieuw aan te leggen straat, nieuwe woningen gebouwd konden worden. Op 24 september 1921 was alles gesloopt want op die datum werden de balken, planken, stenen en dakpannen tijdens een zogenoemde "afbraakveiling" bij opbod verkocht.

De nieuwe zijstraat werd Willem van Beierenstraat genoemd.

Zie hier onder de mooie nieuwe straat met aan het einde de Roosstraat. Het was mogelijk om deze straat vanaf de Nieuwe Laagzijde in te rijden. Hierdoor ontstond een onoverzichtelijke situatie die voor vele aanrijdingen heeft gezorgd. Een daarvan wordt hieronder beschreven:

17-04-1939 Gistermorgen wilde de heer Nuijens met zijn bloemenbestelauto vanaf de Nieuwe Laagzijde het Willem van Beijerenplein oprijden. Hij moest daartoe de Molenstraat dwars oversteken. Juist op dat oogenblik kwam de heer D. Kater van Wieringerwaard met zijn bruid, mejuffrouw Leegwater, in een personenauto de Molenstraat uitrijden in de richting van de Hoep. Met een hevige knal liepen de beide motorvoertuigen op elkaar. Gelukkig werd geen der inzittenden gewond, doch het bruidje was danig van streek, en werd bij nabij wonenden binnengebracht ter kalmeering. De heer Nuijens bood spontaan aan de schade te vergoeden. Daar de politie echter van meening was, dat hier van ernstige nalatigheid moest worden gesproken werd proces-verbaal opgemaakt, terwijl veldwachter van Haren een drietal photographische opnamen maakte.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

WILLEM VAN BEIERENSTRAAT

Collectie Cees Kuijper. Fotograaf onbekend.

Hier zien we de kruidenierswinkel van de gebroeders van Silfhout. Op 20 juli 1931 hadden ze de zaak overgenomen van de gebroeders Rotgans. Heel lang hebben ze hier niet gezeten:

08-10-1936 Eensklaps vertrokken. Voor het perceel bewoond door den heer R. van Silfhout groeften gistermiddag de mensen samen, die wisten te vertellen, dat de kruidenier eensklaps was vertrokken. De meubelen zouden worden vertransporteerd door

de firma L. Hoogland alhier, die daarvoor sterke touwen en een minder werkbare ladder gebruikt, want toen een kist met goederen uit het raam naar beneden langs de ladder werd gelaten, brak deze doormidden, met het noodlottig gevolg, dat de ladder door het groote spiegelraam terecht kwam.

Het pand heeft sindsdien vele bewoners gehad en staat er nog steeds.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Wanneer we iets verder wandelen komen we de bierhandel van Visser tegen. Per 1 April 1914 werd het "Firma Visser en De Nijs". Officieel was het een *Stoombierbottelarij en Mineraalwaterfabriek*. In de loop van de jaren 20 werd de Nijs eigenaar. Wanneer je hier vandaag de dag langs zou lopen, zou je kunnen zien dat het nog bijna in originele staat is. Het balkonnetje is verdwenen maar de naam van de bewoners is niet gewijzigd.

Schager Courant 17-01-1931.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

We kijken even om en zien, precies achter de man op de voorgrond, het pand van de Nijs, met het balkonnetje. Het volgende stukje haalde de landelijke pers:

10-09-1901 *Uit Schagen wordt geschreven: Alhier is overleden aan vliegende tering de vroeger bij zeker deel des volks wijd bekende Isaac de Vries, bijgenaamd "de vreter". In zijne jonge jaren kon hij ongelooflijke hoeveelheden voedsel tot zich nemen, zóó zelfs, dat hij eens eenigen tijd aan een specialiteitentheater te Amsterdam werd verbonden, ten einde het publiek te vergasten (?) op het gezicht van een onverzadelijken veelvraat. Lang duurde zijn engagement niet, want deze specialiteit was inderdaad "te duur voor den kost". Een rauwe roode kool met een zesponder*

brood, plus een heele worst met 50 pruimen kon de Vries met gemak verorberen, eveneens een heel bos schar met wat zouten haring en een lang wittebrood. Te Haarlem werd hij uit een hotel weggegooid, nadat hij de ontbijttafel had schoon gegeten en weigerde te betalen, omdat hem nog niet wat broodjes werden verstrekt. Op een sociëteit aldaar legde hij dusdanige proeven van bekwaamheid in het eten af, dat de toeschouwers het "beestachtig" vonden.

Vliegende tering is het laatste stadium van Tuberculose waarbij de infectie zich, meestal vanuit de longen, verspreid over het gehele lichaam. Zou deze Isaac de reden zijn geweest waarom de Schagenaren ook wel "Vreters" werden genoemd?

Fotograaf onbekend. Uitgave A. Visser.

Foto W.D. Niestadt.

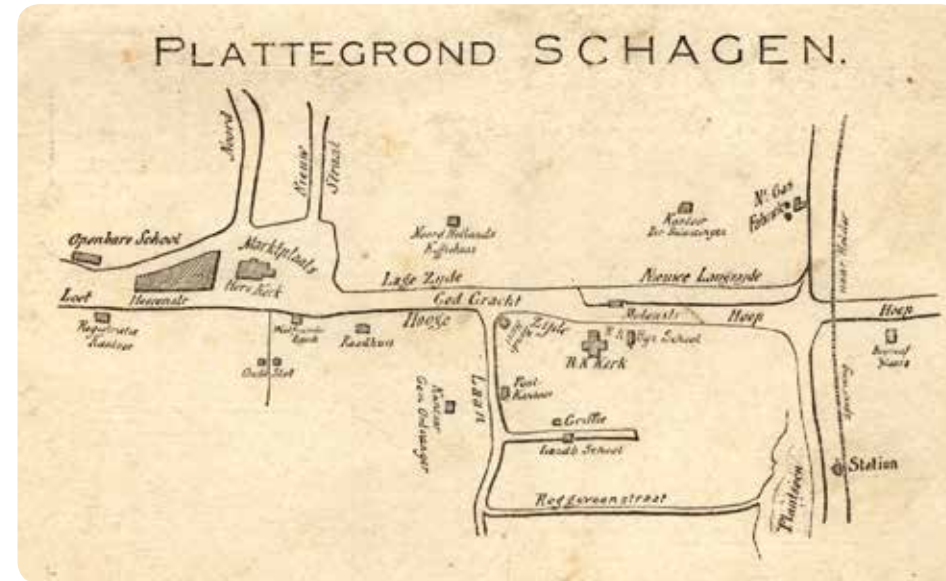
We staan nu met onze rug naar de spoorwegovergang. Tegenover café Spoorzicht stond het "Stations Koffiehuis" van de familie Visser. Zij waren de uitbaters van voor 1880 tot rond 1930/31. Veel later was het bekend onder de naam "de Oude Herberg" van Sam Bleeker. Niet heel lang geleden is het gesloopt. Aan de bomen te zien zou het november kunnen zijn, het volgende verhaaltje gaat over een echte november gebeurtenis:

12-11-1893 *De eigenaardige en echt kinderlijke keuveltjes-avonden schijnen in de laatste twee jaren door een troep kwaadwillige jongens, in avonden van losbandigheid en straatschenderij te ontaarden. De lichtjes der kleinen uitblazen, hen de keuveltjes ontnemen en straatvuurtjes aanleggen is dier bengels lust. Wij zagen reeds Vrijdagavond op de straat in de Hoep een vrij groot vuur ontsteken, dat bij eenigen wind gemakkelijk de oorzaak van eenen ernstigen brand had kunnen worden. Een krachtig optreden tegen dergelijke baldadigheden is alleszins gewenscht.* In november 1906 werd het stuk straat tussen "de Vergulde Valk" en "Visser" omgedoopt van Hoep naar Molenstraat." We gaan verder, naar de Hoep en de Snevert. Voor wie nu al last van zijn voeten heeft en dat te ver vindt kan even opsteken bij café "Spoorzicht". We pikken jullie straks wel weer op.

Hoep

Zo kunnen we mooi even zien waar we gelopen hebben. De kaart moet van net na 1906 zijn want de nieuwe gasfabriek en de Roggeveenstraat staan er al op.

De spoorwegovergang, met in de verte rechts, het station. De spoorbomen werden toen nog door "menskracht" bediend. Er was eens iemand die een geweldige oplossing dacht te hebben voor het tijdig neerlaten van de spoorbomen. Hij stelde voor deze aan de locomotief vast te maken...

Uitgave onbekend.

Foto W.D. Niestad. Uitgave de Tulp.

Foto W.D. Niestad.

Het begin van de Hoep. De huizen rechts zijn tijdens de beschieting van een trein geladen met munitie, in september 1944, zo zwaar beschadigd dat ze moesten worden afgebroken. Iets verder rechts stonden destijds 2 cafés. Een daarvan was van de familie Oudshoorn. In het midden, aan het einde van de huizen rechts, zien we het hek van de begraafplaats.

16-10-1872 De gemeenteraad van Schagen is eindelijk geslaagd in het verkrijgen van een terrein, geschikt tot het aanleggen van een nieuwe begraafplaats: een aan de R. C. kerk aldaar toebehoorende tuingrond, groot

86 aren, gelegen in den Hoep, over de gasfabriek, en tot dat einde aangekocht voor de zeer aanzienlijke som van f 5000.

De gasfabriek waarover in het stukje wordt gesproken heeft daar van 1866 tot 1906 gestaan. Op het moment dat deze foto is gemaakt, net na het jaar 1900, stond deze er dus nog. Waarschijnlijk was die fabriek niet zo groot, want deze gaat geheel schuil achter het grote pand in het midden.

Hier ongeveer, aan de rechterkant, heeft dus een gasfabriek gestaan. Ik ben er nooit een foto van tegengekomen. Wel heb ik het verslag van de ingebruikneming gevonden:

11-10-1866 *De 4e October, ten zes ure des avonds werd het gaslicht ontstoken en voldeed uitmuntend. Een schoon effect bragten de verschillende illuminatiën te weeg; vooral was dit het geval aan de fabriek zelve, die in den loop van den avond door honderde personen werd bezocht, terwijl zich op de Marktplaats eene ontelbare menigte bewoog, om zich in de aldaar, zoo aan het raadhuis, als voor de herberg "de roode Leeuw" aangebrachte gasverlichting te verlustigen. Ten negen ure werd een prachtig vuurwerk afgestoken, onmiddellijk daarna werden al de werklieden die aan den bouw der gasfabriek hadden gearbeid, op onbekrompen wijze onthaald; terwijl inmiddels de zaamgevloeide menigte de herbergen vulde om zich met muziek, dans, etc. etc. te amuseren. Eerst den volgende morgen verlieten de laatste feestvierenden onze gemeente.*

Koordes, de kleermaker, staat voor zijn zaak. In 1923 had je bij hem voor f 37,50 al een *Colbert-costuum*. Op 2 september 1926 werd Koordes failliet verklaard. Niet lang daarna werd zijn winkel openbaar verkocht. Hij ging niet bij de "pakken" neerzitten want in maart 1927 heropende hij zijn kleermakerij aan de Regentenstraat.

Heden ontvangen:
een prachtcollectie STALEN
voor Herfst en Winter,
ruim gesorteerd, tegen scherp
concurrerende prijzen.
Beleefd aanbevelend,
T. KOORDES,
Heerenkleeding naar maat,
HOEP, SCHAGEN.

Schager Courant 10-09-1921.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker / Newo.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel / E&B.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Het zelfde punt eind jaren Dertig. Dat er vroeger ook veel kommer en kwel was blijkt wel:

25-02-1897 Ingezonden. *Medeburgers! Een vriendelijk verzoek. De winter is voorbij en de werkzaamheden kunnen allerwege weder worden hervat. Hiermede is echter alle armoede niet geweken. In de Hoep wonen drie ongelukkige wezens. Idioten, krankzinnigen, zoo ge wilt: "Kinderen Krans". Die worden uitstekend verzorgd door een oud man, echter op zeer bekrompen wijze. Wanneer gij van uwen welvoorzienen middagdisch of uit uwe provisiekamer of uit uwe kleerenkast iets mocht over hebben, dan verzoek ik u beleefd (vergeef mij, dat ik wensch onbekend te blijven), denk aan die stumperds.*

Een mooi winterplaatje aan het einde van de Hoep met links de boerderij van Watertor, later Veldboer. Wanneer we nu nog meer naar links zouden kunnen kijken zouden we een halve boerenstolp met een voorhuis zien. Nu Hoep 79, tot 1903 stond hier een zeer oude boerderij:

25-12-1903 *Ongeveer half zeven uur Zaterdagavond bracht het geroep van "brand" onze gemeente in opschudding. De spuiten rolden daverend langs de straten, de menschen liepen wat ze loopen konden, alles in de richting van de Hoep, waar bleek, dat in het perceel van den heer E. van der Horst brand was. Eerst scheen het van binnen op een zolder te branden, maar na verloop van een half uur stond het perceel in lichte laaie. Toen greep het vuur met groote kracht om zich en was in den tijd van een uur het gansche huis vernield. Door dezen brand verliest Schagen weder een der weinig nog bestaande eigenaardige oude geveltjes uit een vroeger tijdperk. Een gevelsteen vermeldt het jaartal 1746.*

In het boek "Boerenleven in de regio Schagen" van Jaap de Wit is de historie van vele boerderijen tot in detail beschreven.

Foto Jan Louwe.

Snevert

Speciaal voor de bewoners van “Hoep Noord” deze foto, gemaakt vanaf Magnushof. De achterkant van de Hoep is rechts goed te zien evenals het kerkje van Haringhuizen. Links is de Nes. Zo, en nu maar even puzzelen op welk perceeltje jullie huis nu staat..

Foto Jan Louwe, Maart 1975.

Omdat ik jullie hier nog iets wil laten zien lopen we even de Snevert op. We staan nu in het land en kijken in Zuid Oostelijke richting. In het huisje naast de molen heeft de familie Wiegman vele jaren gewoond. Het oude huisje is een aantal jaren geleden gesloopt, een nieuw huisje kwam er voor in de plaats. Fok Schermer was de molenaar. Het volgende voorval liep gelukkig goed af:

29-04-1900 *De vrouw van F. Schermer, watermolenaar, viel verleden Donderdagmorgen bij 't openen der sluisdeuren in de sluis. De heeren A. Kaan en P. van der Molen uit Wieringerwaard, die voorbij reden, bemerkten het onheil. Na eenige moeite mocht het hun gelukken, de drenkeling behouden op het droge te brengen.*

In maart 1924 besloot de polder Schagen de molen op te ruimen en te vervangen door een elektrisch gemaal. Op 26 juli werd het riet van de molen te koop aangeboden voor 2 Gulden per wagen. Het verhaal eindigt niet best:

07-08-1924 *De heer F. Schermer, sedert 32 jaar watermolenaar bij den polder Schagen, aan de Lange Snevert, wiens molen plaats zal maken voor een watergemaal, hielp Zaterdag bij de afbraak van zijn molen. Daarbij had hij het ongeluk een achterwaartschen*

Fotograaf en uitgave onbekend.

misstap te doen en te vallen. Met verpletterden schedel werd hij opgenomen. Het tragische van dezen noodlottigen dood wordt nog verhoogd door het feit, dat F.S. juist op 2 Aug zijn 50sten verjaardag vierde.

Particulier bezit.

We zijn terug op de weg. Op de plaats van de molen werd dus een nieuw gemaal gebouwd, dit vierkante gebouw staat er nog steeds. Het pand met de lichte muren, rechts, was café “Het Schager Wapen”. We zien hier een schilderij van Jan Koning, die het oorspronkelijke, door Willem Bijpost geschilderde werk als voorbeeld had genomen. Bijpost, doodgraver en nachtwacht woonde aan de Hoep, bij de ingang van de begraafplaats. Hij was geen onverdienstelijk schilder, en heeft redelijk veel werk nagelaten. Op verzoek beschilderde hij ook borden, met bijvoorbeeld de boerderij van een boerenfamilie.

09-08-1908 *Onze plaatsgenoot, de heer W Bijpost, is op de tentoonstelling te Zaandam bekroond met een*

schilderstukje, voorstellende den watermolen bewoond door den heer F Schermer op de Lange Snevert.

Een uitspraak van Bijpost zou zijn geweest “je komme wel”, hij was immers ook doodgraver!

03-06-1913 *Van den heer Bijpost, doodgraver en nachtwacht, is een adres ingekomen, waarin hij met omkleeding van redenen verzoekt zijn salaris van doodgraver te brengen van f 125 met vrije woning op f 200 met vrije woning en als nachtwacht van f 100 op f 150.*

Kennelijk kon hij van het schilderen alleen toch niet leven...

Fotograaf en uitgave onbekend.

Dit was cafe "Het Schager Wapen" juist na de bocht richting Barsingerhorn. In de volksmond werd het ook wel "het hutje aan de zee" genoemd. Op het uithangbord kunnen we lezen dat de weduwe J. Brommer toen de uitbater was. Bij een openbare verkoping in 1874 werd het als volgt omschreven: *Eene welbeklante Herberg met Erf, gunstig staande en gelegen aan de Nesbrug, aan de vaart bij de Snevert Molen, aan de Nes, gemeente Schagen.* Het lang geleden gesloopte pand heeft vele bewoners gehad, zelfs Jan Buisman heeft hier ooit gewoond.

Ook over "het hutje" heb ik een aardig verhaaltje gevonden:
29-04-1941 Vleeschelijke Zonden... *De welbekende caféhouder uit het etablissement, gewoonlijk het 'Hutje aan de Zee' genaamd de heer N.J.W. uit Schagen, had op den elfden Januari van dit gezegende jaar een glaasje bier teveel op. Hij vertelde dit zelf, maar de politierechter vond dit geenszins een excuus voor wat hij toen had uitgespookt: een pond of vier malsche baklappen stelen uit de fietsmand van slager Ploeger, toen diens bediende de kostbare last een moment*

alleen had gelaten om bij een klant aan de Hoep wat centjes te "vangen". De officier vroeg zestig gulden of 30 dagen, maar omdat Nico zoo'n brave jongen is, die warempel voor de eerste keer zijn opwachting in de tempel van Themis kwam maken, deed de politierechter er maar liefst veertig gulden af en kwam de vleeschelijke zonde hem op twintig gld. of tien dagen logies te staan. Toch nog een knap duur biefstukje; over de toonbank en met bon was hij er aan het Noord in den slagerswinkel goedkoper afgekomen. Samen met zijn inwonend knecht Cornelis waren ze er door moeder de vrouw op uitgestuurd om vleesch te halen, maar er zijn nu eenmaal in Schagen meer café's dan slagerswinkels. Het vleesch werd zwak, hoewel de (wijn)geest vermoedelijk sterk genoeg was, met de bekende gevolgen. Na de diefstal werd het looien pijpen samen deelen, ieder de helft. De Officier taxeerde het aandeel van Cornelis op vijf en twintig gulden of 15 dagen. De politierechter maakte er vijftien gulden of zes dagen van. Geen beste Maandag voor de Snevert...

De Snevert was destijds de belangrijkste weg om vanuit het oosten Schagen te bereiken. Op deze druk bereden route hebben zich vele incidenten met rytuigen, hondenkarren en wat al niet voorgedaan.
03-06-1916 Waterschouw. *De kerkeraad van de Doopsgezinde Kerk te Barsingerhorn hield Woensdag landschouw. In de terugreis geraakte het gezelschap bij den driesprong op de Snevert te water. Gelukkig kwamen de heeren er met een nat pak van af. Stel je voor dat ze droog waren gebleven!*

Fotograaf onbekend. "De Spiegel" 01-11-1924.

01-11-1924 *Dezer dagen schoot de jager Bos in de gemeente Schagen, een adelaar. Het dier heeft een vlucht van 1.70 M. Dit is zeker een zeldzaam buitenkansje.*

Een zeldzaam buitenkansje noemde men dit.. Gelukkig denken we daar nu anders over. Hieronder kunnen we lezen dat de boerenknechten het rond 1900 zo slecht niet hadden:

19-06-1900 *Boeren-arbeiders zijn haast niet meer te krijgen in "Hollands Noorderkwartier" en zij die bij hun baas blijven, stellen hoe langer hoe hooger eischen. Een knecht van een boer onder Schagen eischte o.a. een gulden per week opslag, een lam gratis in de weide, en het recht om...zo nu en dan met paard en kar van den baas uit rijden te mogen gaan! Toen de boer vroeg of hij dan soms het gerij voor mijnheer de knecht moest inspannen, antwoordde deze zonder dralen: "Asjeblieft, baas!" Op deze voorwaarden zal de knecht het nu nog een poosje met zijn meester probeeren!* Tot zover de Snevert, we gaan terug naar Schagen waar we de stationsweg op zullen lopen.

Stationsweg

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker / Newo.

Na een aardige tippel vanaf het einde van de Snevert zijn we op de Stationsweg beland. Het is midden jaren Dertig. De weg en het trottoir liggen er keurig bij. Dat is niet altijd zo geweest, de weg was gedurende tientallen jaren een modderpoel, en verlichting was er nagenoeg niet:

14-01-1900 Meermalen is er door reizigers, die met de avondtreinen aankomen of vertrekken, en door de bewoners aan den Stationsweg, geklaagd over de slechte verlichting van genoemden weg. Sommige

personen hebben de gevolgen van die schaarsche verlichting al eens ondervonden, doordat ze ergens tegenop liepen. Dezer dagen nog liep de heer v.d. Meulen zoo onzoetjes tegen een boom, dat hij één zijner ribben bezeerde.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Hier staan we voor het station, wat een bomen stonden er toen. Niet alleen de weg en de verlichting zorgden voor klachten:

09-09-1906 Aan den Stationsweg wordt steen en been geklaagd over den toevoer van gas. En geen wonder. De leiding, die aangelegd is voor de lantaarns, moet thans tevens eene geheele rij huizen verlichten. Het gevolg is: halve kousjes met gas en dito vlam. De noodige maatregelen zijn reeds genomen, om langs dien weg eene flinke, wijde buis te leggen.

In de periode 1899-1908 werden veel huizen aan de Stationsweg gebouwd, de gasbuis was daar niet op berekend.

30-07-1908 Sedert het eerste huis op den Stationsweg verrees, in 1899, zijn er in de kom van onze gemeente 100 nieuwe woningen verreesen.

Rechts zien we een stukje van het oude station, links café "de Landbouw". Het is midden jaren dertig, het volgende berichtje is iets ouder:

07-10-1900 Wie Donderdagsmorgens om 7 uur een kijkje aan den Stationsweg gaat nemen, kan van een aardige wedstrijd getuige zijn. Nauwelijks is de trein uit het Zuiden binnengelopen, of de talrijke passagiers spoeden zich naar de markt. Ieder wil de eerste zijn om de kans op een voordeelig koopje, zoodat dadelijk tien, twintig, ja meer menschen het op een loopen zetten. Wat die trein voor onze markt beteekent, namen wij j.l. Donderdag waar, toen wij bij aankomst ruim 250 marktbezoekers telden.

Wat een prachtig gebouw was dat oude station, sfeervol tot en met.

11-09-1915 Een gedenksteen en een jubileum.

't Was op 24 Augustus 1864, dat in Schagen de eerste steen werd gelegd voor ons stationsgebouw, eene gebeurtenis, die niet slechts door Schagens burgerij, maar ook door een buitengewoon aanzienlijke menigte uit de naburige plaatsen werd bijgewoond. En in optocht een stoet van zestien à zeventien rijtuigen, voorop gegaan en gevolgd door eenige burgers te paard en het muziekkorps van den heer Otto te Alkmaar, zich naar het stationsterrein begaf. Na een toespraak van burgemeester De Meer, stelde deze een truffel in handen van Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk, zoon van Boogh (postbeambte alhier), - hiertoe uitverkoren omdat hij dezelfde namen droeg als de Koning. En nu was dan het gewichtigste oogenblik van den dag gekomen. De eerste steen werd gelegd. Het twee-jarig kind, gekleed in zwart fluweel met zilver afgezet, gedroeg zich, geholpen door den burgemeester, zoo moedig en zoo flink, dat het ieders verwachting overtrof. Daarna werd, nadat de noodige toespraken waren gehouden, een ritje in den feesttrein gemaakt en na terugkomst het raadhuis weer opgezocht en verder feest gevierd. Waarom we zoo uitvoerig dit feit in herinnering brengen, wel, om deze reden, dat de herdenkingssteen niet meer in ons stationsgebouw voorkomt. Bij de een of andere gelegenheid is deze steen verdwenen en langen tijd wist men niet waar hij was – totdat toevallig de steen weer werd ontdekt. Verschillende malen is gepoogd dezen gedenksteen weer in het station geplaatst te krijgen, maar steeds is die poging mislukt. Maar thans, zoo hopen we, zal gepoogd worden om dezen steen weer in het station geplaatst te krijgen. En ja, een jubileum, want het zal 15 September a.s. 25 jaar

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

geleden zijn, dat dezelfde Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk Boogh, die op 24 Augustus 1864 de eerste steen voor ons station mocht leggen, werd aangesteld tot conducteur bij de Hollandsche Spoorwegmaatschappij standplaats Helder.

Ook toen was de gedenksteen dus al eens weg. In 2011 bleek de steen in een tuin achter een huis in Uitgeest te liggen. Uiteindelijk is het toch nog goed gekomen. De steen, en ook het fluwelen pakje, zijn nu te bewonderen in de museumboerderij aan de Loet, Vreeburg.

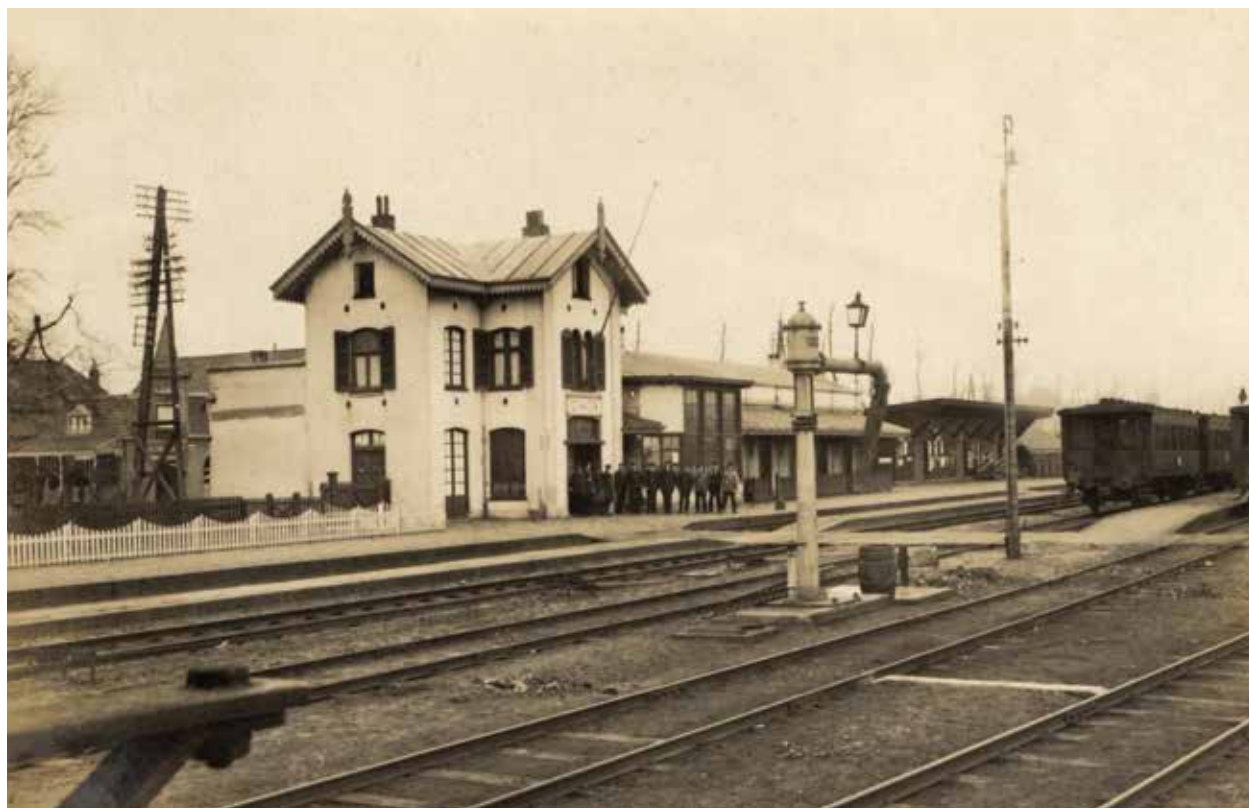

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Een goederentrein staat klaar voor vertrek, een ieder wacht geduldig tot de fotograaf dit plaatje heeft gemaakt. Op 't spoor gebeurde ook wel eens wat: **20-06-1882** Op 9 Juni jl. is ten nadeele der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij tusschen station Schagen en station Amsterdam, uit eene geldkist, geplaatst in bagagewagen van trein 4, vertrokken uit Schagen 's morgens 6.27 uur, ontvreemd: 1 linnen zak, bevattende de storting van het station Schagen, tot een bedrag van f 460, bestaande uit: 1 bankbiljet van f 60, 2 bankbiljetten van f 25, 14 muntbiljetten,

56 rijksdaalders en 70 guldenstukken. De officier van justitie te Alkmaar verzoekt opsporing en bericht.

11-02-1897 Gistermiddag kwam aan het station een trein aan, waarvan een eerste- en tweede klasse-wagon in brand stond. De drie inzittende passagiers moesten over de vlammen heenstappen om den wagen te verlaten. Natuurlijk werd de brand ten spoedigste gebluscht.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Vooruit nog een plaatje van dat mooie station, jaren 20, en ook nog maar een verhaaltje:

14-11-1902 Treinvertraging. De trein, welke gistermiddag 4.36 uit Schagen naar het zuiden vertrok, stond na 10 minuten stil, doordat een stang van den cylinder brak. Om botsingen te voorkomen – er ligt een enkel-spoor – liet de hoofdconducteur terstond op 300 M. voor en achter den trein lantaarns met rood licht plaatsen. Een uit Noord-Scharwoude ontboden locomotief keerde terstond terug, omdat de defecte machine niet in beweging was te krijgen, en arriveerde

tegen half-zeven met eenige ledige derde-klasse wagens, waarin reizigers overstapten.

Tussen 1898 en 1934 vertrokken er vanaf dit station ook stoomtrams naar Wognum, van Ewijcksluis en Warmenhuizen.

30-04-1904 Gederailleerd. Donderdag jl. geraakte nabij Schagen de locomotief van de tram naar Wognum geheel uit de rails en viel op zijde. De machinist was bijtijds van de machine gesprongen. De dienst ondervond veel vertraging.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Tegenover het station staat *Hotel, café-restaurant "De Landbouw"*. Het pand heeft nogal wat gedaante-wisselingen gekend. Hiernaast de situatie in 1912, dan 1927 en als laatste 1935.

19-05-1931 Het hotel "De Landbouw" van den heer W. Mul zal groote veranderingen ondergaan. Het bestaande pand zal omgebouwd worden in een hotel, café-restaurant met woning annex 3 vrije woningen alsmede een garage. Het torenhoekhuis met klok, alsmede balkons, loggia en waranda geven aan het geheel, dat onder leiding van den architect Joseph R. Vlaming wordt uitgevoerd, het aanzien van een flink gebouw dat zal blijken een versiering te zijn voor het steeds drukker wordende stationsplein.

In januari 1932 werd het nieuwe pand geopend.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave D.J.C. Allart.

Voor we de Landbouwstraat in zullen lopen kijken we nog even naar het station.

25-03-1967 *Het aloude stationsgebouw te Schagen is bezig te verdwijnen. Het zal plaats moeten maken voor een nieuw en modern gebouw. Er wordt momenteel volop gewerkt aan het slopen van het oude gebouw. Het eerst vallen de oude woning en het bagagedepot onder de slopershamer.*

Op zondag 26 november 1967 werd het nieuwe station "in stilte" in gebruik genomen. *Zaterdagavond stond restauranthouder Vos voor het laatst achter zijn buffet. De wachtende treinpassagiers moeten in het nieuwe station "op een drogie" zitten.*

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven / Jospe.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Landbouwstraat

Aan het begin van de Landbouwstraat passeren we dit bijzondere pand:

15-04-1913 Schager Bioscoop. *Onze gemeente zal weldra een nieuwe inrichting rijker zijn. Voor rekening van enkele personen zal door den heer J. R. Vlaming alhier een bioscoop worden gebouwd. Het gebouw zal verrijzen in de Landbouwstraat. Aan de eene zijde zal het dubbele huis ingericht worden voor woonhuis, terwijl ook de bovenhelft van het tweede voor woonhuis wordt ingericht. Beneden komt daar dan de bioscoop. Een groote toegangsdeur met geslepen glas voert ons in een ruime hal, met klapdeuren komen we vervolgens in de ruime zaal, die 16 meter lang en 7 meter breed is. 200 Personen, allen in klapstoelen, kunnen er plaats vinden. Onder de hal is een gemetselde kelder waarin de gasmotor van acht paardekrachten en de elektrische dynamo. Alles zal natuurlijk electrisch verlicht worden.*

De opening was op 21 juni 1913, juist voor de kermis. De krant schreef: *Een vriendelijk zaaltje, goede pianomuziek en wat het voornaamste is, mooie beelden.* In september 1916 werd "de Schager Bioscoop" overgenomen door "Royal Bioscoop" te Haarlem. Nadat in Augustus 1922 het nieuwe "theater Royal" aan de Gedempte Gracht werd geopend werd dit pand te koop gezet. Begin 1923 werd het gekocht door de *vereeniging voor Inwendige Zending* die er een evangelisatiegebouw van maakte. Nu is het Bethel kerkgenootschap hier gevestigd.

Fotograaf R.J. Brügemann.

Op 18 mei 1917 stuurt Vlaming deze briefkaart naar Jean Desmet, leuk om te lezen. Jean Desmet was een belangrijke, en vooral toonaangevende filmdistributeur in de jaren na 1910. Bijna alles wat met zijn bedrijf te maken had bewaarde hij zorgvuldig, uiteraard zijn boekhouding en films, maar ook affiches, reclamemateriaal etc. Dit bijzonder waardevolle archief werd in 2011 door UNESCO opgenomen in haar Memory of the World Register. Het Filmmuseum, nu EYE Film Instituut Nederland beheert de collectie sinds 1957.

Schager Courant 19-05-1917.

Het is rond 1920, tegenover de bioscoop, op de foto helemaal rechts, is nu de ingang van de Cornelis Bokstraat. Iets verder, tussen de woonhuizen, staat een pand met een zonnenscherm. Het is de slagerij van de Ruijter.

24-03-1914 Hiermede bericht ondergeteekende, dat hij Dinsdag 31 Maart, in de Landbouwstraat, t.o. de bioscoop, zal openen eene Rund- en Varkensslagerij, annex fijne vleeschwaren, geheel naar de eischen des tijds ingericht. Hopende door het leveren van 1e kwaliteit waren, en door prompte en nette bediening zich veler gunst waardig te mogen maken. Minzaam aanbevelend, J. de Ruijter.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Op dit plaatje van 1914 zien we naast de slagerij ook iets van een winkel. Het was een *Café Billard, Lunchroom met flinke bergplaats voor rijwielen* van Mej. Messelaar-Keijsper. In mei 1918 heeft ze het pand verkocht voor 7.890 Gulden. Waarschijnlijk is het toen omgebouwd tot woonhuis.

We kijken naar hetzelfde rijtje, maar dan iets verder de Landbouwstraat in. Bij het aanleggen van de straat in 1904 was niet iedereen daar blij mee:

13-03-1904 Neringdoenden in de Hoep, Molenstraat, Nieuwe Laagzijde en Hoog- en Laagzijde tot aan de Laan, zijn met het plan, om van het station tot het kantongerecht een weg aan te leggen, lang niet ingenomen. Zij vreezen, dat daardoor hunne zaken belangrijk schade zullen lijden, daar het verkeer naar het station grootendeels langs dien weg zal plaats hebben. In een adres aan de vereeniging Algemeen Belang, dat druk geteekend wordt, zetten zij hunne meeningen uiteen, terwijl ze tevens de Vereeniging in ernstige overweging geven, niet verder op genoemd plan in te gaan. Volgens dat adres zouden niet minder dan 46 neringen in een dooden hoek komen te staan!

Noordhollandsch Landbouwcrediet staat er op de gevel van het 2e huis van links. Voor alle bankzaken kon je hier vanaf september 1913 terecht. Eerst bij Willem Vader, die het pand door J.R. Vlaming had laten bouwen. De heer P. Lap was in oktober 1929 zijn opvolger nadat Vader, op zijn verzoek, eervol ontslag had gekregen. Toen de heer Lap in maart 1938 overleed werd het kantoor verplaatst naar het woonhuis van de nieuwe directeur, de heer Roggeveen aan het Heerenbosch.

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Op 31 December 1913 stuurt Vader deze ansicht naar zijn zwager in Epe. Hij schrijft: *Waarde Zwager, Zus, Neef en Nicht! Allemaal onze hartelijke wenschen voor 1914. Omstaand kiekje is mijn nieuwe kantoor in de Landbouwstraat.*

In een gemeenteraadsvergadering van 19 Maart 1913 kwam het pand even ter sprake:

13-02-1913 *Door het bouwen van een kantoor voor den heer W. Vader, dat als hoekhuis op de Landbouwstraat en een zijstraat zal komen, komt een driehoekje vrij, omdat bewust huis haaks op de Landbouwstraat komt te staan, juist met zijn achterhoek de grenslijn der zijstraat rakend. Burgemeester en Wethouders wenschen nu te weten wat de Raad wilde, nl. dit driehoekje bij de zijstraat getrokken, zoodat de muur van het huis grenslijn wordt, of het driehoekje bij het huis laten. De Raad besloot tot het laatste.*

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Fotograaf onbekend. Uitgave Rembrandt.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker.

Magnusstraat

We gaan nu eerst even rechtsaf om door de Magnusstraat verder te lopen. Het kiezen van een naam voor deze mooie nieuwe straat had nog wel wat voeten in de aarde:

16-06-1920 Raad van Schagen. *B. en W. stellen voor de straat loopende vanaf de Landbouwstraat naar de Molenstraat den naam te geven van Magnusstraat. Dit omdat deze naam herinnert aan oude dingen van Schagen. De heer Helder heeft bezwaar tegen den naam, omdat de straat een verlengde is van de Landbouwdwarsstraat, en er geen motief is dit kleine stukje een nieuwe naam te geven. We krijgen een groot Schagen en wanneer Schagen nu wordt als Chicago, dan zullen we hier veel te veel straten krijgen. In Chicago zijn ze van uren lang en om nu telkens een stukje straat een andere naam te geven noemt spreker kleinsteadsch. De heer Helder vindt het beter de naam Magnusstraat te bewaren voor een mooiere straat. Dit keer kreeg hij geen gelijk.*

Zojuist zijn we de Johanna van Hodenpijlstraat gepasseerd en kijken even om.

10-03-1971 *Na diepgaand onderzoek is het bestuur van de woningbouwvereniging Schagen tot de conclusie gekomen dat opknappen van een zestigtal oude woningen financieel zulke grote gevolgen zou hebben, dat dit niet mogelijk is. De enige oplossing ziet men dan ook in slopen. Dit betreft in het totaal 61 woningen, gelegen aan de Johanna van Hodenpijlstraat, de Magnusstraat, Roosstraat en Willem van Beierenstraat. Tot sloop is het nooit gekomen, de huizen staan er nog steeds, gerenoveerd en wel.*

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Juist voor de Roosstraat zien we achter ons het stukje dat we zojuist hebben gelopen. In de Magnusstraat woonden veel gezinnen waarvan de man lijnwerker, stoker, conducteur of machinist was op stoomtram op de lijn Schagen - van Ewijksluis. Toen deze lijn op 31 december 1934 werd opgeheven raakten veel van deze mannen hun goede baan kwijt.

Roosstraat

Fotograaf en uitgave onbekend.

Vanaf het meest westelijke deel van de Roosstraat zien we in het midden de achterzijde van de huizen aan de Stationsweg. Links is de Willem van Beierenstraat. In de eerder genoemde raadsvergadering van Juni 1920 werd door B en W voorgesteld de straat loopende evenwijdig aan de Molenstraat den naam te geven van Rozenstraat. De heer Trapman wil een kleine rectificatie, het zou niet moeten zijn Rozenstraat, maar Roosstraat. De heer Koster zegt, dat het complex op de Rozenweide staat, maar de heer Trapman deelt mede dat er juist niets ligt op de Rozenweide. De Rozenweide is achter het kerkhof en het postkantoor.

Zonder stemming wordt het voorstel aangenomen, met dien verstande dat de Rozenstraat zal heeten Roosstraat.

Je zult het niet geloven, maar ook in de Roosstraat heeft ooit een bioscoop gestaan. Het is het lichte pand aan het einde van de straat links.

09-08-1924 Een nieuwe Bioscoop. Voor rekening van den heer W. Smulders is een stuk bouwterrein gekocht tusschen den Stationsweg en de Roosstraat. Op dit terrein wordt een nieuwe bioscoop gebouwd. Het front van dit bioscoopgebouw komt aan de Roosstraat.

Smulders durfde wel, hij moest immers concurreren met theater Royal op de Gracht.

11-12-1926 Faillissement. De nalatenschap van wijlen den heer W. Smulders te Helder, is failliet verklaard. Hierbij is de Schager Bioscoop in de Roosstraat inbegrepen.

Op 19 Mei 1927 werd het bioscooptheater openbaar verkocht. De kopers waren L. Zwaag en Joh. De Nijs voor f 6.535,- Een klein jaar later ging het wederom in andere handen over:

10-03-1928 Verkocht. Het oude bioscope-gebouw in de Roosstraat is uit de hand verkocht aan den heer Kaptein, kaashandelaar, alhier.

Een kaashandelaar maakt er natuurlijk een kaaspakhuis van. Bij de eerder genoemde beschieting van de munitie trein in september 1944 raakte dit pakhuis in brand, en werd geheel verwoest.

Ik vertelde zojuist dat de plannen die er in 1971 waren om woningen te slopen nooit waren uitgevoerd. Dat is niet helemaal waar, het meest westelijke deel van de Roosstraat is in juli 1976 daadwerkelijk gesloopt.

Foto Jan Louwe.

Juist op de hoek van de Roosstraat en de Cornelis Bokstraat staat dit gebouw.

23-11-1937 *Het comité tot het stichten van een gereformeerde kerk alhier is tot overeenstemming gekomen met het bestuur der woningbouwvereniging Schagen tot aankoop van een stukje grond aan het eind van de Bokstraat. Het is de bedoeling, daarop een kerkgebouw van bescheiden afmetingen te stichten.*

In mei 1938 werd de bouwvergunning afgegeven en verscheen onderstaand stukje in de krant: *Voor eenigen tijd ging alhier het gerucht, dat onder de te bouwen kerk der Gereformeerde gemeente een schuilkelder voor luchtaanvallen moest worden aangebracht. Naar wij thans vernemen is van Regeeringszijde medegedeeld, dat onder het desbetreffende perceel geen kelder hoeft te worden aangebracht.*

Op woensdag 16 november 1938 werd de nieuwe kerk in gebruik genomen.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Cornelis Bokstraat

Door het verhaal over de kerk hebben we niet eens gemerkt dat we de Cornelis Bokstraat in zijn ingelopen. Rechts is de Johanna van Hodenpijlstraat, een van Schagens kortste straten. Maar ook korte straten haalden het nieuws:

12-01-1939 *Best afgelopen.* *Gistermorgen had op de hoek Johanna v. Hodenpijlstraat, Magnusstraat een botsing plaats, tusschen een Habobus, bestuurd door den heer Sneeboer, en de melkbakfiets van den heer Slikker, waardoor de bakfiets eenige materieele schade opliep.*

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Zo rond 1920 waren er niet veel mensen die wisten wie Cornelis Bok was. Tegenwoordig is dat anders, mede door de wandel- en fietsroute in en om Schagen met zijn naam. Bok is waarschijnlijk bekender door zijn tekeningen en aquarellen, dan door zijn boeken.

14-10-1922 *Cornelis Bok*-straat? Wie is nu Cornelis Bok, was een vraag, die naar aanleiding van het kiezen van bovengenoemde naam voor de nieuwe straat tot ons werd gedaan. Deze Cornelis Bok is geboren te Enkhuizen als zoon van Erik Bok en Elsje Schram en hij overleed te Schagen, 27 Mei 1836, oud 60 jaar als weduwnaar van Ida Kwantes. Van hem zijn 7 romans verschenen, w.o. ook het boek *Witte Paal of Jenne*. Men verzocht ons, dit in de Schager af te drukken om meer algemeen bekendheid te geven aan de pennevruchten van dezen Cornelis Bok.

We zijn weer op de Landbouwstraat en kijken nog even om naar de Cornelis Bokstraat. Hier gaan we rechtsaf om onze weg via het Plantsoen te vervolgen.

Fotograaf onbekend. Uitgave Newo.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker.

Plantsoen

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven.

06-10-1901 *Waar al lang sprake van is geweest, heeft nu alle kans van slagen, nl. de aanleg van een klein plantsoen op den Stationsweg. Het breede gedeelte vlak voor het stationsplein zal daarvoor worden aangelegd. Het bedrag voor deze beplanting noodig, is er bijna, en eenige boomen zijn reeds geschonken.* Op het plaatje, van net voor de oorlog, zien we dat de bomen in een kleine veertig jaar aardig groot zijn geworden. Vele jaren geleden zijn ze gekapt.

Dat je aan het Plantsoen oud kon worden bewijst onderstaand stukje:

03-03-1925 *Den 26en Maart heeft onze gemeente een 100-jarige in haar midden. Als 't lot ons gunstig is zal mevr. de wed. K. in het Plantsoen alhier dien leeftijd bereiken. Jammer dat de oude vrouw behept is met zooveel gebreken van den ouden dag.*

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker.

Wie denkt dat we het Plantsoen voorbij kunnen lopen zonder de naam Gorter tegen te komen heeft het mis.

07-06-1922 *Heeren Landbouwers*, die hunne boekhouding op doelmatige wijze gevoerd wenschen te zien, wenden zich met vertrouwen tot W F Gorter, Plantsoen – Schagen.

Gorter was ook beëdigd makelaar. Vooruitstrevend als hij was ook telefonisch bereikbaar, en wel onder nummer 13. Eind 1935 richt hij zich met een verleidelijke advertentie tot de winkeliers. In 1948 gaat hij samenwerken met zijn zoon F.T.H.W. Gorter. Midden jaren 50 neemt deze, na het overlijden van zijn vader, de zaak aan het Plantsoen, nu nummer 7, over. Tot begin jaren 80 zal het kantoor bestaan. Er is nog steeds een accountantskantoor met de naam Gorter in Schagen te vinden, onder de naam Gorter

en Partners, kortweg G&P. Met onder andere Frank en Ronald Gorter als partners, inderdaad, zonen van F.T.H.W., drie generaties dus.

Schager Courant 28-12-1935.

Spoorlaan

Op de Spoorlaan aangekomen lijkt het alsof we in een bosrijke omgeving terecht zijn gekomen. Deze straat had tot september 1922 een andere naam, namelijk Nieuweweg.

18-11-1924 *Zoals bekend, bestond er groote vrees dat door de uitbreiding van ons stationsemlacement onze Spoorlaan aan de spoorzijde haar boomen zou moeten missen. Door het actieve optreden van onzen burgemeester is van spoorwegautoriteiten de toezegging ontvangen dat de boomen kunnen blijven staan.*

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven.

Uiteindelijk heeft de inzet van de burgemeester niet het gewenste resultaat gehad, later zijn de bomen toch verdwenen.

Op 9 april 1883 haalde het volgende stukje de landelijke pers; *Te Schagen werd heden een zonderling man begraven, namelijk Ks. Plevier, die vroeger smid was geweest, en later boer geworden. Tien jaren geleden maakte hij zelf zijne doodskist, zette die op eene bijzondere plaats in zijne woning, en deed sedert dien tijd elken middag zijn middagslaapje in die "laatste woning", daarbij den wensch uitsprekende, dat hij daarin wilde begraven worden. Zijne familie heeft aan dien wensch gehoor gegeven en den 85jarigen grijsaard naar zijne begeerte doen begraven.* Klaas Plevier was smid in Haringhuizen, daar waar later Lodder zat. Naast smid was hij ook onbezoldigd veldwachter. De kist was van eikenhout en had een bodem van iepenhout. Dat niet alles wat in de krant staat op waarheid berust blijkt iets later:
15-04-1883 *Omtrent het sprookje van den overledene heer Plevier, verzocht men ons mede te deelen, dat, als zou hij voor eenige jaren zijn eigen doodskist hebben gemaakt en daarin dagelijks zijn middagslaapje hebben genomen, geheel en al verzinzel is. Louter onwaarheid en uit den lucht gegrepen. Wel is waar had de man bij zijn leven zijn doodskist laten maken door den heer J. Muller, timmerman te Barsingerhorn.*

Witte paal

We lopen even door naar de Witte Paal om de gebouwen van het PEN te bewonderen.

01-05-1919 Door het Prov. Electrisch Bedrijf, zal op een terrein aan de Witte Paal alhier spoedig worden overgegaan tot den bouw van een schakel-station, een lijnwachterswoning, een opzichterswoning, een ingenieurswoning, een werkplaats en een magazijn.

Fotograaf en uitgave onbekend.

In mei 1921 is het P.E.N. geheel gevestigd op de Witte Paal, terwijl ze telefonisch bereikbaar zijn onder nummer 56. Op zogenaamde landbouwfeesten had het PEN een stand met een metershoge reclame die overdag niet opviel maar 's avonds des te meer.

13-11-1926 De houten hulpgebouwtjes, die steeds nog aan de Witte Paal staan en waarin thans nog de beide Provinciale bedrijven, de electriciteit en waterleiding zijn gevestigd, zullen nu eerstdaags toch eens verbetering krijgen. Er zal komen een 10.000 volt schakelstation met werkplaats. Het geheel zal een flink ondernomen en soliede gebouw worden, dat werkelijk een sieraad zal zijn voor de entree van onze gemeente. Begin september 1932 is het dan eindelijk met de houten gebouwtjes gedaan, in een zogenaamde "afbraakveiling" worden aangeboden: een partij vloeren en schotplanken, schotten, kraalschroten, deuren, ramen, straatsteenen, alsmede loopbrug, eenige schuurtjes, brandhout, enz. enz.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Schager Courant 29-07-1919.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Zuiderweg

De Witte Paal hebben we achter ons gelaten en staan nu op de Zuiderweg, voor een apart gebouw. Het is de Rijks Landbouwwinterschool. In een vergadering van de vereniging van oud leerlingen in december 1937 kwam dringend de wenschelijkheid naar voren de school in een nieuw gebouw onder te brengen. De oude school in de Landbouwstraat was te klein geworden. De eerste paal ging de grond in op 27 februari 1939, de officiële opening vond plaats op 29 januari 1940. In een verslag daarover lees ik: *Het is een school geworden waar ook het kunstgevoel der leerlingen wordt aangekweekt. Immers, de bekende kunstverzamelaar de heer Boendermaker uit*

Schager Courant 06-08-1938.

Bergen heeft voor stoffeering van lokalen en gangen schilderijen in bruikleen gegeven van de besten der Berger kunstenaars: Leo Gestel, Colnot, v. Blaaderen, Filarski, Keller, Kees Boendermaker, Jelle Troelstra, Piet van Wijngaardt, Germen de Jong en Mathieu Wiegman.

Piet Boendermaker was zoon van een vermogende handelaar in onroerend goed. Bovenal was hij een enorme kunstliefhebber, en aanjager van de Bergense school. Hij kocht veel werken van de "Bergense" schilders zodat die niet zonder werk zaten. Door diverse financiële tegenslagen is de collectie uiteindelijk geheel uiteen gevallen. Nu zijn werken van de Bergense School zeer gezocht, en dus waardevol.

Lang hebben de schilderijen van Boendermaker niet in de school gehangen. Op 1 oktober 1941 werd de school door de Duitsers gevorderd. Een Duitse soldaat heeft op bijgaande foto geschreven wie waar huisde. Het huis links naast de school werd dus bewoond door de onderofficieren.

Fotograaf onbekend. Uitgave Sleding.

Regentenstraat

Weer een stukje verder aan het begin van de Dorpen hebben we een mooi kijkje over het water. Ongeveer tussen de huizen rechts is nu de Regentenstraat. Zo uit onderstaand stukje blijkt veranderde ook rond Schagen het landschap:

25-04-1906 *De tulpenbouw, die voorheen de velden om en bij Haarlem illustreerde, breidt zich van lieverlede meer noordwaarts uit. Thans zijn ook in de gemeente Schagen de eerste tulpenvelden aangelegd; meerdere zullen weldra in cultuur worden gebracht.*

Fotograaf R.J. Brügemann.

Het is 1909 en het is gezellig druk in de Regentenstraat. Nog maar een paar jaar eerder was dit nog weiland. In de loop van 1907 en 1908 wordt er gebouwd, en nog eens gebouwd. Op 1 november 1908 worden verschillende woonhuizen te huur aangeboden. Hoe de nieuwe straat ontstaan is lezen we hieronder:

15-04-1906 *Onze gemeente zal spoedig eene nieuwe straat rijker zijn. Door heeren Regenten van het Weeshuis is aan het einde van de Laan, aan de Dorpen, rechtstreeks naar den Nieuwenweg, een straat afgepaald. Het plan is aan weerszijden bouwterrein te koop te stellen en daartusschen een straat van 10 M. Het eerste huis, een dubbel perceel, zal op den hoek van den Nieuwen weg het eerste gebouw zijn, dat aan deze nieuwe straat verrijst.*

Het weeshuis (aan de Laan) werd financieel bestuurd door regenten. Het geld nodig voor de verzorging van de weeskinderen kwam uit de opbrengst van de bezittingen, zoals onder andere landerijen. Zo, nu mag duidelijk zijn waar de naam van de straat vandaan komt.

Foto W.D. Niestadt.

TE HUUR
in de Regentenstraat te SCHAGEN:
WOONHUIZEN,
à f 275 per week
Te bevragen bij Th. PAAUW,
Schagen

Schager Courant 01-11-1908.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Rond 1925 is de straat nagenoeg volgebouwd, goed twintig jaar eerder stond het er nog anders voor:

12-08-1906 *De Regentenstraat begint werkelijk reeds iets van een weg te krijgen. Heden kwamen de eerste pramen met zand van Hargen aan. De aannemer heeft een motorboot in zijn dienst genomen, om den aanvoer te bespoedigen; tijd is geld. In den loop der volgende week zal de weg met 10 tot 15 duim zand opgehoogd zijn.*

14-02-1907 *Voor rekening van de Bierbrouwerij "De gekroonde Valk" zal op den hoek Regentenstraat-Laan een bierhuis met bottelarij worden gebouwd, dat bewoond zal worden door den heer A. Molenaar.*

Deze foto, genomen vanaf de Spoorlaan is van ongeveer 1914. Getuige het volgende berichtje van 27 april 1910 is de Regentenstraat een echte straat geworden:

Een Ontvluchte Dief. *Gisterenavond ontvreemdde een zwervend persoon (een liedjeszanger) een paar pantoffels, die voor de huisdeur van den heer J. Z. in de Regentenstraat stonden. De diefstal werd opgemerkt en de dader vervolgd. De vlucht ging in de richting van St. Maarten. Door de duisternis wist hij in de polder Burghorn te ontkomen.*

Fotograaf en uitgave onbekend.

Hetzelfde punt midden jaren dertig, het wordt een-
tonig, ook hier zijn alle bomen verdwenen.
Ook in deze straat gebeurde genoeg, zoals het
kleine jongetje dat op een stukje dakbedekking ging
kauwen en op at. Hij had dat gevonden bij een huis in
aanbouw. *Vergiftiging openbaarde zich in erge mate,
en tot Zondagmorgen zweefde de knaap tussen
leven en dood. Nu is het gevaar geweken. Scheikundig
onderzoek wees uit, dat de gebruikte mystiek 3 pct.
Arsenicum bevatte.*

Nog een bizar voorval: *De kleine Herman B., had in de
Regentenstraat het ongeluk onder het orgel van den
heer Stipkes te geraken. Een wiel ging over zijn voet,
die nogal bezeerd werd. Door omstanders opgenomen,
werd hij thuis gebracht.*

We zullen nu teruglopen naar de Dorpen.

Dorpen

Foto W.D. Niestadt.

08-11-1900 *Door den bewoner der bekende boerderij
op De Dorpen werden Zondag 2 levende uilen
gevangen. De dieren zijn van een geel-witte kleur en
worden nu in een sterke kooi bewaard. Met recht mag
men voortaan deze door hoge boomen omgeven
huismanswoning het "Schager uilenhuis" heeten.*

Voor een echte Harley Davidson moest je bij Cornelis Wit zijn.

Schager Courant 11-11-1920.

Ook toevallig, hadden we het juist over een orgel, komen we er een tegen, zou die van Stipkes zijn? Paarden met karren en hondenkarren kwam je vroeger regelmatig tegen, hoewel een hondenkar met vier honden wel een uitzondering was.

12-08-1896 *Dezer dagen reed onder de gemeente Schagen een kar, bespannen met een paard. Vlak daarachter volgde een kar, bespannen met vier honden. De geleider van dit laatste voertuig, zekere Jacob Mosk (wiens naam er wel bij vermeld mag worden), had in het eerstgenoemde rijtuig plaatsgenomen en hield de leidsels van de hondenkar in de handen, zoodat de dieren, tegen wil en dank, achter het rijtuig aan moesten meeloopen. Reeds spoedig gaf een der honden, een jong en tener beest, het op, viel amechtig neder en liet zich zoo door zijn meedoogloozen meester voortsleuren, nu en dan jankend van pijn. De dader, tegen wien proces-verbaal is opgemaakt, zal, naar ik hoop en vertrouw, een welverdiende straf niet ontgaan.*

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Fotograaf onbekend. Uitgave D.J.C. Allart.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Dit was het woonhuis van Speets, de tuinman. Hij was het die het plantsoen aan de Nieuwe Laagzijde aangelegd heeft nadat deze was gedempt.

Schager Courant 29-03-1894.

“Café de Nachtegaal” op de hoek van De Dorpen en de Roggeveenstraat. Klaas Snaas was eigenaar, hij staat precies voor de open deur. Rechts van hem staat Arie Melker en direct naast hem zit postbode Struijf, zou hij zijn ket al hebben verkocht? In het verslag van een raadsvergadering van 5 juli 1904 lees ik: *Men vestigt de aandacht op den weg, die gedeeltelijk reeds bestaat bij het café De Nachtegaalen, die gedeeltelijk toebehoort aan de Gebrs. Roggeveen. Bij die heeren heeft reeds langen tijd het plan bestaan, om langs den weg een verbinding te krijgen met den Spoorweg, maar altijd was de Spoorsloot een onoverkomelijk bezwaar. Men is steeds van plan geweest deze straat door te trekken naar het Plantsoen. Op de plattegrond, te zien voor we de Hoep inlopen, is dit zelfs al ingetekend. Het is er nooit van gekomen. De straat kreeg zijn huidige naam van Roggeveenstraat in de loop van 1906, de gebroeders Roggeveen waren immers voor een groot deel eigenaar, vandaar waarschijnlijk die naam. Voor die tijd ging de straat door het leven als “de Vroolijke Buurt”.*

Landbouwdwarsstraat

Aan het eind van de Roggeveenstraat slaan we linksaf en lopen de Landbouwdwarsstraat in.

In maart 1943 tijdens de Tweede Wereldoorlog, kreeg de straat een nieuwe naam namelijk "Gerardus Mooijmanstraat". Deze "Nederlander" was *de jongste Ridderkruisdrager der Duitse weermacht*. Hij kreeg deze onderscheiding omdat hij op 16 februari 1943 in Noord-West Rusland met een pantser afweerkanon 13 Russische pantserwagens had vernietigd. Nou hulde.. Nog voor de oorlog officieel was afgelopen werd de straat door één van de bewoners weer omgedoopt in Landbouwdwarsstraat. Later kreeg de straat zijn huidige naam, Buiskoolstraat.

Mr. Dr. J. A. E. Buiskool was advocaat procureur, hij had zijn kantoor aan de Markt. Hij was de eerste naoorlogse Schager burgemeester.

Op de Landbouwstraat aangekomen kijken we even om, en zien links de U.L.O. school. Al in 1914 waren er plannen voor het bouwen van een school in de Landbouwdwarsstraat. De Landbouwstraat bewoners kwamen hiertegen in opstand. Ze motiveerden hun bezwaar onder andere met het volgende, de schoolkinderen zouden het verkeer belemmeren door hoepelen, knikkeren, voetballen etc. Ook waren ze bang dat het park bij het station door de kinderen als speelplaats zou worden gebruikt, en dat de bouwterreinen in de omgeving belangrijk in waarde zouden dalen. Het duurde tot 1921 voor er daadwerkelijk een school werd gebouwd. Nu vinden we er een appartementencomplex.

Fotograaf onbekend. Uitgave Wegep, Schagen.

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Landbouwstraat

Fotograaf en uitgave onbekend.

Katholiek nieuwsblad voor N-H. 25-11-1913.

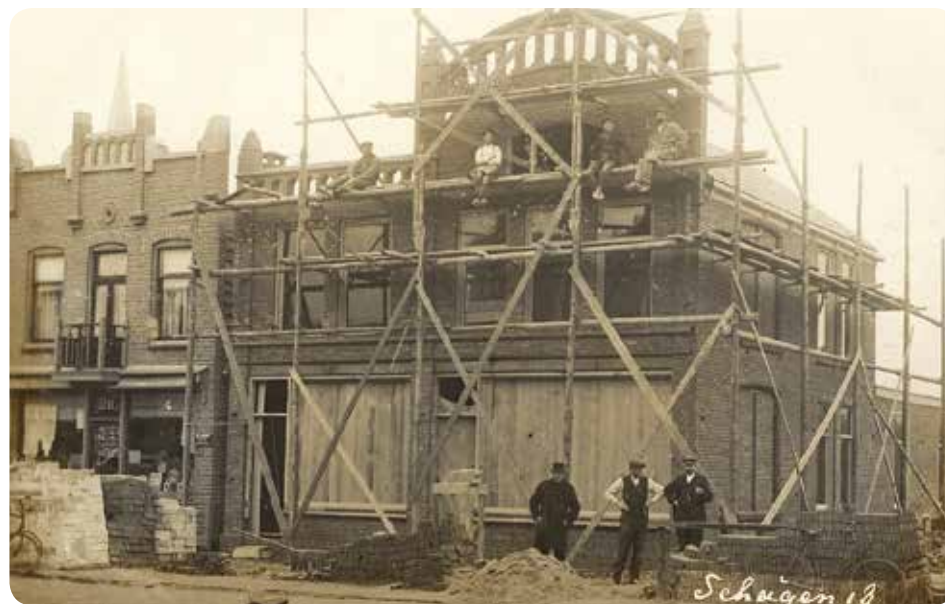
Het is een zonnige dag, de eerste winkel die we tegenkomen is die van Arie van Twuijver. In mei 1912 verhuisde hij van het Noord naar hier. Arie verkocht sigaren en vooral loten, op donderdagmorgen was hij te vinden op de markt. Hij was zeer populair, vooral als afslager op boelhuizen. (veilingmeester op openbare verkopen) Uit de advertentie blijkt dat je voor een Rooms Katholieke sigarenaansteker bij hem terecht kon.

Foto's P. Jonker, Egmond aan Zee.

In de loop van 1913 krijgt Arie nieuwe burens, namelijk de stoomdrukkerij "de Westfriesche kerkbode".

20-05-1913 Voor rekening van den heer J.A. van Ketel zal aan de Landbouwstraat, naast het perceel van den heer A. van Twuijver, een winkelhuis met drukkerij worden gebouwd.

Fotograaf en uitgave onbekend.

De bouw verliep voorspoedig, in juli 1914 werd deze foto gemaakt. Toch zou van Ketel hier niet heel lang blijven. Meindert Hoep opende hier zijn groentewinkel op 11 april 1925. In Oktober 1932 deed hij de winkel over aan de heer Voerman, die hem in mei 1936 overdeed aan J. Dubbeld. Begin 1940 kwam Kouwenberg er in. Allemaal waren ze groenteboeren. **09-02-1928 Winkel-Roovers.** In onze gemeente heeft zich een staaltje van winkelroof afgespeeld, dat niet alleen zeldzaam brutaal is, maar bovendien nog zo ergerlijk, doordat het feit bedreven werd door twee groote jonge kerels, louter en alleen gedreven door snoeplust. Herhaaldelijk vervoegde zich 's avonds een van het tweetal of beiden tegelijk, in den comestibleswinkel van den heer M. Hoep in de Landbouwstraat, en als dan een der huisgenooten verscheen, werd er een kleinigheid gekocht.

De herhaalde bezoeken wekte ten slotte den argwaan van H. en zijn vrouw op, zij meenden op te merken, dat er gestolen werd van de op de toonbank geëtaaleerde chocolade en ander begeerlijks, hetgeen dan moest plaatshebben vóórdat de winkelier achter den toonbank kon verschijnen. Den heer H. besloot des avonds in hinderlaag te gaan liggen om zoo mogelijk de(n) dader(s) op heeterdaad te betrappen. Eenige avonden werden zóó wachtende doorgebracht, tot Maandagavond een van het tweetal weer in de winkel verscheen. H. had zich verdekt opgesteld en zag, hoe de bezoeker een paar grepen deed in de chocoladekistjes en zijne zakken vulde. Onderwijl kwam de vrouw des huizes den klant helpen, die een paar sinaasappels kocht en betaalde. Onderwijl had juffrouw H. handig de winkeldeur op slot gedraaid, H. kwam nu tevoorschijn en de dief was geknipt.

Voor de winkel van Hoep staat een automobiel met het kenteken G 53179. In het archief ontdekken we dat deze sinds 12 juli 1927 op naam stond van Meindert Hoep, Landbouwstraat D 81, Schagen.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Zojuist, aan de Zuiderweg hebben we de nieuwe landbouwschool gezien. Hier, in het midden links, stond de oude. In het grote hoge gebouw rechts was toen het kantongerecht gevestigd. Later was dit onder andere het belastingkantoor.

17-01-1934 *Gistermorgen stond voor het voormalige Kantongerechtgebouw in de Landbouwstraat een grote vrachtauto. Rappe handen vulden dezen met lijvige dossiers, velen met stof bedekt, de papieren vergeeld. De in een lange reeks van jaren opgemaakte gerechtelijke stukken van het Schager Kantongerecht werden naar Alkmaar gebracht om voortaan daar in een afgelegen hoekje te worden bewaard. 't Kantongerecht exit...*

Fotograaf onbekend. Uitgave van Ketel.

Voor we linksaf de Dorpen op lopen kijken we nog even om. Het volgende stukje brengt ons nuttige informatie, zeg maar een vroege voorloper van de routeplanner.

11-10-1908 *Iemand, die het precies weten wou hoeveel korter de weg van hotel Langenegger langs de Laan en Landbouwstraat naar het station is dan langs Molenstraat en Stationsweg, heeft beide wegen afgetreden en kwam tot de slotsom, dat de eerste weg 665 pas, de tweede 865 pas lang is, een verschil dus van net 200 mannentreden.*

Fotograaf en uitgave onbekend.

Dorpen

Wat een rust op de hoek van de Landbouwstraat en de Dorpen. Er staat een lantaarnpaal bijna tegen het huis van schipper Hoogland, helemaal rechts. Toch was dit in die tijd een gevaarlijk punt:

16-09-1913 *Een onzer fietsende raadsleden - nog p s fietser- is hedenmorgen aan een groot gevaar ontsnapt. Rijdende uit de Landbouwstraat, kwam vanaf de Laan een rijtuig met paard, hetwelk onze fietser trachtte voorbij te rijden. De bij beginnende fietsers*

bekende aantrekkingskracht voor voorbijgaande voorwerpen, speelde hem echter parten, zoodat hij met fiets en al omver geraakte en slechts van onder het paard wist weg te blijven door het behendige sturen van den wagenvoerder. Deze edelachtbare heeft nu zelf bijna aan den lijve kunnen voelen hoe noodzakelijk de ingang der Landbouwstraat verbetering behoeft. Telkens hebben daar botsingen plaats en 't is daar hoogst gevaarlijk.

Foto P. Jonker, Egmond aan Zee.

Hoe gaat 't met dije Lieve Maria 13 april 1900
 je zult wel denken wat duurt 't weer lang eer
 dat ik eens bericht terug krijg. Ik ben 't eigenlijk al dubbel
 aan je schuldig, want ik heb er in die tijd al twee van je gehad.
 Bij ons is geen bijzonder voorgevallen. Gezocht van ons allen

Foto W.D. Niestadt.

Vanaf de overkant van het water kijken we rond het jaar 1900 naar de Laan. Naast het huis links is nu de ingang van de Landbouwstraat. Rechts het huis van schipper Hoogland. Wanneer we tegenwoordig wat ongewoon hoge temperaturen hebben kunnen we dat toeschrijven aan de klimaatverandering. Toch waren zulke ongewone temperaturen er een eeuw geleden ook al:

23-12-1903 Kikvorschen-jacht We schrijven December en geen Juni. In dit wondere jaar echter, waarin de getijden zoo'n beetje door elkander zijn geraakt, schijnen de kikvorschen vergeten te hebben hun winterslaap te doen. In de slooten om Schagen wordt er althans druk jacht op gemaakt. Er is zelfs een marktprijs van: 75 cts. per honderd stuks.

De kikkers werden dus verhandeld, in een ander bericht uit Zeeland staat iets meer over deze kikkerjacht: **Arme kikkers.** De vijanden onzer kikkertjes zijn uit België naar het vrije Nederland weergekomen. Gewapend met schepnet en een langen stok trekken de mannen langs den waterkant en trachten de argeloze kikkertjes te verschalken. Is de voorraad kikkers groot genoeg, dan worden de gevangen diertjes geslacht, netjes verpakt, en, voorzien van een bewijs van Nederlandschap, naar Parijs verzonden. In België is niet enkel het vangen, maar ook het vervoeren van kikkers, waarvan niet overtuigend bewezen is dat ze uit een ander land herkomstig zijn, verboden en strafbaar. Arme nuttige kikvorschen, in het vrije, vrije Nederland!

Beste huu! Hartelijk gelukgewenst met uw geboortedag van ons allen Maria Schagen 6. Juli 11. Mijn dank om de foto's van de Laan

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave J.Roggeveen.

Nadat we de Dorpen een stukje zijn opgelopen kijken we even om en zien nu het huis van schipper Hoogland van de andere kant. Op die plek is nu het plantsoen aan het Laanplein. Soms haalde Schagen met belangrijk nieuws de landelijke pers. In het Rotterdamsch Nieuwsblad van 27 februari 1894 las ik het volgende stukje: *Een ingezetene van Schagen vond in een portret-album, dat gedurende eenige maanden niet in handen was geweest, in de ledige ruimte achter de portretten een muizennest, waarin zes levende jonge muizen.*

Tja, er was zeker nog wat ruimte over...

Foto Jan Louwe.

Wanneer we nu naar rechts zouden kunnen kijken, zouden we de ingang van de Roggeveenstraat zien. Het witte gebouw, rechts op de foto was het voormalig *Ned. Herv. Oude Mannen en Vrouwenhuis* in juli 1932 omgedoopt tot "Huize Avondrust". In augustus 1974 werd het gesloopt, de "Jacob Bruinflat" kwam er voor in de plaats. Dit heeft er niet heel lang gestaan, in 2007 werd de bouw van een geheel nieuw complex genaamd "De Caegstate" afgerond.

Laanplein

Fotograaf onbekend. Uitgave P.F. Cladder.

Staande langs het water zien we hoe breed de Laansloot was. Schagen had zijn eigen boogbrug welke met het dempen van de sloot, eind jaren Vijftig is verdwenen.

31-01-1911 Naar men ons meedeelde zal er over de Laansloot, ongeveer tegenover de Landbouwstraat, een voetbrug worden aangelegd.

Het belastingkantoor is in vroeger jaren ook nog gevestigd geweest aan de Stille Laan.

16-09-1926 Niet kwaad bedacht. Een geestig plaatsgenoot noemt de brug over de Laansloot, die naar het kantoor van den rijksontvanger leidt, de brug der zuchten, en den weg over de Laansloot, die ook eindigt bij den ontvanger, de via dolorosa. (Latijn voor Lijdensweg)

We zijn de brug overgegaan en zijn op het Laanplein aangekomen.

09-07-1931 Gister, Woensdag 8 juli is 's middags om 3 uur het nieuwe bijkantoorgebouw van het Provinciaal Waterleidingbedrijf van Noordholland, te Schagen, in gebruik gesteld. Na een uitvoerige beschrijving van het hoofdgebouw volgt nog een belangrijk stukje: Achter dit gebouw vinden we een mooie ruime garage, waar de centrale verwarming zorg draagt dat de auto's des winters niet afgetapt behoeven te worden. Aan den overkant van de Laurie heeft het bedrijf dan nog een opslagruimte van 3000 M2. Aan weerszijden van het kantoorgebouw zijn een paar woningen gebouwd; rechts voor het Hoofd van het bijkantoor, den heer Bel, links voor den administratieven ambtenaar, den heer van Cappellen. Het geheel is gebouwd door den

aannemer J. Klerk van Haarlem. De geschiedenis van de watervoorziening dateert van 1923. Op 1 April van dat jaar werd voor het eerst het bijkantoor Schagen daargesteld, al kon van een bijkantoor nauwelijks worden gesproken. Immers een oude door het P.E.N. verlaten loods, al bijna op instorten, werd in gebruik genomen en door tijdig stutten, het inbouwen van een muurtje, het maken van een brandkast, werd de loods 8 jaren lang overeind gehouden. Het gebouwtje zakte steeds meer naar voren, de deuren konden niet meer goed open en dicht, en de heer Bel, die nogal solied van afmeting is, kon nauwelijks meer binnenkomen. Op 31 Mei 1931 had de heer Bel weten te bereiken, dat niet minder dan 94½ % van de aansluitplichtige perceelen was aangesloten.

De Laurie is de naam van de sloot achter het gebouw.

Fotograaf onbekend. Uitgave Plukker / Newo.

Lauriestraat

Fotograaf en uitgave onbekend.

Tijdens de raadvergadering van 22 augustus 1930 werd gesproken over het geven van namen in het nieuwe bouwplan "Heerenbosch". De straat langs de Lauriesloot zou Laurierstraat genoemd gaan worden. De voorzitter (Burgemeester J Cornelissen) deelt mede, dat de eigenlijke naam van de sloot Lauriesloot was, maar Laurie is niets, en daarom hebben de heer Leguit (raadslid) en de voorzitter er maar een r achter gezet. Omdat een ander raadslid, de heer Schoorl meer wil vasthouden aan de oude namen wordt toch de naam Lauriestraat gekozen. In een ingezonden stuk in de krant van een week later legt ene S. uit hoe een

en ander nou werkelijk zit met dat woord Laurie: *In "Laurie" zit nog een stukje oude taal. Ik meen dat dit woordje moet gesplitst worden in "lau(we) en "rie". De Westfriezen zeggen voor "luw", dat is beschut voor wind, nog dikwijls "lauw". Een 'rie' of "ree" is een waterloop of sloot. De beteekenis is alzoo naar mijne meening eene sloot, welke beschut ligt tegen de wind. (Zie Verwijs en Verdam, Middelnederlandsch Woordenboek.) Naschrift redactie: De volksmond spreekt nog altijd van "de Lauverie" en zegt niet: de Lauriesloot of Lauveriesloot. In dit geval is de volksmond dus treffend juist in overeenstemming met de opvatting van den geachten schrijver.*

Julianalaan

De school aan de Loet was dermate verouderd dat er wel een nieuw en vooral groter gebouw voor in de plaats moest komen. Begin Maart 1931 werd deze tekening gepresenteerd.

Niet veel later werd de bouw gegund aan G. Koning te Schagen die met een bedrag van 113.700 Gulden de op één na laagste inschrijver was. Er waren nog meer Schager bedrijven bij de bouw betrokken:

19-09-1931 Als laagste inschrijfster is aan de firma De Jong en Roos alhier de levering van het hangen en sluitwerk in de nieuwe openbare lagere school opgedragen.

Schager Courant 12-03-1931.

25-04-1932 Gisteren zijn bij de bezichtiging van de nieuwe school een paar jonge bezoekers, die de vliering hadden opgezocht, doordat de deur niet was afgesloten, door het plafond gezakt. Persoonlijke ongevallen zijn er gelukkig niet bij voorgevallen. Het kwam allemaal weer goed en op maandag 2 mei 1932 werd de school officieel geopend.

Fotograaf onbekend. Uitgave Newo.

Foto Rotoprint. Uitgave Plukker.

Toch nog maar even de kerktoren beklommen om de school, rechts in het midden, van boven te kunnen bekijken. Het is begin jaren zestig, maar wat een bomen op de voorgrond. Het volgende berichtje, naar aanleiding van een tentoonstelling over oud Schagen, maakt duidelijk dat er vroeger veel meer bomen stonden:

01-04-1924 *Ons is weer eens aangetoond, wat Schagen aan moois en bezienswaardigs heeft verloren*

in de loop der tijden: eerst door de afbraak in 1826 van de ruine van het Oude Slot, en later door het rooien van het bosch in het hartje onzer gemeente, het z.g. Heerenbosch; nog later weer gevolgd door het omhakken van den prachtige boomtuin achter het Hotel "Vredelust" (Igesz) Zooiets zou thans niet meer gedoogd mogen worden.

Oude Slotstraat

Wat een luxe dat we even een sprongetje in de tijd kunnen maken. Het is rond 1930, het eerste huis aan de Oude Slotstraat staat er net. We lopen daar zo even langs. De ontwikkeling van het plan "Heerenbosch" ging niet zonder slag of stoot:

17-01-1931 *Onze gezondheid in gevaar!* Een vuilnisbelt in het centrum van de gemeente.

Op het Heerenbosch heerscht op het oogenblik een en al bedrijvigheid, er verrijzen namelijk hoopen, jawel geachte lezer, hoopen, die eens met z'n allen een complete vuilnisbelt op de Halen vormden. Reeds sedert enkele dagen zien wij door de gemeente

wagens rijden met "dampende waar" er op, een formeele stank achter zich latende. Met dezen viezen rommel gaan ze het te bebouwen terrein van het Heerenbosch, waar dat te laag ligt, ophoogen en slooten dempen. Wij waren in de Oude Slotstraat, en wat wij zagen, en roken, neen maar, het was schandelijk. Aan weerszijden van de straat - die zelf ook al onder een laag vuil ligt - hoopen en nog eens hoopen. Het is vuil van je "reinste kwaliteit" dat bij nog langer liggen hier de atmosfeer volkomen moet verpesten. Zou dit geen schade kunnen berokkenen aan de gezondheid der omwonenden en niet waar, ook kinderen spelen er den ganschen dag, en als ze niet al te kieskeurig zijn, wroeten ze er in, want er ligt veel tusschen als busjes en fleschjes.

Ons werd reeds verteld dat een architect die er een huis moet bouwen, van dit ophoogingssysteem der gemeente niets moest hebben. Een der omwonenden heeft over deze handelswijze van B. en W. en Gemeenteopzichter zijn verontwaardiging alleduidlijkst te kennen gegeven, en zal niet schromen om bij hogere autoriteiten zijn beklag in te dienen. Of ie gelijk heeft!

Fotograaf en uitgave onbekend.

Foto A. Weiss, Amsterdam. Uit het fotoalbum van de familie Wonder.

18-04-1931 Door den heer T. Wonder is ingediend een aanvraag om bouwterrein aan de Oude Slotstraat, groot ongeveer 308 m²., voor den prijs van f 7.- per m²., onder beding dat de naast hem te bouwen perceelen niet met den vollen muur aan de rooilijn komen en deze verplicht zullen zijn een erker te bouwen. Wonder liet er geen gras over groeien want op het moment dat deze aanvraag in de raad werd behandeld was het huis al gebouwd en bewoond! De grond was dus nog niet eens aangeschaft,

zo gemakkelijk ging dat. Toen Wonder besloot een huis te laten bouwen ging de familie op een zondagmiddag naar de Oude Slotstraat waar een mooi plekje werd uitgezocht. Het werd het eerste huis in de nieuwe straat, gebouwd door Joh Schenk uit Barsingerhorn. Na het overlijden van opoe Wonder, begin jaren vijftig, werd het huis verkocht aan veearts de Vries die er tientallen jaren heeft gewoond.

Stille Laan

Fotograaf en uitgave onbekend.

We gaan de hoek om en komen terecht op de "stille" Laan.

Op 1 oktober 1921 werd er in Schagen een landbouwhuishoudschool opgericht. De opleiding duurde vijf jaar waarvan de eerste 3 jaar met 2 lesdagen per week, en de laatste 2 jaar met 1 lesdag. In de gemeenteschool aan de Loet werden hiervoor 2 lokalen ingericht. In de loop van de jaren 20 verhuisde de school naar dit pand aan de Stille Laan. In 1932 waren er ongeveer 90 leerlingen. Eerder was dit de burgemeesterswoning, vanaf april 1910 woonde Jonkheer van Doorn er. Later zat hier de landbouwvoorlichtingsdienst, en is het ook nog een tijdje politiebureau geweest. Nu is het een woonhuis.

Fotograaf en uitgave onbekend.

We zijn nu aan het einde van de “stille” Laan, rechts van ons is nu de ingang naar het parkeerterrein achter de Gedempte Gracht. Voordat we de Heerenboschstraat inlopen kijken we nog even naar de drukkerij van Trapman aan de overkant van het water.

Fotograaf onbekend. Uitgave Trapman / Newo.

Foto Aize de Visser.

Heerenboschstraat

Fotograaf onbekend. Uitgave Boonacker.

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven.

Midden jaren Dertig, hier woon je “op stand”, hoewel het tegenwoordig toch wat vol is met voor de deur geparkeerde auto's. Slechts een paar jaar eerder was het nog onbebouwd, zoals op de voorgrond van de foto hierboven.

16-06-1928 Grote plannen. Naar er geruchten lopen, is bij ons Gemeentebestuur op dit oogenblik ahangig een heel groot plan. Het gaat over den aankoop van het geheele Heerenbosch van de familie Roggeveen. De bedoeling zou dan zijn om op dit terrein op een daarvoor geschikt punt, het nieuwe gymnastieklokaal met oefenterrein en de nieuwe openbare school te maken. Het verdere deel van de terreinen door de gemeente als bouwterrein te exploiteren.

12-07-1928 Raad van Schagen. Voorstel aankoop van het Heerenbosch van de familie Roggeveen, totaal groot 4.09.20 H.A., voor den prijs van f 1,50 per m².

Torenplein

De hoek Heerenboschstraat-Torenplein bleef geruime tijd onbebouwd. Dit stuk grond was eind 1929 verkocht aan de heer C de Moor te Schagerbrug. De Moor wilde hier een autobedrijf gaan bouwen. Na de verkoop kwam de gemeente met de eis dat een kwart van het perceel niet bebouwd mocht worden. Na verscheidene onderhandelingen, die geen oplossing brachten verkocht de Moor de grond uiteindelijk aan de *Hoornsche Crediet- en Effectenbank* die er een nieuw bankgebouw wilde laten zetten. Nu is dit pand bekend als het bedrijf van Willem van der Voort.

31-08-1935 Een nieuw bankgebouw. *Maandag 2 september zal het nieuwe bankgebouw van de Hoornsche Crediet- en Effectenbank N.V. alhier in gebruik worden genomen. Opgetrokken van roode steen, en met donkere, Romaansche pannen gedekt, vult het den hoek op het Heerenbosch, die zoo langen tijd braak heeft gelegen en allerminst tot het aanzien van het Heerenbosch bijdroeg, op een juiste wijze. Men ziet inderdaad in het nieuwe gebouw "de bank" zonder dat dit op de omgeving storend werkt.*

Net voor de oorlog, rechts de zojuist genoemde bank. Heel veel is er niet veranderd, behalve dan dat de lantaarnpalen zijn vervangen door moderne exemplaren.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave Raven.

Foto Jan Louwe.

December 1973, tussen verschillende gebouwen pendelende leerlingen van de toen nog "Rijks Scholen Gemeenschap". Wie herkent de "bromnozems"? Tjonge, zonder valhelm, wat een waaghalzen!

Nog even een rondje over het Torenplein. Tijdens de eerder genoemde raadvergadering van 22 augustus 1930 werd besloten de straten in het nieuwe bouwplan "Heerenbosch" de volgende namen te geven: Oude Slotstraat, Torenplein en Torenstraat. Een van de raadsleden stelde voor om in plaats van Oude Slotstraat te kiezen voor "Burgemeester Cornelissenstraat". *De voorzitter* (Burgemeester J Cornelissen) *dankt voor deze vriendelijkheid, maar verzoekt dit voorstel niet aan te nemen. Hij heeft de voorgestelde namen zouteloos genoemd en had gedacht aan Tuinbouwstraat en Veeteeltstraat.* Wat Veeteeltstraat aangaat heeft hij dus later alsnog zijn zin gekregen. Cornelissen had een aardige bijnaam, "Kippekontje". Of hij deze bijnaam door zijn haardracht of zijn manier van lopen had gekregen, daar zijn de deskundigen het niet over eens. Maar goed dat toen niet werd gekozen voor de Burgemeester Cornelissenstraat, in de volksmond zou dat natuurlijk de Kippekontjestraat zijn geworden.

Fotograaf en uitgave onbekend.

Fotograaf onbekend. Uitgave König.

Fotograaf onbekend. Uitgave Trapman.

Rond 1925 bestond het Heerenbosch nog uit zeer vruchtbare tuinen welke regelmatig het nieuws haalden:
05-08-1894 *In het voormalige Heerenbosch, mocht J.F. zich in het bezit van een heerlijk bed doperwten verheugen. Op onverklaarbare wijze slonk echter in de laatste dagen zijne voorraad. In de slaboonen hadden echter de ratten hunne voorraadschuur opgeslagen, want temidden daarvan lagen de vermiste peulen netjes opgestapeld, met een paar knagertjes als trouwe wachters.*

31-12-1896 *Als eene bijzonderheid kan worden gemeld, dat door den heer R. in het zoogenaamde "Heerenbosch" op 28 december nog uitstekende reuzenbloemkool werd gesneden.*

Zo, nog een paar stappen en we zijn weer op de Markt, ons rondje is compleet. Ik hoop dat jullie je vermaakt hebben en niet al te zere voeten hebben.

Uitgave P.v.A.G.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door:

- Prins Bernhard Cultuur Fonds Noord-Holland
- Stichting Meesterlijk Schagen
- S&N Houtkonstrukties, Wieringerwerf
- G&P Accountants en Adviseurs, Schagen
- Aannemersbedrijf Bert Kooij, Wieringerwaard
- Rabobank Kop van Noord-Holland

Colofon

Uitgave: Stichting Uitgeverij Noord-Holland

Tekst: Harry Kooij

Ontwerp: Rolf Kliffen, Zaandam

Productie: Drukwerkconsultancy, Bunnik

Bij de beeldselectie is getracht de belangen van rechthebbenden te waarborgen. Wie desondanks meent rechten te kunnen doen gelden, neme contact op met de uitgever

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2016 Stichting Uitgeverij Noord-Holland

ISBN 978-90-78381-89-1

NUR 693

bestellen@uitgeverijnoordholland.nl

www.uitgeverijnoordholland.nl